



# BUSKSKVETTEN

2006 \* 22. årgang

---



LOMVI

---

Organ for Norsk Ornitologisk Forening  
Avdeling Buskerud

## REDAKSJONELT:

REDAKTØR: Jens Erik Nygård  
Brinken 19  
3400 Lier  
Epost : jenygard@online.no

Stoff til Buskskvetten sendes fortrinnsvis direkte til redaktøren. Manuskripter leveres via epost. Stoff med ferdig layout kan med fordel leveres som pdf-fil. Buskskvetten blir utgitt som nett-tidsskrift. Etter årets slutt blir det produsert en PDF-fil med forside og innholdsfortegnelse.

## NOF AVD. BUSKERUDS STYRE 2006

Leder:	Egil Mikalsen	Øvre Eiker l.l.	
Nestleder:	Tonny Andersen	D.O. l.l.	tonnyan@online.no
Kasserer:	Terje Bakken	Øvre Eiker l.l.	terje.bakken@sensewave.com
1. styremedlem	Torkild S. Lundberg	D.O. l.l.	torkild@stud.ntnu.no
2. styremedlem:	Jan Mjåland	D.O. l.l.	jan.mjaaland@primrose.no
Varamedlem	Erland Tollefsen	D.O. l.l.	erland.t.tollefsen@moller.no
Revisor:	Per Øistein Klunderud	Øvre Eiker l.l.	

## Medlemskap :

Man blir medlem av NOF avd. Buskerud gjennom et av lokallagene. Det er ingen aktivitet i fylkesavdelingen utenom styret og redaksjonen av Buskskvetten og nettsidene.

Lomvien på forsiden er fotografert av Jens Erik Nygård

## Innhold :

s. 4	08.02.06	Vannfugltellinger i Drammensvassdraget i nedre/østre Buskerud i januar 2005 og 2006	B.H. Larsen, K. Myrmo og V. Ree
s. 23	15.02.06	Alkefugler i Buskerud	Steinar Stueflotten
s. 28	29.03.06	Litt fra landstyremøte i NOF 11-12 mars 2006 i Trondheim.	Egil Mikalsen
s. 29	16.04.06	Leder	Egil Mikalsen
s. 31	23.04.06	Fuglelivet i Linnestranda Naturreservat. Rapport 2005	Jens Erik Nygård
s. 45	01.06.06	På spettetur	Steinar Stueflotten
s. 47	28.08.06	Sjeldne fugler i Buskerud 2005	Steinar Stueflotten
s. 62	02.10.06	Fugler ved Fiskumvannet 2005	Terje Bakken
s. 70	06.12.06	Fugletrekk og ankomstdatoer i Kongsberg 1932 - 2000	Steinar Stueflotten
s. 72	11.12.06	Buskspurver i Buskerud	Steinar Stueflotten

## BILLEDGALLERI 2006

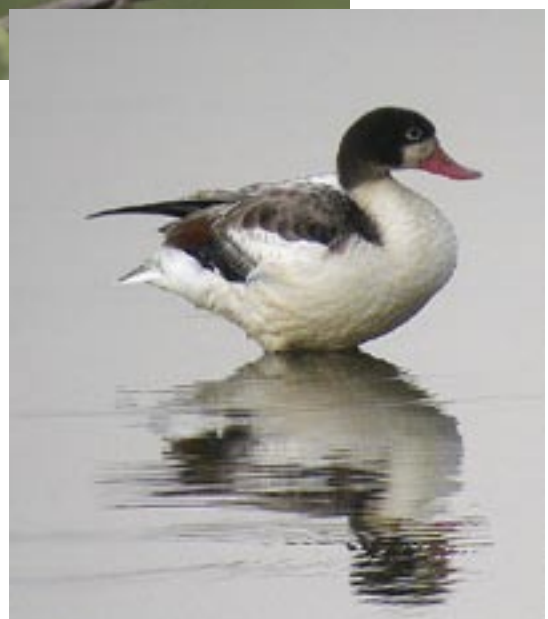


Foto: Sangsvaner og rørsanger Jens Erik Nygård, toppdykker Geoffrey Acklam og gravand Steinar Stueflotten.

# Vannfugltelling i Drammensvassdraget i nedre/østre Buskerud i januar 2005 og 2006

**Bjørn Harald Larsen, Kendt Myrmo og Viggo Ree**

Vannfugltellingene i januar 2005 og 2006 viste forbausende stabile bestander av svaner og de vanligste andeartene – med unntak av toppand, som med over 300 individer nær fordoblet sin tidligere rekordnotering. Det ble telt 377 knoppsvaner i 2005 mot 374 i 2006 og 436 sangsvaner i 2005 mot 435 i 2006! Tilsvarende tall for stokkand, kvinand og laksand var henholdsvis 750 og 730 ind., 472 og 468 ind. og 127 og 134 ind. Sothøne (44 ind.) og lappfiskand (5 ind., alle i Begna) hadde begge rekordnoteringer i 2006, mens opptreden av vipe (4 ind.) og krykkje (4 ind.) var spesiell i 2005 pga ekstreme værforhold under og i forkant av tellingene. Vipe ble registrert for første gang under disse tellingene i 2005, mens 2006 brakte sædgås (2 ind. ved Langesøya i Drammenselva) og svartand (2 hanner ved Lerskallen i Tyrifjorden) som nye arter for tellingene.

**En landsomfattende telling av sangsvane samtidig med våre registreringer i januar 2005 viste at nedre/østre del av Drammensvassdraget i Buskerud var et av Norges aller viktigste overvintringsområder for sangsvane. Også for knoppsvane har området nasjonal betydning, mens det for andeartene er av stor betydning regionalt – for toppand og lappfiskand også i landsdelssammenheng.**

Overvåkingen av overvintrende vannfugl i Drammensvassdraget i nedre/østre Buskerud ble gjenopptatt i januar 2003 (Larsen m.fl. 2003, Larsen & Myrmo 2004), først og fremst med formål å følge utviklingen i sangsvanebestanden i et av dens viktigste vinterområder i Norge. Overvåkingen skjer i regi av Norsk Ornitologisk forening, Hole og Ringerike lokallag og pågikk årlig i perioden 1990 til 2000 (Larsen 1992, 1993, 1996a, b og c, 1997, 1998, 1999, Larsen m.fl. 2000). Tellingene i 2005 og 2006 var dermed den tredje og fjerde i rekken etter at overvåkingen startet opp igjen.

I 2005 ble tellingene gjennomført slik;

Kendt Myrmo	Randselva (14.01.), Storelva (14.01.), Nordre Tyrifjorden (15.01.) og Mollvall (15.01.) og Hen-området i Begna (15.01.)
Bjørn Harald Larsen	Drammenselva og Vestfosselva (12.01.), søndre deler av Tyrifjorden (13.01.) og Sperillen og Begna (14.01.)

I 2006 ble hele området telt den 27.01., og mannskapet foretok tellinger i følgende vassdraget:

Kendt Myrmo	Randselva, Storelva og Nordre Tyrifjorden, samt Mollvall i Begna.
Bjørn Harald Larsen	Drammenselva, Vestfosselva og Tyrifjorden mellom Fjellstangen og Drolsumtangen.
Viggo Ree	Begna fra Sperillen til Hen, Tyrifjorden fra Tyristrand til Nakkerud og Vikersund-området.

## **Dekningsgrad, vær- og isforhold.**

Tellingene omfattet Begna nedstrøms Sperillen, Randselva, Storelva, Tyrifjorden, Drammenselva, Vestfosselva og Loselva. I tillegg var Sperillen isfri i januar 2005, og det ble derfor også registrert vannfugl i denne innsjøen, samt i Begna fra Nes til fylkesgrensa mot Oppland. Tellingene foregår ved å registrere fra faste tellepunkt som gir god utsikt over

elvestrekningene/gruntvannsområdene. Kortere strekninger av Randselva og Vestfosselva går i tillegg for å få tilfredsstillende dekning.

Tellingene i 2005 ble foretatt over 4 dager, men faren for dobbelttelling skulle være liten da områdene med mest fugl og nærliggende lokaliteter ble talt samme dag. I 2006 ble hele undersøkelsesområdet dekt på samme dag, noe som selvsagt er det ideelle for å unngå dobbelttelling eller at fugl som flytter mellom områder ikke fanges opp.

I 2005 var førjulsvinteren, men spesielt perioden etter jul og fram til tellingene ble utført, usedvanlig mild og snøfattig. Dette førte til at Sperillen var helt isfri, noe som ikke har skjedd under disse tellingene siden 1992, samt at det fortsatt var ei lita råk i Steinsfjorden ved Småøyene – noe som også er svært uvanlig i januar. Alle elvene og hele Tyrifjorden, med unntak av de helt innerste, grunne delene av Nordfjorden, var isfrie. Bare langs Begna og Sperillen lå det fortsatt litt snø igjen, mest som et tynt lag med hard skare/is.

Vinteren 2005/2006 var mer normal med hensyn til vær og isforhold, selv om førjulsvinteren også dette året var mild og snøfattig. Etter nyttår kom det en del snø og temperaturen lå gjennomgående under null. Dette gjorde at Sperillen og Steinsfjorden frøs til rundt nyttår, og en kald periode rett forut for og under tellingene gjorde at også det meste av gruntvannsområdene i Nordre Tyrifjorden var islagte under tellingen.

## Tellingene i 2005

### Samlet telleresultat

Samlet ble det registrert 3482 vannfugler fordelt på 18 arter (Tabell 1). Dette var en kraftig økning fra de to foregående årenes svake resultat. En vesentlig årsak til økningen var de mange stormåkene som finner mat på Døvikfoss Avfallsplass ved Åmot og ellers oppholder seg på Bergsjø og ved Vikersund. I tillegg var det en forholdsvis stor økning i stokkand- og kvinandbestanden. Sangsvanebestanden gikk litt tilbake fra fjorårets gode resultat, og trolig skyldes det at Randsfjorden var isfri. Her lå det ca 100 sangsvaner på samme tid som tellingene i Buskerud ble gjennomført, noe som er svært uvanlig så seint på vinteren. **Det ble gjennomført en europeisk sangsvanetelling samme helg som tellingene foregikk (15.-16.01.), og sammen med Nord-Møre og Jæren/Dalane var denne delen av Buskerud de viktigste tilholdsstedene for sangsvane i Norge denne vinteren** (egne upubl. data). Knoppsvane viste oppgang for andre året på rad, og bestanden nærmer seg nå nivået på slutten av 1990-tallet. Området befester stillingen som et av landets viktigste overvintringsområder også for denne arten.

Den milde vinteren gjorde sitt til at toppand ble registrert i rekordhøyt antall; 181 ind. er det høyeste tallet vi har hatt under disse tellingene – som startet vinteren 1989/90. Også sothønetallet var forholdsvis høyt (22 ind.) og bare tre ganger tidligere har vi registrert overvintrende brunnakker i området. I år ble det sett 2 ind. i Storøysundet.

De ekstreme værforholdene under og rett i forkant av tellingen gjorde at det også ble gjort noen meget spesielle observasjoner. Harde sørlige og sørvestlige vinder førte både vipper og krykkjer langt innover i landet. Vipe ble sett både på Bergsjø, ved Vikersund og rett nord for Vikersund 13.01., mens krykkje ble observert ved Vikersund (2k) 13.01. og i Nordfjorden (2 ad.) og på Sperillen utenfor Buttingsrud 14.01. (2k). Av andre sjeldne vinterarter ble dvergdykker (Mælingen i Storelva), storskarv (Geitøya i Tyrifjorden) og gråhegre (Onsakervika) notert.

De viktigste enkeltlokalitetene for svaner var Nordfjorden (161 ind.), Kroksund (82 ind.) og Lerskallen nord for Vikersund (61 ind.). Flere lokaliteter i nedre del av Drammenselva hadde store flokker med stokkand, mens toppanda var mest tallrik på Bergsjø og utenfor Lerskallen. Andre arter opptrådte mer spredt.

Tabell 1 Resultater fra tellingene av vannfugl i nedre/østre Buskerud 12.-15.01.2005.

Art	Sperillen	Begna	Rands- elva	Storelva	Tyri- fjorden	Drammens -elva	Vestfoss- elva	Sum
Knoppsvane		1	6	5	229	111	25	377
Sangsvane	35	74	18	2	246	32	29	436
Kanadagås	14				3	16		33
Brunnakke					2			2
Stokkand		15	63	45	148	366	113	750
Toppand		2	2	3	66	95	13	181
Kvinand	4	77	35	54	62	187	53	472
Laksand	4	4	1	1	59	56	2	127
Dvergdykker				1				1
Storskarv					1			1
Gråhegre					1			1
Sothøne					13	9		22
Vipe					3	1		4
Fiskemåke					25	1		26
Gråmåke	2				312	659		973
Svartbak					4	11		15
Krykkje	1				3			4
Fossefall		6	14		6	11		37
<b>Sum vannfugl</b>	<b>60</b>	<b>179</b>	<b>139</b>	<b>111</b>	<b>1183</b>	<b>1555</b>	<b>235</b>	<b>3482</b>

## Sperillen

Hele innsjøen ble telt 14.01. De fleste fuglene oppholdt seg i Tosevika (bl.a. 21 sangsvaner og 14 kanadagjess) og ved Jutulbrua/Vesleøya (bla. 11 sangsvaner) på vestsida av fjorden. Midt ute på Sperillen sørvest for Buttingsrud lå det ei ung krykkje (2k) sammen med to gråmåker. Krykkja lettet og fløy sørover langs fjorden etter ei stund.

**Følgende forkortelser er benyttet i tabell 2-15: KN=knoppsvane, SA=sangsvane, KA=kanadagås, ST=stokkand, TO=toppand, KV=kvinand, LF=lappfiskand, LA=laksand, DV=dvergdykker, SK=storskarv, SO=sothøne, FI=fiskemåke, GR=gråmåke, SV=svartbak, KR=krykkje, FO=fossekall, - = lokaliteten ikke undersøkt, # = helt islagt, \* = delvis islagt.**

Tabell 2. Resultater fra tellingene i Sperillen 14.01.2005.

Lok nr	Lokalitet	SA	KA	KV	LA	GR	KR	SUM
1	Nes-Storøya	3						3
2	Storøya-Bergodden	11		2	4	2	1	20
3	Tosevika-Gunbjørrud	21	14	2				37
	<b>Sum lok 1-3</b>	<b>35</b>	<b>14</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>60</b>

## Begna

Tellingene i Begna foregikk også 14.01. Den viktigste lokaliteten var som vanlig Langstøa, men langt færre sangsvaner lå her enn det som var vanlig på 1990-tallet. Imidlertid lå det mange utenfor Henstjern, et par km lenger med langs elva, og møkk på isen viste at det hadde vært ei større råk i Henstjern tidligere (trolig fram til natt til 14.01., som var den første frostnatta på lenge). Som vanlig var det en stor kvinandflokk i Kongsstrømmen, men siden Sperillen var isfri var ikke tallet imponerende. Lappfiskand har vært et mer eller mindre fast innslag i Begna de siste vintrene, men glimret i år med sitt fravær.

Lok nr	Lokalitet	KN	SA	ST	TO	KV	LA	FO	SUM
1	Høneren-Nes								0
2	Kongsstrømmen	1				30			31
3	Killingstrømmen							1	1
4	Killingstrømmen- Bergsund		6			1	2		9
5	Bergsund-Eriksplassen					12		3	15
6	Garntangen-Hallingby			4		7		1	12
7	Hallingby-Domningen		7			5			12
8	Langstøa		36	11		3	2	1	53
9	Pålerud-Hen		2						2
10	Hen-Føllum		23			1			24
11	Mollvall				2	18			20
	Sum lok 1-11	1	74	15	2	77	4	6	179

## Randselva

Tellingene i Randselva ble utført 14.01., og vannfuglantallene var om lag som i et normalår. Det ble imidlertid registrert en del flere fossekall enn vanlig, noe som skyldes at Hvalsmoen nå er åpen for allmennheten og elvestrekningen gjennom den tidligere militærforlegningen viste seg å ha bra med fossekall.

Lok nr.	Lokalitet	KN	SA	ST	TO	KV	LA	FO	SUM
1	Aslakrud-Viul	2			2	10			14
2	Viul-Hvalsmoen	4	13	2		8		13	40
3	Hvalsmoen-Hønefoss		5	61		17	1	1	85
	Sum lok. 1-3	6	18	63	2	35	1	14	139

## Storelva

Det ble registrert færre vannfugl enn på mange år i Storelva, noe som trolig har sammenheng med at hele Tyrifjorden var isfri. Det mest bemerkelsesverdige var at tellingenes eneste dvergdykker ble observert ved Mælingen. Dette er første gang arten blir sett i Storelva under disse tellingene.

Tabell 5. Resultater av tellingene i Storelva 14.01.2005.

Lok. nr.	Lokalitet	KN	SA	ST	TO	KV	LA	DV	SUM
1	Hønefoss-Monsrud			31		15			46
2	Monsrud-Busund bru	5	2	14	2	25		1	49
3	Busund bru-Averøya				1	14	1		16
	<b>Sum lok. 1-3</b>	<b>5</b>	<b>2</b>	<b>45</b>	<b>3</b>	<b>54</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>111</b>

## Tyrifjorden

Antall overvintrende vannfugl i Tyrifjorden varierer sterkt med isforholdene, og når nå hele Tyrifjorden var isfri, samt at det også var ei lita råk i Steinsfjorden, førte det til at godt over 1000 vannfugler ble registrert i fjorden – og vi må helt tilbake til 1998 for å finne et bedre resultatet enn det.

Tabell 6. Resultater fra tellingene i Tyrifjorden 13.-15.01.2005. AV = andre vannfuglarter (se notnote). Steinsfjorden islagt med unntak av ei lita råk ved Småøyene.

Lok-nr	Lokalitet	KN	SA	KA	ST	TO	KV	LA	FI	GR	FO	AV	SUM
1	Steinsfjorden						3	14					17
2	Kroksundet	61	21	1	37	20	6	17				13	176
3	Storøysundet						1	15				2	18
4	Storøya-Geitøya	2										1	3
5	Sælabonn	5	25			11	6	7					54
6	Bønsnes-Gomnes												0
7	Onsakervika-Averøya	2					6					1	9
8	Nordfjorden	84	78				5		15	10		2	194
9	Nakkerudtangen-Fjellstangen	38	11				3						52
10	Fjellstangen-Drolsumtangen		61	2	4	32	3	1	2				105
11	Drolsumtangen-Natveit	8	40		46		14	1		2		2	113
12	Natveit-Vikersund	25	10		59	3	15	3	8	300	3	13	439
13	Syilling	4			2			1					7
	<b>Sum lok. 1-13</b>	<b>229</b>	<b>246</b>	<b>3</b>	<b>148</b>	<b>66</b>	<b>62</b>	<b>59</b>	<b>25</b>	<b>312</b>	<b>3</b>	<b>34</b>	<b>1183</b>

**Andre vannfuglarter:** Storskarv: 1 ind. ved Geitøya 15.01.  
 Gråhegre: 1 ind. i Onsakervika 15.01.  
 Brunnakke: 2 ind. Storøysundet 15.01.  
 Sothøne: 7 ind. ved Vikersund 13.01. og 13 ind. Kroksund 15.01.  
 Vipe: 2 ind. ved Natveit (lok. 11) og 1 ind. ved Vikersund 13.01.  
 Svartbak: 4 ad. ved Vikersund 13.01.  
 Krykkje: 1 juv. (2k) ved Vikersund 13.01. og 2 ad. Nordfjorden 13.01.



## Drammenselva

Store mengder gråmåke ved avfallsplassen på Åmot trakk opp totalantallet, mens antallene av svaner og ender var normale eller litt over normalt. Det lå forholdsvis mye toppender mellom Langesøya og Gulskogen, mens knoppsvanene var mest tallrike mellom Steinberg og Mjøndalen.

Tabell 7. Resultater fra tellingene langs Drammenselva 12.-13.01.2005.													
Lok nr	Lokalitet	KN	SA	KA	ST	TO	KV	LA	GR	SV	FO	AV	Sum
1	Bergsjø	41	15	16	9	39	49	13	50	2		10	245
2	Kalfoss - Sporpind						34	1			7		42
3	Åmot	2			4		2	2	450	1	2		463
4	Skotselv						6	1					7
5	Hellefoss-Hokksund						12				2	1	15
6	Hokksund-Horgen	6	2		2		8	7					25
7	Steinberg-Mjøndalen	50	15		123	15	20	11	56	6			296
8	Mjøndalen-Daler				26	2	4	2					34
9	Daler-Gulskogen	12			141	31	27	11	65	1			288
10	Gulskogen-Strømsøy				61	8	32	8	11				120
11	Strømsøy						1		27	1			29
	Sum lok 1-12	111	32	16	366	95	187	56	659	11	11	11	1555

**Andre vannfuglarter:** Sothøne: 9 ind. Bergsjø 13.01.  
 Vipe: 1 ind. Bergsjø 13.01.  
 Fiskemåke: 1 ad. ved Hokksund (lok. 5) 12.01.

## Vestfosselva/Loselva

Forholdsvis store antall stokkand og kvinand i elva denne vinteren, ellers beskjedent med svaner. I alt 13 toppender i øvre del av elva er også mer enn normalt. Vanligvis ses noen få fossekaller, men ikke denne vinteren.

Tabell 8. Resultater av tellingene i Vestfosselva 12.01.2005.								
Lok nr.	Lokalitet	KN	SA	ST	TO	KV	LA	SUM
1	Fiskumvannet-Vestfossen	20	29	19	13	47	2	130
2	Vestfossen-Haug			11		5		16
3	Haug-Hokksund	5		70		1		76
4	Loselva			13				13
	Sum lok. 1-4	25	29	113	13	53	2	235

## Tellingene i 2006

### Samlet telleresultat

Totalt ble det registrert 3129 vannfugler fordelt på 20 arter (se Tabell 9). Dette er en nedgang på ca 200 vannfugler fra fjoråret, noe som alene skyldes at det ble registrert færre gråmåker i år enn i fjor. For øvrig var det stort samsvar mellom antall svaner og ender mellom 2005 og 2006, bl.a. kun 3 færre knoppsvaner og en sangsvane mindre i vinter. Området viser langt større stabilitet som overvintringsområde for svaner enn for eksempel vassdargene i Indre Akershus, der antallene kan svinge mellom 100 og 500 individer for sangsvane – mens knoppsvane øker jevnt og trutt. Antall arter observert under tellingen er det høyeste vi har registrert så langt.

Nok en gang ble det rekordnotering for toppand, nå med over 300 ind. – nesten det dobbelte av fjorårets antall. Også sothøne ble registrert i rekordantall (44 ind.). Drammenselva var det viktigste tilholdsstedet for disse artene. I alt 5 lappfiskender i Begna er også det høyeste antallet som er registrert i løpet av de 15 årene med tellinger av vannfugl i januar i nedre/østre Buskerud.

Tabell 9. Resultater fra tellingene av vannfugl i nedre/østre Buskerud 27.01.2006. Havørn observert ved Skotselv 31.01. av Jan Trygve Bollerud og Erik Hardangen, og gråhegre ved Gomnes 02.02. av Viggo Ree.							
Art	Begna	Randselva	Storelva	Tyri-fjorden	Drammenselva	Vestfosselva	Sum
Knoppsvane	8	12	53	124	135	42	374
Sangsvane	221	24	56	57	54	23	435
Sædgås					2		2
Kanadagås	10	1			2		13
Stokkand	1	90	70	48	498	23	730
Toppand	3	6	4	37	256		306
Bergand					1		1
Svartand				2			2
Kvinand	33	34	70	67	247	14	465
Lappfiskand	5						5
Laksand	21	7	18	20	68		134
Dvergdykker					2		2
Storskarv		1			10		11
Gråhegre				1			1
Havørn					1		1
Sothøne	1			16	26	1	44
Fiskemåke				14	15		29
Gråmåke				2	516		518
Svartbak					12		12
Fossefall	5	8		5	24	1	43
Sum vannfugl	308	183	271	394	1869	104	3129

Sør-Norge opplevde en betydelig forekomst av østlige sædgjess og tundragjess i januar 2006. I Drammenselva ved Langesøya ble det funnet to sædgjess som viste karakterer av den østlige underarten *rossicus* (disse ble også sett dagen etter av Steinar Stueflotten

([www.fugler.net](http://www.fugler.net)). Dette er første gang sædgås er notert under disse vintertellingene av vannfugl i nedre/østre Buskerud. Av andre sjeldne vinterarter kan nevnes en bergand hunn ved Gulskogen i Drammenselva, to lappfiskandpar ved Bergsund og en hann i Mollvall (begge Begna), to svartandhanner ved Lerskallen i Tyrifjorden og to dvergdykker ved Åmot i Drammenselva. I alt 10 storskarver ble sett i Drammenselva mellom Steinberg og Strømsøy, mens ett ind. holdt til i Randselva nord for Viul.

De viktigste enkeltlokalitetene for svaner var Langstøa i Begna (159 sangsvaner), Storelva sør mellom Busund og Averøya (99 ind.), Nakkerudvika/Henovika i Tyrifjorden (64 ind.) og Bergsjø i Drammenselva (62 ind.). Flere lokaliteter i nedre del av Drammenselva hadde store flokker med stokkand, mens toppanda var mest tallrik i nedre del av Drammenselva, på Bergsjø og utenfor Lerskallen i Tyrifjorden.

## Begna

I 2006 lå det noe is mellom Flaskerud og Bergsund og omkring Hallingby. Langt flere sangsvaner var samlet i elva enn de foregående årene, og til sammen 221 ind. er på linje med de bedre årene på 1990-tallet. I alt 5 lappfiskender ble observert i Begna, og dette er det beste resultatet for denne arten i løpet av de 15 årene med tellinger i nedre/østre Buskerud. For øvrig var det noe mindre stokkand og kvinand enn normalt, mens 8 knoppsvaner og 10 kanadagjess er mer enn vanlig.

Lok nr	Lokalitet	KN	SA	KA	ST	TO	KV	LF	LA	SO	FO	SU M
1	Høneren-Nes											-
2	Kongsstrømmen						8		1			9
3	Killingstrømmen										2	2
4	Killingstrømmen- Bergsund		4		1			4			1	10*
5	Bergsund-Eriksplassen		12				7		8		2	29
6	Garntangen-Hallingby	6	7				4		10			27*
7	Hallingby-Domningen	2	33				1					36*
8	Langstøa		159	10			8					177
9	Pålerud-Hen											-
10	Hen-Føllum		5									5
11	Mollvall		1			3	5	1	2	1		13
	Sum lok 1-11	8	221	10	1	3	33	5	21	1	5	308

## Randselva

Randselva var som vanlig isfri under tellingene. Det ble registrert moderate antall av de fleste arter, med forholdsvis mange stokkender og svaner. Mest overraskende var en storskarv på den smale elvestrekningen ovenfor industriområdet på Viul.

Tabell 11. Resultater fra tellingene langs Randselva 27.01.2006.

Lok nr.	Lokalitet	KN	SA	KA	ST	TO	KV	LA	SK	FO	SUM
1	Aslakrud-Viul	10	18	1		6	18	7	1	2	63
2	Viul-Hvalsmoen		3							4	7
3	Hvalsmoen-Hønefoss	2	3		90		16			2	113
	Sum lok. 1-3	12	24	1	90	6	34	7	1	8	183

## Storelva

Med gjenfrysingen av de sentrale gruntvannsområdene i Nordre Tyrifjorden rett forut for tellingen, ble det registrert atskillig mer vannfugl i nedre deler av Storelva enn vanlig. Særlig var knoppsvane, sangsvane og kvinand tallrike, men også mer stokkand enn normalt ble observert nedenfor Busundbrua. Bare 4 toppender derimot var litt uventet, da toppendene gjerne legger seg i nedre del av Storelva når Tyrifjorden fryser til.

Tabell 12 Resultater av tellingene i Storelva 27. 01.2006.

Lok. nr.	Lokalitet	KN	SA	ST	TO	KV	LA	SUM
1	Hønefoss-Monsrud	2	4	31		15	1	53
2	Monsrud-Busund bru	3	1	9		4	1	18
3	Busund bru-Averøya	48	51	30	4	51	16	200
	Sum lok. 1-3	53	56	70	4	70	18	271

## Tyrifjorden

Så seint som noen dager før tellingene var det aller meste av Storøysundet, Sælabonn og Nordfjorden isfrie, og store flokker med svaner og ender hadde tilhold i disse områdene. Kuldeperioden omkring tellingen gjorde at hele Storøysundet og Sælabonn, og det meste av Nordfjorden frøs til, og fuglene måtte forlate disse områdene. Trolig trakk mange sangsvaner opp i Begna, mens knoppsvanene og endene flyttet nedover mot Vikersund-området og Drammenselva. Selve hovedbassenget i fjorden var åpen, mens det lå ei tynn ishinne over det meste av vestsida (fra Nordfjorden til Drolsum).

Fortsatt lå det en del vannfugl i ytre deler av Nordfjorden, mens det som vanlig var lite fugl langs Gomneslandet. Ved Nakkerud var det samlet en del knoppsvaner og sangsvaner i Henovika og ut mot Fjellstangen, mens det lå en stor toppandflokk mellom isflakene ved Lerskallen. Her lå det også to svartandhanner, et sjeldent syn i innlandet midtvinters. Ved Vikersund var antall svaner og ender mindre enn det bruker å være når de viktigste gruntvannsområdene i Tyrifjorden er islagte.

**Tabell 13** Resultater fra tellingene i Tyrifjorden 27.01.2006. # = helt islagt, % = tynn ishinne på deler av lokaliteten, - = ikke undersøkt.

Lok nr	Lokalitet	KN	SA	ST	TO	KV	LA	SO	FI	GR	FO	AV	SUM
1	Steinsfjorden												#
2	Kroksundet												#
3	Storøysundet												#
4	Storøya-Geitøya	2				1	1						2
5	Sælabonn												#
6	Bønsnes-Gomnes	5				2	3			1		2	13
7	Onsakervika-Averøya	6				2							8
8	Nordfjorden	36		2	1	7		1					47*
9	Veholt-Tyristrand			5		1		9					15*
10	Nakkerudtangen-Fjellstangen	44	20	1		16			1				82
11	Fjellstangen-Drolsumtangen	7	2		31	17			13	1		2	73*
12	Drolsumtangen-Natveit	11	35	22	2	5	1				1		77*
13	Natveit-Vikersund	13		18	3	16	15	6			4		75
	<b>Sum lok. 1-13</b>	<b>124</b>	<b>57</b>	<b>48</b>	<b>37</b>	<b>67</b>	<b>20</b>	<b>16</b>	<b>14</b>	<b>2</b>	<b>5</b>	<b>4</b>	<b>394</b>

**Andre vannfuglarter (AV):** Svartand: 2 hanner ved Lerskallen (lok. 11)  
 Gråhegre: 1 ind. fløy fra øst mot vest over Gomnes 02.02. (lok. 6)  
 Lomvi: 1 ind. øst for Frognøya (lok. 6)

## Drammenselva

Elva var isfri på hele strekningen fra Tyrifjorden til Drammensfjorden, med unntak av de midtre delene av Bergsjø. Det var ei tynn ishinne enkelte steder nord for Mjøndalen.

Drammenselva hadde klart mest vannfugl av de undersøkte vassdragene under tellingen, noe som var forventet når store deler av Tyrifjorden var islagt. Svanene opptrådte allikevel bare i moderate antall, mens endene var tallrike – særlig stokkand og toppand. Over 250 toppender er langt mer enn det som ble telt i hele undersøkelsesområdet i 2005, og dette var det beste året for toppand så langt i denne overvåkingen. Også sothøne var forholdsvis tallrik, med flokker på 17 ind. på Bergsjø og 7 ind. ved nybrua ved Mjøndalen.

Som vanlig var det på Bergsjø og på strekningene Steinberg til Mjøndalen og Langesøya til Gulskogen det ble registrert flest svaner og ender. Mer overraskende var det at det lå store flokker med stokkand, toppand og kvinand ved Strømsøy, hvor det tidligere bare er registrert små antall ender.

Det ble registrert mange sjeldne og uvanlige overvintringsarter i Drammenselva i 2006. Storskarv er bare sett en gang i Drammenselva tidligere under disse tellingene (i 2000), men i år ble det sett i alt 10 fugler på strekningen Steinberg-Strømsøy. Også i år lå det to dvergdykkere ved Åmot, mens bergand (hunn) ble sett nedenfor Gulskogbrua. Men den største overraskelsen under årets telling var nok de to sædgjessene som lå ved Langesøya. En ung havørn ble sett noen dager etter tellingen ved Skotselv.

Tabell 14 Resultater fra tellingene langs Drammenselva 27.01.2006.

Lok nr	Lokalitet	KN	SA	ST	TO	KV	LA	SK	SO	GR	SV	FO	AV	Sum
1	Bergsjø	46	16	16	66	45	27		17	6		3	17	265
2	Kalfoss - Sporpind		1			27	10					13		51
3	Åmot			77	9	3	4			7			2	102
4	Skotselv		18			7							1	26
5	Hellefoss-Hokksund	2	4	7		17						6		36
6	Hokksund-Horgen	8				15	2					1		26
7	Steinberg-Mjøndalen	32	11	142	53	35	7	2		44	2	1		329
8	Mjøndalen-Daler	10		29		8	3	2	7	82	4			145
9	Daler-Gulskogen	30	4	64	86	31	1		2	280	2		2	502
10	Gulskogen-Strømsøy	7		64	21	21	8	2		73	4		1	201
11	Strømsøy			99	21	38	6	4		24				192
	Sum lok 1-12	135	54	498	256	247	68	10	26	516	12	24	22	1869

**Andre vannfuglarter (AV):** Kanadagås: 2 ind. Bergsjø  
 Sædgås: 2 ad. som viste karakterer av den østlige underarten *rossicus* ved Langesøya (lok. 9)  
 Bergand: 1 hunnfarget ind. nedenfor Gulskogen bru (lok. 10)  
 Dvergdykker: 2 ind. på nordsida av brua ved Åmot  
 Havørn: 1 ungfugl sett ved Skotselv 31.01. ([www.fugler.net](http://www.fugler.net))  
 Fiskemåke: 15 ind. Bergsjø

### Vestfosselva/Loselva

I Loselva var det et tynt islag i nedre deler, mens det de øvre delene (som vanlig) ikke ble undersøkt. Vestfosselva var som alltid isfri, men noe mindre åpent i utosen fra Fiskumvannet enn det pleier å være.

Tabell 15 Resultater av tellingene i Vestfosselva 27.01.2006.

Lok. nr.	Lokalitet	KN	SA	ST	KV	SO	FO	SUM
1	Fiskumvannet-Vestfossen	15	23	5	7	1	1	53
2	Vestfossen-Haug	19		12	4			35
3	Haug-Hokksund	8		6	3			17
4	Loselva							#
	Sum lok. 1-4	42	23	23	14	1	1	104

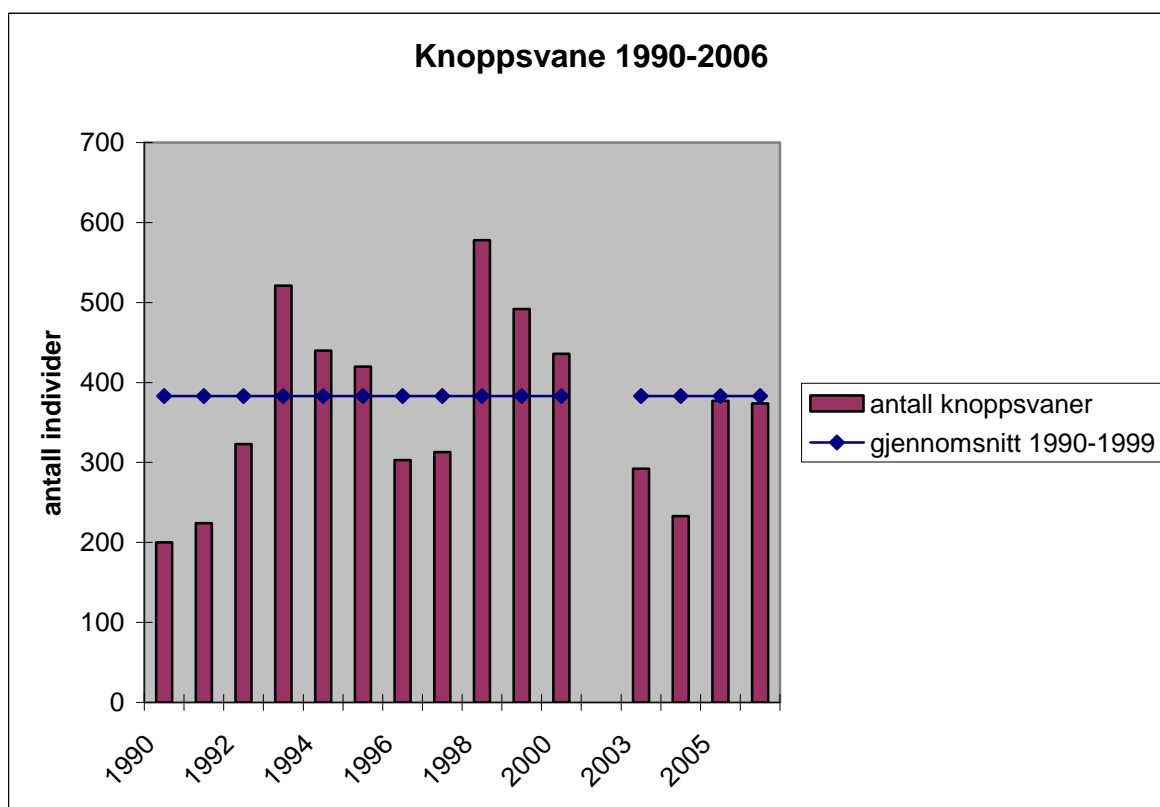
Samlet sett var det lite vannfugl i Vestfosselva, særlig tatt i betraktning at tellingene foregikk forholdsvis seint, og at store deler av Tyrifjorden var islagt. Det lå en del knoppsvaner i midtre del av elva og ved Vestfossen, mens så å si alle sangsvanene som vanlig lå i utosen av Fiskumvannet. For øvrig mindre antall enn gjennomsnittet med stokkand

og kvinand, mens toppand manglet helt – noe den sjeldent gjør i Vestfosselva. Ei sothøne lå i dammen ved Vestfossen sentrum sammen med en liten stokkandflokk.

## Artskommentarer

### Knoppsvane

Med 377 ind. i 2005 og 376 ind. i 2006 viser knoppsvane en forbausende stabil vinterbestand i området disse to årene. Nå vil det alltid være noen få fugler vi ikke får med oss under tellingene, slik som på ikke undersøkte deler av Drammenselva (oppstrøms og nedstrøms rekkevidden fra Skotselv), så det er nok litt tilfeldig at summene stemmer så godt overens. Ser vi litt lenger tilbake, er dette nærmere en dobling av antallet i 2004, mens det fortsatt er et stykke igjen til de beste årene på 1990-tallet, da antallet nådde nærmere 600 fugler på det meste (i 1998).



**Figur 2.** Antall registrerte knoppsvaner under midtvintertellingene av vannfugl i nedre/østre Buskerud i perioden 1990-2000 og 2003-2006, sammenholdt med gjennomsnittet for 1990-tallet.

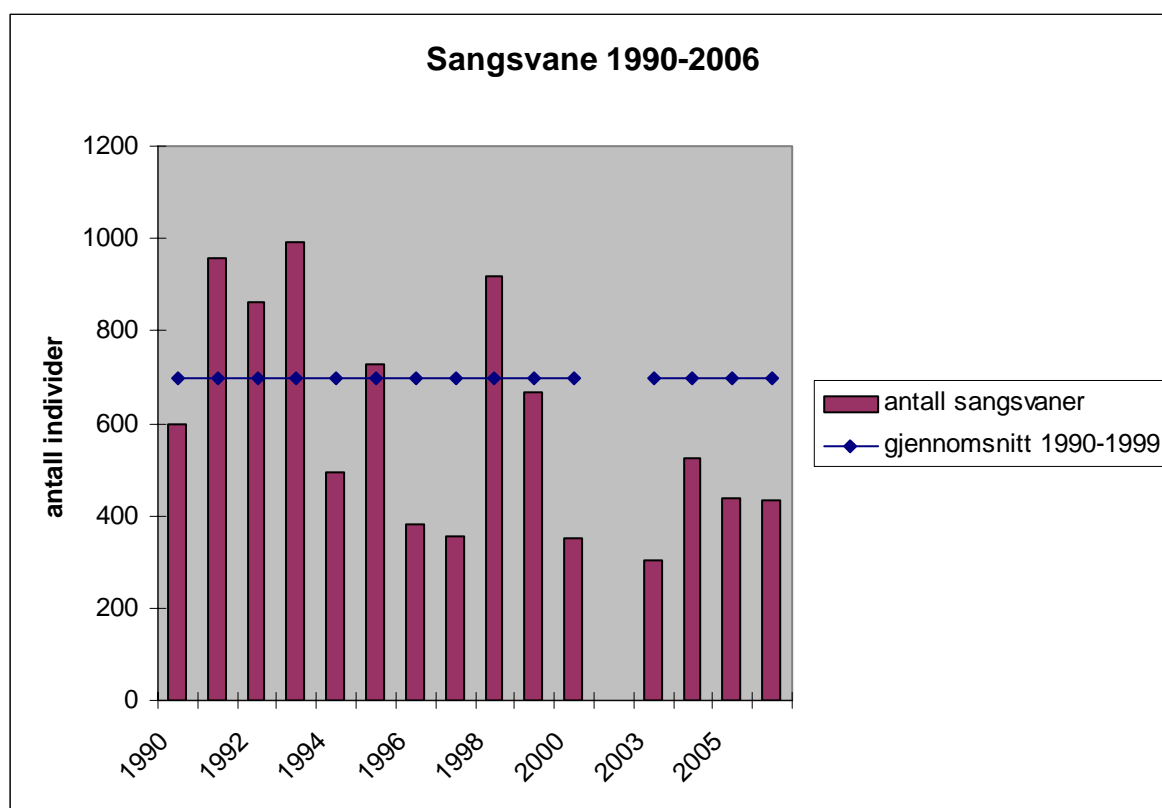
Med store deler av Tyrifjorden isfri under tellingene, lå de fleste fuglene i de gruntvannsområdene i Nordre Tyrifjorden i 2005, mens større islegging gjorde at fuglene konsentrerte seg i Drammenselva, i søndre del av Tyrifjorden og i nedre del av Storelva i 2005.

### Sangsvane

De siste vintrene har antall overvintrende sangsvaner i det undersøkte området ligget på omlag en tredjedel av bestanden tidlig på 1990-tallet. Noe av dette kan forklares med en tendens til hardere vintre, men selv i en mild vinter som vinteren 2003/2004 var antallet bare noe høyere enn de to vintrene som rapporteres her. Så vi ser nok også en generell tilbakegang i bestanden i våre områder, noe som også understøttes av lavere antall under høsten i Nordre

Tyrifjorden. Sangsvanebestanden i Nordvest-Europa ble beregnet til nær 60 000 fugler etter en telling utført vinteren 1994/95, og en ny telling vinteren 1999/2000 skulle gi grunnlaget for å vurdere eventuelle endringer i bestanden. Tallene fra denne tellingen er imidlertid fortsatt ikke bearbeidet, så det er for tidlig å si om det vi ser i vassdragene i Buskerud også gjelder for hele den vestpalearktiske bestanden.

Tellingene i 2005 inngikk i en ny europeisk sangsvanetelling, som heller ikke er rapportert ennå. Tallene for Sør-Norge er imidlertid kjent, da tellingene i denne delen av landet ble koordinert av en av forfatterne. Den viste at nedre/østre Buskerud var et av fem kjerneområder for sangsvane i Sør-Norge – sammen med Indre Akershus, Midt-Telemark, Jæren/Dalane og Nord-Møre. Tellingene i 2005 viste en liten nedgang fra 2004, mens antallet også for denne arten var svært stabilt mellom 2005 og 2006 (436 og 435 ind.). I 2005 lå en svært stor andel av fuglene lå i Tyrifjorden, mens sangsvanenes gamle kjerneområde; Begna mellom Hen og Hallingby (og spesielt Langstøa), var det klart viktigste i 2006. For øvrig lå det i 2006 en del fugler i nedre del av Storelva.



**Figur 2.** Antall registrerte sangsvaner under midtvintertellingene av vannfugl i nedre/østre Buskerud i perioden 1990-2000 og 2003-2006, sammenholdt med gjennomsnittet for 1990-tallet.

### Sædgås

Innrykket av østlige sædgjess i Sør-Norge i januar 2006 ble registrert også i Buskerud, ved at to individer som viste karakterene til underarten *rossicus* ble sett på landsida av Drammeselva øst for Langesøya. Fuglene ble også funnet igjen ved Berskog av Steinar Stueflotten dagen etter tellingen, den 28.01. ([www.fugler.net](http://www.fugler.net)). Dette er første gangen arten er registrert under denne overvåkingen.

### Kanadagås

På tross av en mild vinter ble det registrert få fugler både i 2005 og 2006, og langt færre enn i de beste årene på 1990-tallet. Noe overraskende ble det registrert langt flere fugler i Sperillen enn i Tyrifjorden i 2005, og den eneste lokaliteten med en flokk med kanadagjess i



2006 var Langstøa i Begna. På 1990-tallet var det gjerne ved Vikersund, i Bergsjø og i nedre dl av Drammenselva (omkring Gulskogen) at de store flokkene med kanadagjess ble påtruffet vinterstid.

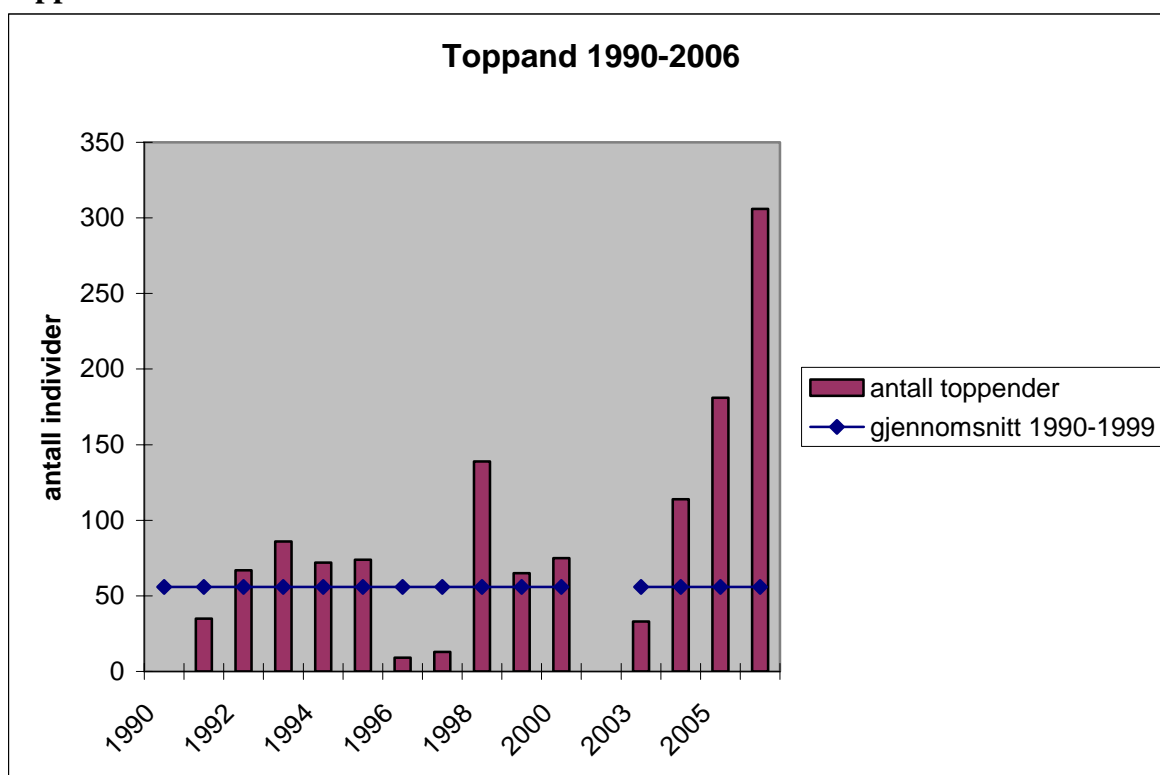
### Brunnakke

To fugler ble sett i Storøysundet 15.01.2005, og arten er dermed sett i 4 av 15 vintrer med tellinger av vannfugl vinterstid i Drammensvassdraget i Buskerud.

### Stokkand

Også stokkand viste stabil bestand mellom 2005 og 2006, og mellom 700 og 750 fugler er like omkring gjennomsnittet for 1990-tallet. Bare i ekstremt milde vintrer går antallet stokkender over 1000 ind. i vassdraget, mens det i særlig harde vintrer kan bli redusert til bare i overkant av 200 fugler – slik som i 2003.

### Toppand



**Figur 3.** Antall registrerte toppender under midtvintertellingene av vannfugl i nedre/østre Buskerud i perioden 1990-2000 og 2003-2006, sammenholdt med gjennomsnittet for 1990-tallet.

Toppand er en forholdsvis ny overvintringsart i vassdragene i Buskerud, og det var først vinteren 1990/91 arten ble observert i noe antall. I alt 181 ind. i 2005 og 306 ind. i 2006 representerer de to beste årsresultatene for denne arten i overvåkningsperioden. I 2005 var en stor del av fuglene samlet i Tyrifjorden, mens det i 2006 var samlet usedvanlig mange toppender i nedre del av Drammenselva, på lokaliteter hvor det tidligere ikke er sett toppender eller bare noe få individer.

Fortsatt er bestanden temmelig ustabil, og en hard vinter – som i 2003 – trekker i langt større andel av fuglene ut fra regionen. Dette er nok et mønster som trolig vil vise også videre framover.

### Bergand

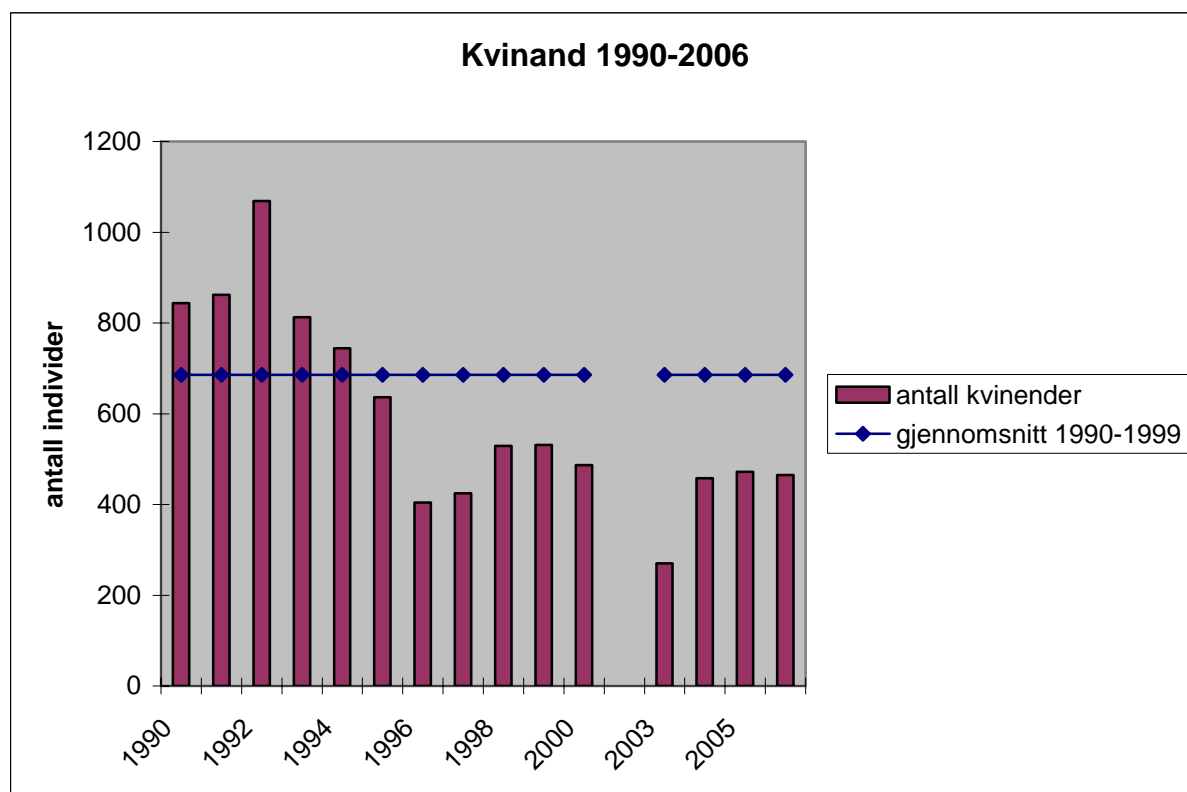
I 2006 ble det sett en bergand hunn i Drammenselva nedenfor Gulskogenbrua. Dette er bare 3. vinteren med registreringer av denne arten i vassdraget. Tidligere på vinteren lå det opptil 5 ind. i Nordfjorden utenfor Røsshholmstranda.

### Svartand

Også svartand er en sjelden vinterart i Buskerud, og i 2006 ble 2 hanner observert ved Lerskallen i Tyrifjorden (Modum). Dette er første gangen arten er registrert i forbindelse med denne overvåkningen.

### Kvinand

Siden 1996 har vinterbestanden av kvinand vært svært stabil i vassdraget, med unntak av den harde vinteren 2002/03, da bestanden ble halvert. På første halvdel av 1990-tallet lå imidlertid antallet langt høyere, med over 1000 ind. det beste året (1992). De beste områdene for arten er også ganske stabilt fra år til år, selv om gjenfrysningen av Tyrifjorden selvsagt gjør at det kan bli store forskjeller fra år til år her. Som regel er det Kongsstrømmen i Sperillen, nedre del av Storelva, Bergsjø og nedre del av Drammenselva som er kjerneområdene – også slik i 2006.



**Figur 4.** Antall registrerte kvinender under midtvintertellingene av vannfugl i nedre/østre Buskerud i perioden 1990-2000 og 2003-2006, sammenholdt med gjennomsnittet for 1990-tallet.

### Lappfiskand

Arten ble ikke observert i 2005, men slo til med rekordartede 5 ind. i Begna i 2006. Disse fordelte seg på 2 par ved Bergsund og 1 hann på Mollvall i Hønefoss. Lappfiskand har blitt sett under om lag halvparten av de utførte vintertellingene av vannfugl i nedre/østre Buskerud siden 1990.

## Laksand

Laksandbestanden har vært rimelig stabil hele overvåkningsperioden, og de to siste vintrenes resultat er svært nær gjennomsnittet for 1990-tallet. I 2005 var en stor del av fuglene samlet i Steinsfjorden, Kroksundet og Storøysundet, noe som er uvanlig. I 2006 var det en mer normal fordeling, med flest fugler i midtre del av Begna og i Vikersund-Bergsjø-området.

## Dvergdykker

Ett ind. ved Mælingen var den eneste observasjonen i 2005, og den første i Storelva under vintertellingene av vannfugl i Buskerud. I 2006 ble to ind. sett nord for brua ved Åmot, og dette er en ganske fast lokalitet for arten midtvinters.

## Storskarv

Den ene fuglen som ble sett ved Geitøya 15.01.2005 var den andre observasjonen i forbindelse med disse midtvintertellingene, men i 2006 skjedde det en markant økning i antall fugler. Hele 10 ind. ble sett i nedre del av Drammenselva, mens en fugl hadde tilhold i Randselva ovenfor Viul. Vi kan vel regne med at storskarv blir en hyppigere overvintringsart også i våre vassdrag framover, med tanke på den ekspansjonen som har skjedd og fortsatt skjer med hekkebestanden av underarten *sinensis* (mellomskarv) i Sør-Norge.

## Gråhegre

Heller ikke gråhegre blir registrert så ofte under disse tellingene. I 2005 ble en fugl sett i Onsakerвика 15.01.2005, mens det 02.02.2006 (seks dager etter tellingen) ble sett 1 ind. i flukt fra øst mot vest over Gornes. Med dette er arten registrert i 5 av 15 år med vintertellinger av vannfugl i vassdraget.

## Havørn

I 2006 ble det observert en ung havørn langs Drammenselva ved Skotselv 31.01. ([www.fugler.net](http://www.fugler.net)). Dette er 3. året arten registreres i forbindelse med disse tellingene, alle observasjonene er gjort langs Drammenselva og i den siste overvåkningsperioden (2003-2006). Dette er den samme utvikling vi ser for havørn i andre innlandsvassdrag i Sørøst-Norge vinterstid.

## Sothøne

Sothøne har en liten og ustabil overvintringsbestand i vassdraget, og antall svinger mye med vintertemperaturen. Både 2005 og 2006 var forholdsvis milde vintre. Tatt i betraktning at tellingene ble utført seinere i 2006, og at det denne vinteren var en mer normal situasjon – var det overraskende at det største antallet ble registrert i 2006. I alt 44 ind. er også det høyeste antallet som er registrert under overvåkingen.

## Vipe

De ekstreme værforholdene rett forut for tellingene i 2005 gjorde at vipe ble registrert for første gang under disse tellingene, og med i alt 4 fugler på 3 lokaliteter (omkring Vikersund). Vipa startet vartrekket usedvanlig tidlig dette året, og det ble gjort en rekke observasjoner av arten i Sør-Norge i midten av januar 2005 – hvorav flere i innlandet ([www.fugler.net](http://www.fugler.net)).

**Tabell 16.** Samlet telleresultat for de årlige vintertellingene av vannfugl i Nedre/Østre Buskerud i periodene 1990-2000 og 2003-2006.

Art	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000		2003	2004	2005	2006
KNOPPSVANE	200	224	323	521	440	420	303	313	578	492	436		292	233	377	374
DVERGSVANE			1													
SANGSVANE	600	958	863	994	492	727	380	354	920	669	349		302	526	436	435
SÆDGÅS																2
KORTNEBBGÅS									1							
GRÅGÅS			3	1												
KANADAGÅS	68	88	146	166	10	47	2	1	109	7	11		1	20	33	13
BRUNNAKKE		1							1	1					2	
SNADDERAND						1										
KRIKKAND			2													
STOKKAND	372	602	1049	1329	760	766	540	792	793	793	875		228	692	750	730
STJERTAND									1		1					
TÄFFELAND			1	1					1	2	1					
TOPPAND		35	67	86	72	74	9	13	139	65	75		33	114	181	306
BERGAND				2					1							1
HAVELLE						1										
SVARTAND																2
KVINAND	844	862	1069	813	744	636	404	425	529	531	487		270	458	472	465
LAPPFISKAND		1	1						4	2	3			3		5
SILAND	3				1		1	1	1	1						
LAKSAND	105	127	154	121	99	118	126	102	184	140	120		82	132	127	134
DVERGDYKKER	1	6	4	5	1	5	3	4	3	8	1		1	2	1	2
TOPPDYKKER	1															
GRÅSTRUPEDYKKER									1							
STORSKARV											1				1	11
GRÅHEGRE			3	4						1					1	1
HAVØRN													1	1		1
VANNRIKSE									1							
SOTHØNE		2	2	8	3	3			25	18	35		3	5	22	44
VIPE															4	
HETTEMÅKE									1							
FISKEMÅKE	4	20	6	38	26	7		1	10	12	20			10	26	29
GRÅMÅKE	420	225	291	998	155	219	174	697	551	407	511		100	324	973	465
GRØNLANDSMÅKE										1						
SVARTBAK	5	2	2	29	7	15	3	18	28	28	23			3	15	12
KRYKKJE													1		4	
LOMVI													4			2
ÍSUGL							1									
FOSSEKALL	(15)	65	32	44	72	54	55	73	27	112	46		36	9	37	43
SUM VANNUGL	2638	3210	4019	5140	2882	3093	2016	2766	3909	3291	2995		1353	2532	3482	3129
ANTALL ARTER	13	15	19	17	14	15	13	13	23	19	17		13	15	17	20
ARTER TOTALT		17	22	23	23	25	26	26	31	32	33		36	36	37	39

## **Fiskemåke**

De mange fiskemåkene i Tyrifjorden i januar 2005 ble trolig også ført inn fra kysten av det ekstreme været. Arten er ellers fåtallig i området vinterstid. Også i 2006 ble det registrert mer fiskemåker enn normalt, og nå var de fleste fuglene samlet på Bergsjø.

## **Gråmåke**

Vinterbestanden av gråmåke i området varierer mye med vinterklimaet, og med en mild vinter øker bestanden kraftig – slik tilfellet var i 2004/2005. De fleste fuglene ble dette året sett ved avfallsplassen ved Åmot (450 ind.). I 2005 var det flest fugler samlet i nedre del av Drammenselva – noe som er mer normalt. Dette året ble det kun registrert et fåtalls fugler ved Åmot.

## **Svartbak**

Situasjonen er den samme for svartbak som for gråmåke, men langt færre fugler blir observert. I alt 10-15 ind. både i 2005 og 2006 er for så vidt ganske ”normale” tall for arten.

## **Krykkje**

De ekstremt harde sør- og sørvestlige vindene i forkant av tellingene i januar 2005 førte også i alt 4 krykkjer innover landet til Vikersund, Nordfjorden og også helt inn til Sperillen. Ved Vikersund ble en 2k-fugl sett mellom Mådum rådhus og brua på formiddagen den 13.01., mens to voksne fugler ble sett innerst i Nordfjorden litt seinere på dagen. Den 14.01. ble det sett ei ung krykkje (2k) på Sperillen utenfor Buttingsrud. Denne lettet og fløy sørover langs fjorden. Dette kan teoretisk ha vært den samme fuglen som ble sett ved Vikersund dagen før.

## **Fossefall**

Områdene tilhørende Hvalsmoen militærleir er nå åpnet for allmenn ferdsel, og dette gjorde at antall observerte fossefall i Randselva økte en del i 2005 og 2006 sammenlignet med foregående år. I 2006 var det også mer fossefall i Drammenselva og ved Vikersund enn det vi vanligvis registrerer.

## **Litteratur**

- Larsen, B. H. 1992. Vintertellinger av vannfugl i Buskerud 1992. *Buskskvetten* 8: 6-16.
- Larsen, B. H. 1993. Vintertellinger av vannfugl i Nedre Buskerud januar 1991. Fylkesmannen i Buskerud. Rapport nr 7 - 1993. 16 s.
- Larsen, B. H. 1993. Vintertellinger av vannfugl i Nedre Buskerud 1993. Norsk Ornitologisk Forening, Ringerike lokallag. Rapport, 18 s.
- Larsen, B. H. 1996a. Vintertellinger av vannfugl i Nedre Buskerud 15.-16. januar 1994 og 14.-15. januar 1995. Norsk Ornitologisk Forening, avd Buskerud. Rapport, 17 s.
- Larsen, B. H. 1996b. Overvåkning av overvintrende vannfugl i nedre/østre deler av Buskerud 1990-94. *Fugler og natur i Buskerud*. Rapport nr 1 - 1996 Årgang 3. Norsk Ornitologisk Forening, avd. Buskerud. 72 s.
- Larsen, B. H. 1996c. Vintertellinger av vannfugl i nedre/østre Buskerud 13.-14. januar 1996. *Fugler og natur i Buskerud*. Rapport nr 2 - 1996 Årgang 3. Norsk Ornitologisk Forening, avd. Buskerud. 14 s.
- Larsen, B. H. 1997. Vannfugltellinger i Nedre/Østre Buskerud i januar 1997. *Buskskvetten* 13: 33-43.
- Larsen, B. H. 1998. Vintertellinger av vannfugl i Nedre/Østre Buskerud 11.-14. januar 1998. *Buskskvetten* 14: 45-59.

- Larsen B. H. 1999. Vintertellinger av vannfugl i nedre/østre Buskerud januar 1999. *Buskskvetten* 15: 27-36.
- Larsen, B. H., Hals, J. L. & Myrmo, K. 2000. Vannfugltelling i nedre Buskerud 15.-18. januar 2000. *Buskskvetten* 16: 40-48.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2003. Vannfugltelling i Drammensvassdraget 8.-9. januar 2003. *Buskskvetten* 19: 36-44.
- Larsen, B. H. & Myrmo, K. 2004. Vannfugltelling i Drammensvassdraget 12.-15. januar 2004. *Buskskvetten* på nett: <http://home.no.net/nofbu/Buskskvetten/Arkiv/2004/Vintertellinger%202004.pdf>

# Alkefugler i Buskerud

Steinar Stueflotten, Damenga 19, 3032 Drammen, e-post: steinarstue@c2i.net

**Alkefuglene representerer en gruppe marine sjøfugler som bare kommer inn til land for å hekke. I Buskerud og Sørøstlandet for øvrig er dette arter som stort sett bare besøker oss i vinterhalvåret. Alle de seks norske alkefuglartene er observert i Buskerud. I uværsperioder med storm inn mot kysten kan spesielt lomvi og alkekonge bli drevet langt innover land. Dette har ført til at lomvier flere ganger har havnet i ferskvann i innlandet. Denne beskrivelsen er basert på den kunnskapen som LRSK for tiden har om de aktuelle artene i Buskerud.**

## Lomvi *Uria aalge*

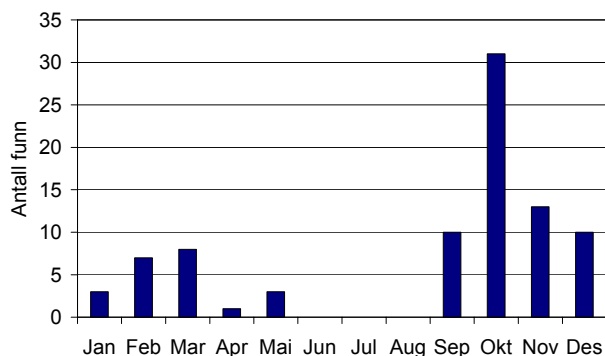
Vidt utbredt art i Nord-Atlanteren og det nordlige Stillehavet. I Norge hekker lomvieren i tette kolonier i fuglefjell spredt langs kysten fra Vest-Agder til Øst-Finnmark. I mange av disse er bestandene redusert med over 90% siden 1980-tallet, og det hekker nå bare 20.000-30.000 par i Norge.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Vanlig, men sjelden en særlig tallrik art i fjordene om vinteren. I uværsperioder med storm på kysten, kan lomvier bli drevet langt inn over land. Det har da hent at noen individer har havnet i innsjøer i innlandet og endatil oversomret der (Tyrifjorden).

**Overvintring:** Lomvier sees årlig i varierende antall i fjordstrøka, spesielt i Indre Oslofjorden (Røyken og Hurum), men besøker også regelmessig Drammensfjorden om enn i noe mindre antall. Ringmerkningsfunn tyder på at det i hovedsak er fugler fra Storbritannia som overvintrer i vårt område.

De første lomviene ankommer normalt i slutten av september, gjennomsnittlig ankomstdato: 28.09. (12 år), tidligst 14.09.74 og 14.09.97, og de kan holde seg i vårt område til ut i slutten av mars. Det foreligger også tre funn fra mai: 1 ind Slemmestad, Røyken 24.05.86, 1 ind Linnesstranda, Lier 26.05.98 og 1 2K ved Sundbyholmene, Røyken 16.05.04.



*Sesongfordeling til registrerte funn av lomvi i Buskerud (ekskl. funn i Tyrifjorden).*

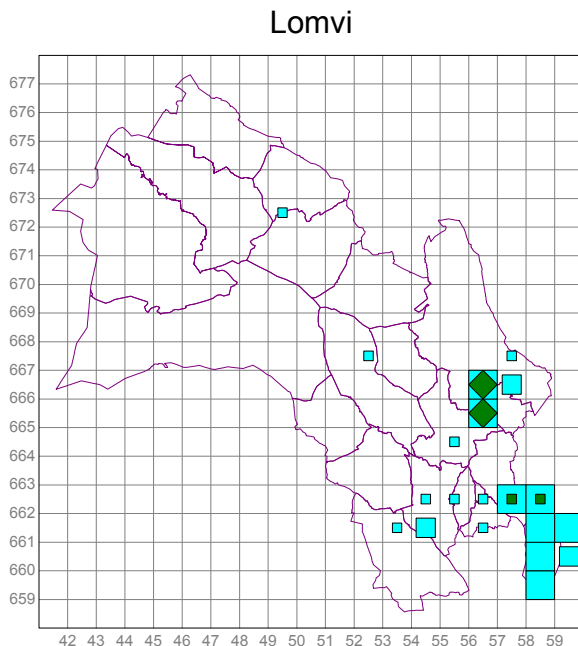


Lomvi i Drøbaksundet 13.11.05. Foto: J.E.Nygård.

Antallet kan variere mye fra år til år. Enkelte vintrer kan lomvieren opptre invasionsartet med store antall i Oslofjordsområdet. Primo november 1874 ble f.eks. ikke mindre enn 50.000 alker og lomvi sett i Drøbaksundet, og arten opptrådte på nytt "i umaadelige masser" i Oslofjorden ultimo oktober 1893 (Haftorn 1971). En lignende storinvasjon fant sted i siste halvdel av oktober 1983 da mellom 10.000-20.000 lomvier antas å ha vært innenfor Drøbaksundet. De ble drevet dit av et kraftig stormsenter i Nordsjøen i dagene 11.-15.10.83 (Larsen & Ree 2001). Også fra Røyken og Hurum foreligger det en rekke funn fra denne høsten. Før 1981 derimot var lomvi ansett som en sjelden gjest i Indre Oslofjorden, med kun et fåtall kjente observasjoner i nyere tid (Bredesen 1983). Fra Buskerud kjenner vi f.eks. til bare to funn fra 1970-tallet. De siste 20 årene har lomvieren opptrådt mer regelmessig i Oslofjordsområdet, ofte med et hundretalls individer hver vinter. Den 22.10.89 ble det sett ca.100 ind utenfor Slemmestad (S. Stueflotten), 31.10.89 ca.100 ind ved Håøya (R.E. Andersen) og 05.11.89 totalt ca.145 ind langs kysten av Røyken og Hurum (Breiehagen 1992). Nye store invasjoner fant sted høsten 1997, 2000 og 2005. I dagene 12-14.09.97 førte et orkansenter i Nordsjøen lomvier i tusentall inn i Oslofjorden, der mange i de påfølgende dagene havnet helt utmattet langt inne i landet (se nedenfor). Også i månedsskiftet oktober/november 2000 førte nok en gang et kraftig uvær

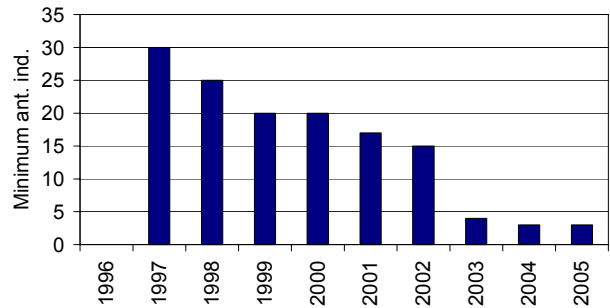
over Sør-Norge til at tusener av lomvi ble drevet inn i Oslofjorden, der mange også denne gangen havnet langt inne i landet (Larsen & Ree 2001). Det samme skjedde i månedsskiftet september/oktober 2005.

**Innlandsforekomst:** Lomvien er som nevnt, en utpreget marin art som sjelden observeres i innlandet, men under de store invasjonene, som vi har hatt i forbindelse med uværsperioder enkelte høster, kan flere individer bli drevet langt innover land og havne i ferskvatn og innsjøer i innlandet. Dette var bl.a. tilfellet medio september 1997 da 400-500 ind endte opp i Mjøsa, 100+ ind i Randsfjorden og 30-40 ind i Tyrifjorden. I tillegg havnet et ukjent antall utmattede og avmagrede individer inne på tørt land hvor de senere omkom. De fleste av lomviene som havner i ferskvatn, synes å bli fanget der uten å ha evne til å komme seg tilbake til kysten og sjøen igjen (Larsen & Ree 2001). Pga flere milde vintrer på slutten av 1990-tallet med lite is i de store innsjøene på Østlandet, og tydeligvis hjulpet av god mattilgang, har mange av disse lomviene faktisk klart seg der over flere år. Antallet har avtatt noe fra år til år (gjennomsnittlig 13% per år i Tyrifjorden i 5-årsperioden 1997-2002). Høstene 2000 og 2005 fikk innlandsbestandene fra 1997 trolig et lite påfyll av nye individer.



Kartet viser forekomsten til lomvi i Buskerud (blå ruter er funn i vinterhalvåret, grønne i sommerhalvåret; små ruter 1-5 funn, mellomstore 6-10 funn og store >10 funn).

Lomvier i Tyrifjorden



*Minimum antall individer i Tyrifjorden og Steinsfjorden ved tellinger vår og sommer (unntatt 1997 der antallet refererer til høsten).*

Vinteren 2002/03 var det så kaldt at både Mjøsa, Randsfjorden og Tyrifjorden frøs helt til. I Mjøsa omkom trolig alle lomviene denne vinteren, mens 7 ind klarte seg i ferjeråka i Randsfjorden og 4-5 individer i råka ved utløpet av Storelva i Tyrifjorden.

Det er også gjort andre innlandsfunn i Buskerud under de siste invasjonene, f.eks.: 1 ind i Fiskumvannet 21.09.97 og 06.10.97, 1 ind i Eikeren 03. og 07.12.97, 1 ind i Fiskumvannet 05.10.98, 1 juv på Hals, Øvre Eiker 05.11.00 (ble ringmerket og sluppet i Vestfosselva), 1 trafikkdrept ind ved Fiskumvannet 27.11.00, 1 ind i Lågen ved Kongsberg 15-16.12.00, 1 ind i Fiskumvannet 09-11.10.04, 1 ind i en bygate i Drammen 14.10.04, 2 ind Fiskumvannet 27.09.05 (1 ind her fram til 24.10.05), 1 ind på riksveien i Eggedal 30.09.05 (sluppet i Oslofjorden 03.10.05), 1 ind i Mjøndalen 02.10.05, 1 ind helt oppe på Gol og 1 ind på Andorsrud, Drammen 03.10.05. Også Tyrifjorden fikk påfyll av nye individer primo oktober da 10 ind ble observert der 06.10.05 (V.Ree).

At lomvier etter stormperioder kan fly langt innover land, er ikke noe nytt fenomen, selv om det kan gå mange år mellom hver gang dette skjer. Under nevnte invasjon i Oslofjorden i 1893 ble bl.a. fire individer skutt i Mjøsa (Larsen & Ree 2001).

Lomviene som havnet i Tyrifjorden høsten 1997 var alle ungfugler. Det er blitt spekulert på om disse ville kunne gå til hekking i innlandet når de ble kjønnsmodne 4-5 år seinere, men det er ingen ting som tyder på at det har skjedd, selv om fugler er sett i kurtise noen ganger. Sommeren 2005 var det fortsatt 3-4 lomvier igjen i Tyrifjorden, men det er vel nå bare et tidsspørsmål før dette fenomenet er over for denne gangen.



## Polarlomvi *Uria lomvia*

Tallrik arktisk art med nordlig cirkumpolar utbredelse. Hekker bl.a. tallrikt på Svalbard og Bjørnøya, mer fåtallig på fastlandet i Norge, anslagsvis 1000-2000 par, men en bestand som er i nedgang. Overvintrer vanlig langs Finnmarks-kysten, mer sjeldent lenger sør.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Meget sjelden vintergjest.

#### **Funn (1/1):**

1 ad i vinterdrakt observert sammen med lomvier utenfor Slottet nord i Drøbaksundet, Hurum 05.10.04 (E.Gates). Dette er det første og eneste godkjente funnet i Buskerud, men enkeltindivider er sett noen få ganger tidligere i Indre Oslofjorden, Akershus (Dale mfl. 2001).

## Alke *Alca torda*

Hekker spredt langs kystene rundt Nord-Atlanteren og Østersjøen, i Norge fra Vest-Agder til Finnmark (90% nord for polarsirkelen). Overvintrer langs norskekysten sør til Nordsjøen og Skagerrak. Den norske bestanden er anslått til 20.000-40.000 par.

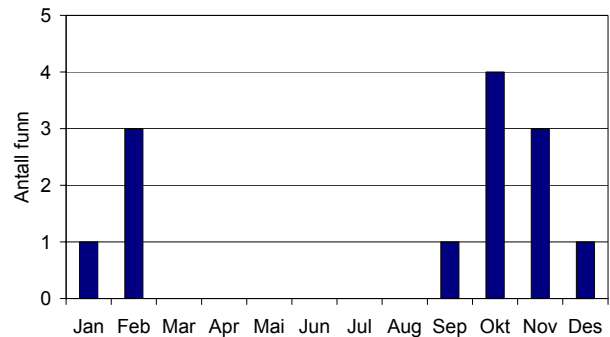
### Forekomst i Buskerud

**Status:** Sjelden og fåtallig vintergjest langs kysten av Røyken og Hurum.

#### **Funn (13/32):**

- 1983 HURUM: 1 ind Rødtangen 16.10. (P.O. Syvertsen, Ø.Syvertsen).  
1989 HURUM: 3 ind ved Håøya 31.10. (R.E. Andersen).  
RØYKEN: 1 ind Slemmestad 26.11. (S.Stueflotten).  
1990 RØYKEN: 1 ind Slemmestad 18.02. (S.Stueflotten).  
1999 HURUM: 1 ind Østnestangen 08.12. (J.L.Hals).  
2000 RØYKEN: 2+ 2K ind Slemmestad 15.01. (S.Stueflotten).  
2003 HURUM: 2 ind Breiangen 22.02. (J.E. Nygård), 1 ind Storskjær, Drøbaksundet 24.02. (V.Ree).  
2005 HURUM: 4 ind Ramvikholmen 19.10. (M.Klann), 1 ind Drøbaksundet og Sætre 31.10. (E.Gates), 2 ind Sætre 12.11. (R.E. Andersen), 8+ ind Sætre-Tofte 13.11. (S.Stueflotten, J.E.Nygård, R.E.Andersen).  
LIER: 1 ind Gilhusodden 30.09. (R.E. Andersen).

I tillegg til de angitte funnene i Breiangen 22.02.03 er det rapportert om 5 ind til fra dette området samme vinter i VinterAtlas-prosjektet (E.Gates).



Sesongfordeling til funn av alke i Buskerud.

Mange av observasjonene av sikkert artsbestemte alker er som vi ser, gjort i tilknytning til de store lomviinvasjonene høstene 1983, 1989, 2000 og 2005. Arten var bl.a. relativt tallrik (10-100 ind) i Indre Oslofjorden fra ultimo oktober 1989 og ut året (Andersen 1991). Utenom de angitte funnene er det ikke kjent noen andre funn siden før 1940. Observasjoner av ubestemte alker/lomvier er derimot rapportert flere ganger, men dette dreier seg i de fleste tilfeller mest sannsynlig om lomvier (bl.a. i forbindelse med masseforekomsten i 1874).



Alke i Drøbaksundet 13.11.05. Foto: J.E.Nygård.

## Teist *Cephus grylle*

Cirkumpolar utbredelse. Vanlig hekkefugl langs hele norskekysten, men heller spredt og fåtallig langs Sørlandskysten og østover til Ytre Oslofjorden. Overvintrer langs norskekysten sørover til Nordsjøen, mens fugler fra de sørligste hekkeområdene til dels trekker ut av landet om vinteren. Den norske bestanden er anslått til 20.000-40.000 par.

## Forekomst i Buskerud

**Status:** Sjelden og fåtallig gjest langs kysten av Røyken og Hurum, særlig vår og høst.

### Funn (8/9):

- 1975 RØYKEN: 1 ind Høvikvollen, Båttstø ca.15.06.-15.07. (K.Larsen). 1. funn i fylket.  
1984 RØYKEN: 1 ind Sundbyholmene 20.05. (G.S.Andersen, M.Bergan).  
1985 RØYKEN: 1 ind Sundbyholmene 26.05. (G.S.Andersen, M.Bergan).  
1988 HURUM: 1 ind Mølen 30.10. (T.Jensen, F.O.Jensen).  
2000 HURUM: 2 ind Tofte 04.11. (J.Mjåland).  
2004 FLÅ: 1 ind Hangstjern 03.08. (T.Bøhler).  
HURUM: 1K Verket 05.10. (E.Gates).  
2005 HURUM: 1 ind Sætrepollen 12.11. (R.E. Andersen).

Arten forekommer trolig hyppigere rundt Hurumlandet enn det disse observasjonene gir inntrykk av. Og selv om arten er observert i hekketida et par ganger, er det tvilsomt om teisten noen gang har hekket i Buskerud.

Observasjonen av 1 ind i Hangstjern, 592 moh i Flå kommune 03.08.04, er ganske ekstrem. Fuglen ble oppdaget idet den stod på en grusvei ca. 5m fra tjernet. Den fløy deretter opp og landet ute på vannet. Slike innlandsobservasjoner av teist er meget sjeldne.

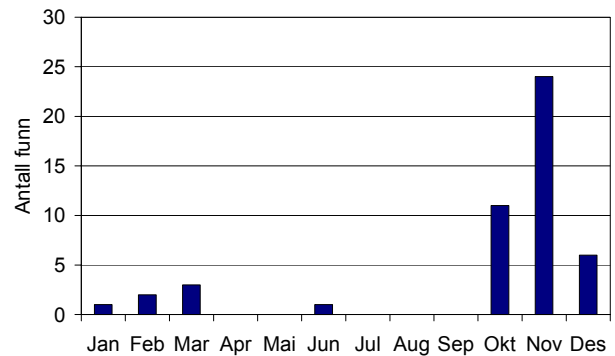
## Alkekonge *Alle alle*

Tallrik arktisk art som bl.a. hekker på Svalbard og Jan Mayen. Overvintrer langs norskekysten sør til Nordsjøen, enkelte vintre i betydelig antall. Vår minste alkefugl som er på størrelse med en fossefall.

## Forekomst i Buskerud

**Status:** Sjelden og fåtallig vintergjest langs kysten av Røyken og Hurum. Vinddrevne individer kan enkelte år observeres i innlandet etter uværsperioder på kysten. Observeres ikke årlig, men var relativt hyppig å se i Oslofjordsområdet på 1990-tallet.

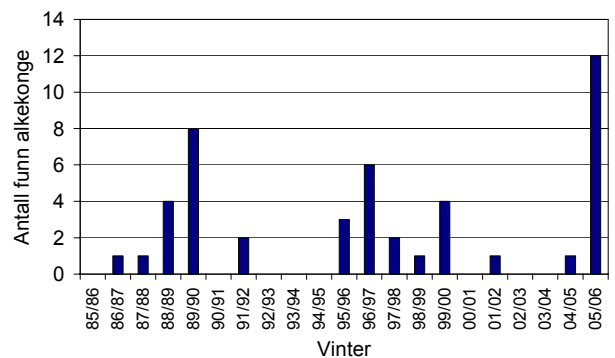
**Overvintring:** Det er rapportert om ca. 50 funn av alkekonge i Buskerud. Blant disse er det forholdsvis mange innlandsfunn fordi det er disse som i hovedsak er blitt innrapportert til LRSK. Arten forekommer nok hyppigere langs kysten av Hurum og Røyken enn det funnmengden gir inntrykk av.



Sesongfordelig til funn av alkekonge i Buskerud.

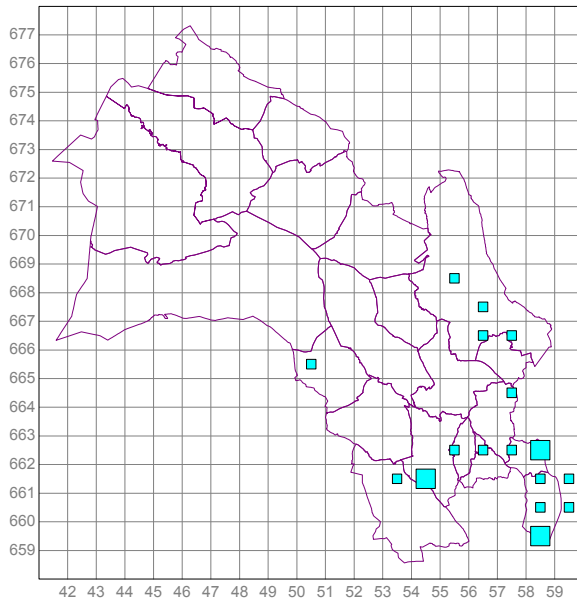
De aller fleste funn av alkekonge er gjort i november, tidligst 1 ind ved Høvikskjæra, Røyken 10.10.04 og 1 ind i Nordfjorden, Ringerike 16.10.97, seinest 2 ind Slemmestad 12.03.89. I tillegg ble 1 ind funnet i en hage på Follum, Ringerike 01.06.05. Denne døde da den skulle settes ut i Tyrifjorden (B.H.Larsen).

Langs kysten søker arten ofte føde (for det meste plankton) nær land, og kan da gjerne betraktes på kort hold. Observasjonene dreier seg oftest om enkeltindivider, og det sees sjelden mer enn 5 ind sammen. I november/desember 1989 var det imidlertid en stor invasjon av alkekonger i Indre Oslofjorden. Den 03.12.89 ble det f.eks. sett 100+ individer i fjorden utenfor Asker og 17 ind utenfor Slemmestad, Røyken. På det meste var det 1000 ind i Oslofjorden 29.12.89 (Dale m.fl 2001) og 900 ind ved Fornebu 30.01.90 (Bilet 1990). Også høsten 2005 ble det observert mange alkekonger i Oslofjorden, bl.a. 50 ind ved Ramvikholmen, Hurum 24.10.05 (M.Klann) og 100+ ind i Drøbaksundet 08.11.05 (K.Johannessen). Arten har i perioder vært regelmessig å se i Oslofjorden seinhøstes, men sjelden i så store antall som dette. Av figuren nedenfor ser vi at funnene i Buskerud er konsentrert til siste halvdel av 1980-tallet, siste halvdel av 1990-tallet, samt høsten 2005. Det kan se ut som om de store invasjonene kommer ca. hvert åttende år.



Forekomst av alkekonge i Buskerud vist som antall funn per vintersesong.

## Alkekonge



Forekomst til alkekonge i Buskerud (prikkene er kodet som for lomvi).



Alkekonge Drøbaksundet 13.11.05. Foto: J.E.Nygård

I forbindelse med sterke høststormer inn mot kysten, hender det at utmattede alkekonger blir funnet langt inne i landet; i Buskerud helt inn til Veggli i Rollag (1 utmattet individ funnet på et biltak i Veggli sentrum 26.10.95) og Vælsvatnet nord for Hønefoss 08.11.53 (Haftorn 1971). Ellers er det gjort flere funn ved Kongsberg, i Fiskumvannet, Tyrifjorden, Hønefoss og nedre deler av Drammenselva. Dette fenomenet er gammelt da slike innlandsfunn av alkekonge er angitt helt tilbake på 1800-tallet (Haftorn 1971). Noen av de utmattede fuglene som har havnet inne på land, er blitt fanget og sluppet ut igjen i åpent vann. Dette var bl.a. tilfelle med 1 alkekonge som ble funnet på et fabrikkområde på Loesmoen, Øvre Eiker 09.11.87. Den ble sluppet ut igjen i Fiskumvannet hvor den oppholdt seg i ca.14 dager

etterpå (K.Ø.Solum). Et annet individ som hadde havarert i Kongsberg 01.11.97, ble sluppet ut i Eikeren (G.Beggerud, L.Palmstrøm). Disse innlandsfunnene dreier seg nesten utelukkende om enkelt-individer, men 24.10.05 fløy det en flokk på minst 20 alkekonger rundt om i Fiskumvannet i flere timer (T.Bakken).

## Lunde *Fratercula arctica*

Hekker til dels tallrikt på begge sider av Nord-Atlanteren, i Norge spredt langs kysten fra Rogaland til Finnmark. Overvintrer i havområdene i Nord-Atlanteren og Barentshavet. Den norske bestanden er anslått til 2 mill par, men den er blitt redusert en del i seinere år.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Meget sjelden vintergjest.

### Funn (2/2):

1 ind funnet dødt i fjæra på Tofte, Hurum en vinter mellom 1970 og 1975. Første kjente funn i Buskerud. Individet står utstoppet på Hurum ungdomsskole, Tofte (U.Myrvold).

1 ind ved Storskjær, Hurum 11.01.2005 (E.Gates).

Enkeltindivider er ellers sett noen få ganger i Indre Oslofjorden, Akershus bl.a. i oktober/november 1983, mai 1985, februar/mars 1989 og 04.11.89 (Andersen 1991).

### Referanser

Andersen, G.S. 1991. LRSK Oslo & Akershus – rapport for 1989. Toppdykker'n 14(1): 7-22.

Bilet, M. 1990. Siste Nytt. Toppdykker'n 13(2): 58-59

Bredesen, B. 1983. Vannfugl i fjorden øst for Fornebu og Nesoddlandet. Toppdykker'n 6(2): 73-83.

Dale, S. m.fl. 2001. Guide til fuglelivet i Oslo og Akershus. NOF avd. Oslo og Akershus.

Haftorn, S. 1971. Norges Fugler, Universitetsforlaget, Oslo.

Larsen, B.H. og Ree, V. 2001. Lomviene inntar de store innsjøene på Østlandet. Vår Fuglefauna 24(3): 109-119.

Røer, J.E. 1984. Lomviinvasjonen i indre Oslofjord høsten 1983. Toppdykker'n 7(1): 11-17.

# Litt fra landstyremøtet i NOF 11-12 mars 2006 i Trondheim.

av Egil Mikalsen, landsstyreprerentant

Det var totalt 13 stykker, 10 fra fylkene, Troms i nord til Rogaland i sør og 3 fra sentalstyret, pluss Morten Ree som møtte opp. Det var en stund fare for at det ikke ble noe møte grunnet liten oppslutning, men det ordnet seg. Det var 5 saker pluss to temadeler som sto på programmet.

Revidering av budsjett for 2006 og regnskap for 2005 gikk veldig greit. Meget god økonomi i foreningen, så det er bare "fryd".

Fugleinfluenta var et punkt som ble viet en god del tid og det ble gjort rede for hva de har jobbet med sentralt. De har vel ikke helt oversikten hvor mange dagsverk som er brukt på dette. Så de har vel det samme problemet som alle oss andre som svarer på spørsmål fra media. Så lenge vi ikke kan love død og fordervelse, unnskyld uttrykket, er de ikke interessert. Det virker i hvertfall slik. I den samme bolken kom det også frem det med internett-siden. Den skulle vært på plass i mai 2005, noe som sprakk med nesten tre kvart år. Så på det punktet la de seg flate for att de ikke hadde fått det plass før. For i den situasjonen med fugleinfluenta hadde den vært til uvurdelig hjelp med spredning av informasjon, men nå er den heldigvis oppe og går i helt ny drakt. ([www.birdlife.no](http://www.birdlife.no)).

Ett av de andre emnene var om Artsdatabanken. Det var en presentasjon av hva de driver med. Det som ble spesielt orientert om, var deres arbeide med fugl til den nye rødlista som skal være klar i løpet av året. Så det ble mange og lange dager nå i innspurten.

Jeg siterer fra infobrosjyra deres. "Artsdatabanken er en nasjonal kunnskapskilde for biologisk mangfold i Norge. Vår viktigste rolle er å forsyne samfunnet med oppdatert og lett tilgjengelig kunnskap om arter og naturtyper". Det går i korthet ut på og samle all informasjon om alle naturtyper, planter og dyr, for det ligger store mengder med informasjon rundt omkring på museer, i forskningsinstitutter, forvaltningsorganer og frivillige organisasjoner. Så en av oppgavene deres er og samle dette lett tilgjengelig for alle som har nytte av det og de som bare vil lære mer om en ting. Eller for og si det kort, for alle som bryr seg om biologisk mangfold.

Siste temaet var om Fuglevennen-konseptet. Det var et tema som fenget. For på sikt så er planen å kanskje ansette en person som kan ha dette på heltid. Med en utvidelse av bladet til 4 nummer i året og ca. 24 sider gangen. Tanken er også å la de andre organisasjonene inn under SABIMA-paraplyen få disponere 4-6 sider med stoff de har, så det ikke bare blir fugl. Tanken er også litt mer satsing ut mot skoler og andre naturorganisasjoner, slik som speidern og 4H. De vil prøve å få med noen ressurspersoner til å hjelpe til. Det er også en mulighet på litt sikt og få laget litt utstyr som kan brukes til informasjon og verving. Det er et stort og spennende felt med mange muligheter og utfordringer og praktiske ting som må plass, men det løsner.

## LEDER:

Ja, så sitter jeg her og prøver å få noen ord ned på pc-en. Det er ikke lett, men noen ting blir det nok. Hva man skal skrive om, er bestandig det store spørsmålet. Vel, en ting som det har vært en del diskusjon om, er jo foring av fugl. Det er jo bestandig ett spørsmål om for og i mot. I vinter har det virkelig vært på sin plass, med masse snø og streng kulde. Jeg kan jo ikke si noe annet enn at det bare har vært en etter forholdsvis helt god og gammeldags norsk vinter. Hvis vi da ikke hadde foret så hadde naturen gått sin gang og luket ut de som ikke har livets rett. Det lyder kanskje litt brutalt ut, men sånn er jo naturen innrettet. Det er jo noe alle vet. Ikke alle vil innrømme det. Når det gjelder foring så kan man ha mange forskjellige syn på saken. Noen mener det er helt greit å gjøre det. Andre mener det ikke bør gjøres i det hele tatt. Jeg skal ikke ta parti med noen i denne saken, men man må være klar over at man da påtar seg ett ansvar man kanskje ikke er helt klar over konsekvensene av. Det nytter ikke og komme etterpå og klage over støy og møkk i kanskje litt for stor mengde.

Mennesker er litt rare sånn. Det ene øyeblikket er vi de reneste villmarkinger. Skal leve i ett med naturen, men når naturen kommer litt for nær - ja, se da skal det skytes ned for fote. Fugler skjønner ikke sånt, de. De er vant til og finne mat der det blir lagt ut, og da kommer de til den plassen. Sånn er det vel med alle levende vesener. Minste motstands vei.

En annen ting som vel er mye farligere, men som man ikke skal hause opp i det hele tatt, er en ting som har vært mye i mediabildet i vinter, fugleinfluenza eller hønsepest som det egentlig heter. Det er en ting vi ikke kommer utenom her i landet, er jeg redd for, men jeg skal ikke male "fanden på veggen". Man kan jo egentlig lure på hva som beveger seg oppe i hodet på de som lager aviser og tv. Er det frykt blant mennesker man skal spille på, eller hva? Ett eksempel er jo når man bruker nesten halve avisa/nyhetsendinga på to døde ender i syd-Sverige. Alvorlig nok det, men hallo det må da være grenser. Jeg har selv blitt kontaktet av journalister med div. spørsmål og har etter beste evne prøvd og svare, men når jeg ikke kan love død og fordervelse, ja da er interessen lik null. Det samme har andre jeg har pratet med opplevd. Vi har en målsetning om å holde dette på et sakelig nivå som mulig. Jeg har også henvist de til nettstedet der man kan finne informasjon om saken, men klart det er jo en jungel uten like å holde rede på, så det er jo ikke så lett. Det er jo ett tankekors når man ser på spredning av viruset og trekkrutene til fugl. Der er det noe som ikke stemmer. Enkelte plasser har det vært utbrudd nesten motsatt vei av kjente trekkruter og retninger, så man snakker vel egentlig her i veldig stor grad om ett menneskeskapt problem. Vi skal ikke stikke det under en stol og nekte for at villfugl kan bringe smitte med seg, men det er ikke bevist noen form for smitte mellom villfugl og mennesker. Jeg skal ikke gå i detalj om hvordan man behandler fjærkre i de landa som har hatt dødsfall som i seg selv er tragisk nok, men det er vel en sammenheng mellom hvordan de lever og tetthet mellom bestand og mennesker/hygiene.

En annen ting man skal være klar over er at det er ett ganske stort antall virusformer i villfugl, så da er det jo ikke unaturlig at man finner en død fugl på vinteren. Det henger sammen med det jeg begynte med på toppen.

Vel nå har det vært nok negativt. Jeg vil på slutten få oppfordre alle til og komme seg ut og nyte våren og sommeren som er på veg. Vil i den forbindelse slå ett slag for årets fugl fra

NOF sentralt som i år er TERNE. Man har valgt å slå sammen rødnebbterne og makrellterne, så det blir fokus på de to artene. Det er veldig mange som blander de sammen, og noen tror det er en og samme art. Det ligger en del info på sidene til NOF sentralt [www.birdlife.no](http://www.birdlife.no) og mer vil det komme. Det vil også komme i media etterhvert.

Ønsker alle en god vår og sommer!

Egil Mikalsen leder



# Fuglelivet i Linnestranda Naturreservat. Rapport 2005

av Jens Erik Nygård

2005 ble det desidert beste året hittil, takket være en fantastisk innsats fra observatørene. Det ble observert hele 4 nye arter og en lang rekke arter ble observert for første gang på lenge. Det ble observert hele 146 arter i løpet av året. Med det er det totalt observert 196 arter på Linnestranda.

## Observasjonsarbeidet

Det ble foretatt 359 besøk fordelt på 184 dager.

Antall dager med besøk hver måned:

Januar	5	Juli	7
Februar	5	August	13
Mars	13	September	20
April	28	Oktober	24
Mai	28	November	11
Juni	19	Desember	11

Følgende observatører har bidratt: Jens Erik Nygård (JEN) (104 besøk), Bent Ellingsen (BEL) (76 besøk), Rolf Andersen (REA) (41 besøk), Steinar Stueflotten (SST) (22 besøk), Eli Gates (EGA) (21 besøk), Jan Gylder (JGY) (14 besøk), Torbjørn Gylder (TGY) (11 besøk), Geoffrey Acklam (GAC) (10 besøk), Ole Edv. Bakken (OEB) (13 besøk), Jan Mjåland (5 besøk), Øivind Syvertsen (ØSY) (4 besøk), Jo Rustad (JRU) (3 besøk), Carsten Lome, Geir Otto Olsen, Øivind Solberg (ØSO), Knut Angen, Egil Berg, Jarl Nystrøm (JNY), Ken Adelsten Jensen (KAJ), Frank Nicolaysen (FNI), Jørg Ivar Høien, Torkild S. Lundberg (TSL), Torger Ugstad, Egil Mikalsen, Christoffer Mikalsen, Gunnar Gisholt (GGI), Henrik Reiertsen, Lars Thomas Poppe og Karin Bonnet (1 besøk hver).

Takk til alle som tar en tur innom Linnestranda og som bidrar med verdifulle observasjoner. De kan sendes fortløpende til NOF Buskeruds epostliste FuBu eller til meg direkte på epost: jenygard@online.no. Linnestranda har egen hjemmeside på Internett. Den er plassert under NOF Buskeruds hjemmeside som har adressen <http://www.nofbuskerud.net>. Der har du muligheten til å lese om nye observasjoner etter hvert som de gjøres.

## Resultater

Med hele 146 arter observert, ble 2005 det beste året noensinne. Nye arter dette året var svartehavsmåke, som også er førsteobservasjon i Buskerud, jaktfalk, alke og alkekonge.

Det ble sett flere arter som ikke er registrert på mange år: Smålom (2001) 3. obs, havelle (1977) 2. obs, lappfiskand (1998) 3. obs, kvartbekkasin (1998) 6. obs, dobbeltbekkasin (1978) 2. obs og kattugle (1997) 5. obs på Linnestranda.

Årets beste dager (> 50 observerte arter) var 30.4, 1.5, 5.5, 14.5, 16.5, 17.5, 19.5, 24.5 og 28.5

20 arter oftest observert (antall dager):

Stokkand	121	Grønnfink	87
Knoppsvane	103	Gråmåke	86
Blåmeis	102	Linerle	86
Fiskemåke	99	Ringdue	85
Kjøttmeis	99	Gråtrost	85
Svartbak	95	Kvinand	83
Kråke	94	Rødstrupe	83
Skjære	92	Laksand	79
Hettemåke	90	Toppand	74
Sivspurv	88	Rødvingetrost	74



## Artsgjennomgang

Alle bilder er tatt av forfatteren, bortsett fra smålom og svartehavsmåke. Bildene er tatt i 2005.

### SMÅLOM

Status: Sjelden.

**2005:** Ett juv ind. ble sett 18.9 - 19.9 er 3. observasjon på Linnestranda (SST, EMI, CMI, GAC) (se bilde) og ett juv ind. 28.9 - 2.10 (REA, EGA, JEN).



### STORLOM

Status: Nesten hvert år 1-2 ind. på våren.

**2005:** Dette år ble uvanlig nok arten observert hovedsakelig på høsten: 1 ind. 14.8 (JEN), 1 ind 4.-5.9 (JEN, REA, GAC, OEB) og ett ind. 26.-29.9 (JEN, GAC, EGA). Ett ind. sannsynlig denne art ble observert 31.5 (BEL).

### DVERGDYKKER

Status: Årviss i lite antall senhøstes.

**2005:** 6 observasjoner av 1-3 ind. i perioden 5.10 - 24.10. Trolig samme individer.

### TOPPDYKKER

Status : Vanlig på vårtrekk, økende forekomst de siste åra.

**2005:** 15 observasjoner av 1-3 ind. i perioden 2.4 – 11.5. Ett ind ble observert 19.6 (BEL). Høstobservasjoner: 6 observasjoner av 1-2 ind. i perioden 9.8 - 14.10.

### HORNDYKKER

Status : Nesten årviss i lite antall.

**2005:** 1 ind. 9.5 (OEB) og 1 ind. 7.10 (EGA).

### STORSKARV

Status: Forekommer i en lokal ikke-hekkende

populasjon av mellomskarv (*Phalacrocorax carbo sinensis*) som er innvandret de siste åra, og overtrekkende flokker av nordlig storskarv (*P. c. carbo*) som sees på vårtrekk.

**2005:** Storskarv ble observert 126 dager i hele den isfrie perioden, men med få fugler observert i selve hekketida. 1 flokk på 55 storskarver passerte på trekk nordover 26.3 (JEN). Dette er rekordtidlig! 2 flokker på tilsammen 211 ind. passerte den 10.4 (JEN, REA).

En flokk på 37 ind. ble sett 29.4 (BEL). En flokk på 48 ind. mellomlandet på fjorden på vei sørover den 1.10 (JEN). De lokale mellomskarvene var vanlige hele høsten, i et antall større enn i fjor. De etablerte en overnattingsplass i trær langs østsiden av elvemunningen og var i perioder 30 - 40 ind, maks antall 58 ind. 6.11 (SST), høyeste tall av mellomskarv noensinne. Ett fargemerket individ, grønn 2TR viste seg å være merket på Mågeørne utenfor Bogense på Fyn i Danmark. Fuglen ble sett fra 4.9 (JEN, REA) til 12.11 (JEN). Den 9.10 ble observert fargeringmerket fugl rød E2T, som viste seg å være merket som 30 dager gammel unge i reir på Øra ved Fredrikstad 8.6 i år (BEL, OEB, SST). Den 12.11 ble også sett fargemerket fugl rød CR4 som ble merket som unge på Øra 10.6.03.

### GRÅHEGRE

Status: Kan sees på Linnestranda store deler av den isfrie perioden, som oftest 1-2 ind.

**2005:** Ble sett på 91 dager i perioden 1.1. til 31.12. Maks antall 5 ind. den 10.9 (JEN).



### KNOPPSVANE

Status: 1 – 3 par er hekkende årlig, og den kan sees hele den isfrie perioden.

**2005:** Ble registrert på hele 148 dager fordelt over hele året. Maks antall var 20 ind. 4.6 (JEN). Også



i 2005 hekket knoppsvane på Dyno-dammen, med vellykket resultat. 7 unger ble klekket. Dette kullet ble seinere sett mange ganger, men antall overlevende unger var bare 4. Ett annet ungekull ble sett 17.6 (EGA).



### SANGSVANE

Status: Sees årlig i lite antall tidlig vår og sein høst. Arten er blitt sjeldnere på Linnestranda i forhold til på 70-tallet, da det kunne forekomme store flokker. **2005:** Tre observasjoner ble gjort: 5 ind. 3.4 (BEL), 2 ind. 19.10 (GAC) og 3 ind. 24.10 (GAC).

### SÆDGÅS

Status: Sjelden. 1 observasjon fra 1981

### KORTNEBBGÅS

Status: Passerer Linnestranda i store flokker om våren, noen færre blir observert om høsten. Kan enkelte ganger lande for å raste, men i de fleste tilfeller flyr de over for å raste på Tyrifjorden. **2005:** Kun 3 observasjoner ble gjort i år: Ca. 60 ind. fløy over den 2.4 (BEL, JEN), 2 ind. gikk på grunna i elvemunningen 19.4 (JEN) og 2 ind. 24.4 (OEB).



### GRÅGÅS

Status: Observeres med jevne mellomrom. Dette er lokalt hekkende grågjess som for det meste holder til langs Drammenselva.

**2005:** Observert 15 ganger fra 29.3 til 21.8, maks 10 ind. fløy ut fjorden 14.8 (JEN).

### STRIPEGÅS

Status: Sjelden. Sist sett i 2001.

### KANADAGÅS

Status: Vanlig. Har hekket ett år.

**2005:** Ble observert 15 ganger fra 10.4 til 21.9. Maks 60 ind. observert 1.9 (BEL, REA).

### HVITKINNGÅS

Status: Sjelden, sist sett i 2004.

### RUSTAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

### GRAVAND

Status: Økende hyppighet, særlig på våren.

**2005:** 21 observasjoner fra 3.4 til 20.8 Maks 4 ind. 4.6 (JEN).

### MANDARINAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1999.

### BRUNNAKKE

Status: Vanlig i trekketidene.

**2005:** Brunnakke ble observert 10 ganger fra 2.4 til 9.5 og 34 ganger fra 4.9 til 29.10. Maks antall 21 ind. 30.4 (JEN).

### KRIKKAND

Status: Meget vanlig i trekketidene.

**2005:** 71 observasjoner fra 27.3 til 13.11. Maks antall 61 ind. 18.4 (REA).

### STOKKAND

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden. Årlig hekkende 1-3 par.

**2005:** 168 observasjoner av storkand fra 1.1 – 31.12 gjør den til den oftest observerte arten. Maks antall 200 ind. 22.3 (JEN). Gjennomsnittlig antall ca. 26 ind. 14.5 ble en hunn med 11 unger sett på Dyno-dammen (JEN), disse og og 1-2 hunner til ble sett med unger ut måneden.

### SNADDERAND

Status: Sjelden, økende forekomst

**2005:** 8 observasjoner av 1 hann daglig i perioden 27.4 (JEN, REA) til 4.5 (REA).

## STJERTAND

Status: Årvis i lite antall i trekketidene.

**2005:** 1 ind. 4-5.9 (SST, JEN, REA, GAC, OEB), 2 ind. 11.9 (JEN), 2 ind. 4-5.10 (BEL, JEN) og 1 ind. 7.10 (EGA).

## KNEKKAND

Status: Årvis i lite antall

**2005:** 1 hann og 2 hunner 3.5 (EGA), 1 hann 11.5 (BEL, JEN) og 1 hann 2.6 (BEL, EGA).

## SKJEAND

Status: Årvis i lite antall

**2005:** 10 observasjoner av en hann i perioden 22.4 JEN, REA) til 4.5 (REA). Den 24.4 ble det sett 2 ind. (OEB).

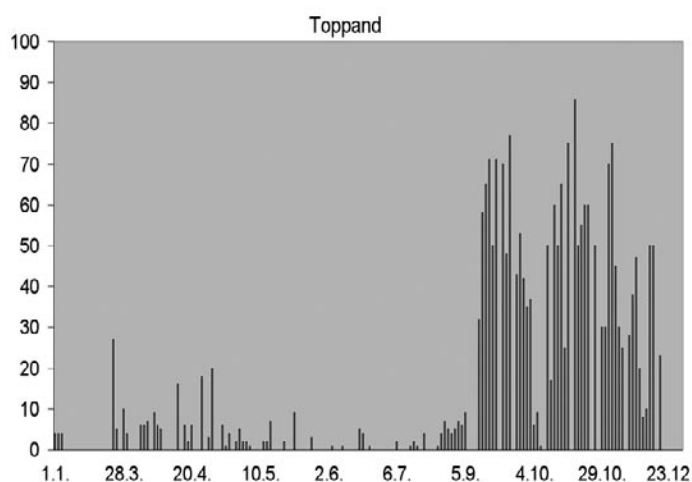
## TAFFELAND

Status: Sjelden i trekktiden. Sist sett i 2004.

## TOPPAND

Status: Meget vanlig i trekketidene, i størst antall på høsten.

**2005:** 98 observasjoner fordelt over hele året. Maks antall var 86 ind. 20.10 (EGA).



## BERGAND

Status: Sjelden.

**2005:** 1 hunn 4.4 (REA) og 1 juv 20.10 (EGA).

## ÆRFUGL

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1997.

## HAVELLE

Status: Meget sjelden.

**2005:** 1 ind. ved Gilhusodden 17.6 (EGA) var 2. observasjon på Linnestranda!

## SVARTAND

Status: Sjelden

**2005:** 1 hunn ble sett 23.10 (BEL), 1 ind. 9.12 (GAC) og 1 hunn 11.12 (JEN).

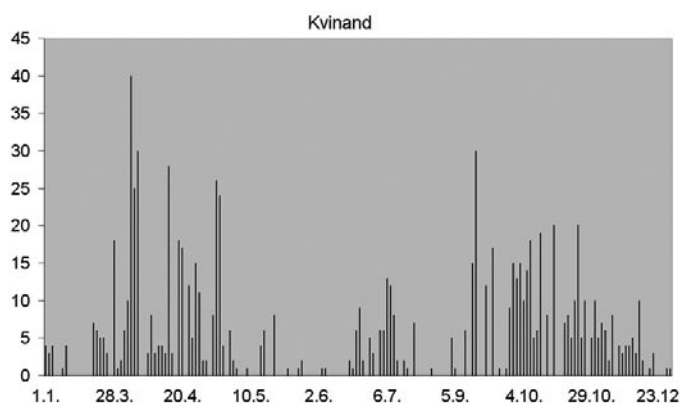
## SJØORRE

Status: Sjelden. Sist sett i 2004.

## KVINAND

Status: Meget vanlig i trekketidene, også sett i hekketida.

**2005:** Sett 113 dager fordelt på hele året, maks antall 40 ind. 3.4 (REA).



## LAPPFISKAND

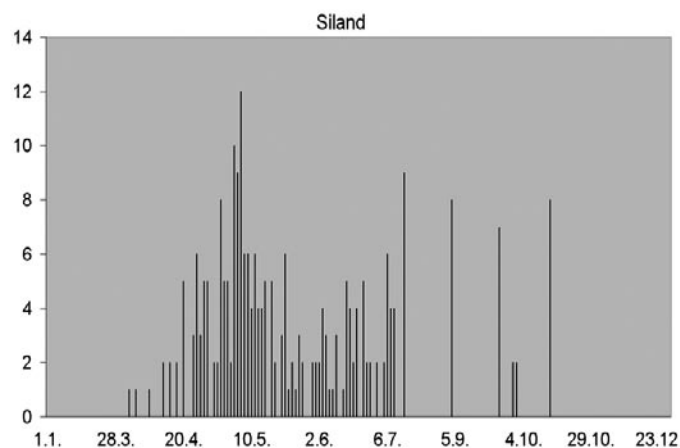
Status: Meget sjelden.

**2005:** 3. observasjon på Linnestranda ble gjort 29.10 (JEN). Det var en hunn/juv.

## SILAND

Status: Vanlig om våren, økende forekomst.

**2005:** Det ble gjort 64 observasjoner i perioden 2.4 - 15.10 med maks antall 12 ind. 7.5 (SST). Den 6.8 ble det sett 2 siland hunner (EGA), den ene med 7 små unger! Dette skulle tilsi hekking i nærheten, men det er umulig å si med sikkerhet om reiret har ligget innenfor observasjonsområdet.



### LAKSAND

Status: Vanlig på vår- og høsttrekk.

**2005:** Observert 111 dager, fordelt på periodene 1.1 – 7.6 og 21.8 – 31.12. Maks antall 50 ind. 3.4 - 4.4 (REA, JEN). En sommerobservasjon 2.7 (BEL).

### VEPSEVÅK

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1997.

### SIVHAUK

Status: Sjelden, økende forekomst, men ikke i 2005. Sist sett i 2004.

### MYRHAUK

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1979.

### HØNSEHAUK

Status: Årviss i vinterhalvåret

**2005:** 3 observasjoner, 1 ind. 18.9 (JGY, TGY), 1 ind. 9.10 (OEB), 1 ind. 29.10 (JEN) og 12.11 (JGY, TGY).

Den førstnevnte observasjonen var meget spesiell:

*"Vi fikk også med oss en helt utrolig opplevelse.*

*Den nevnte makrellterna patruljerte fram og*

*tilbake langs sivkanten. På en av turene retning*

*Gilhusodden, stoppet den ca 100 m vekk fra tårnet*

*og stillet over vannet. Dermed kom det en rovfugl*

*som en strek ut av skogen, slo makrellterna ned i*

*vannet så vannspruten stod. Begge fuglene lå noen*

*øyeblikk nede i vannet før rovfuglen fikk bakset seg*

*opp av vannet med makrellterna i et fast grep og*

*forsvant inn i skogen. Rovfuglen hadde 4 markerte*

*tverrstriper på stjerten, så jeg tror at det må ha vært*

*en hønsøehauk." Jan, Torbjørn og Bente Gylder.*

### SPURVEHAUK

Status: Vanligste rovfugl på Linnestranda.

**2005:** Sett 10 ganger spredt jevnt over året, alltid 1 av gangen.

### MUSVÅK

Status: Årviss på trekk i lite antall.

**2005:** 4 ind. i skru over åsen 9.4 (REA, SST, ØSO), 1 ind. 16.4 over åsen (SST), 1 ind. 1.7 over åsen (JGY, TGY) og 1-2 ind. på Gilhusodden og ved tårnet 17.8 (JGY, TGY).

### FJELLVÅK

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1999.

### FISKEØRN

Status: Regelmessig fiskende i sommerhalvåret.

**2005:** 9 observasjoner av 1 ind. 24.4 – 21.8.

### TÅRNFALK

Status: Sjelden. Sist sett i 2004.

### DVERGFALK

Status: Sjelden. Sist sett i 2003

### LERKEFALK

Status: Sjelden. Sist sett i 2003.

### VANDREFALK

Status: Sjelden. Sist sett i 1999.

### JAKTFALK

Status: Meget sjelden

**2005:** Første observasjon av arten på Linnestranda! 1 ind. 29.9 (EGA) forstyrret en måkeflokk før den forsvant oppover Lierdalen. Trolig det samme individet ble sett jaktende ved jordhaugene dagen etter 30.9 (JMJ).

### JERPE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1998.

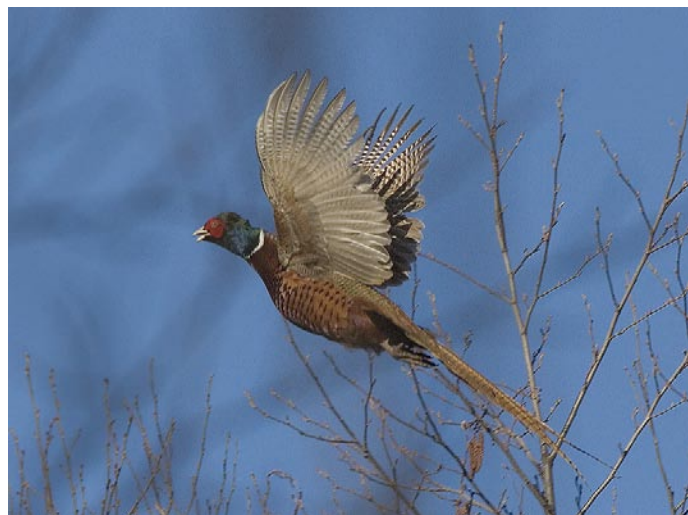
### ORRFUGL

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1996.

### FASAN

Status: Meget vanlig, tilstede hele året, sannsynlig hekkefugl.

**2005:** 67 observasjoner i perioden 26.2 – 22.12. Maks antall 4 ind. 28.3 (BEL, JEN, REA).



### VANNRIKSE

Status: Meget sjelden.

**2005:** Ett ind. ble hørt i elvemunningen 18.9 (SST, EMI, CMI) og 19.9 (GAC).

### MYRRIKSE

Status: Sjelden.

**2005:** Ett ind. ble hørt i Møysund 23.5 (JEN).

### SIVHØNE

Status: Tidligere hekkefugl, nå sjeldnere.

**2005:** Ble observert 9 ganger i perioden 14.8 – 16.10. Maks 4 ind. 14.8 (BEL). Dette var 4 ungfugler.

### SOTHØNE

Status: Årviss i lite antall i trekktidene.

**2005:** Største forekomst noensinne med hele 25 observasjoner i perioden 30.4 - 7.10. 1-3 ind. ble sett daglig i perioden 2.6 - 18.6, men hekking er ikke sannsynlig.

### TRANE

Status: Sjelden.

**2005:** 1 ind. fløy over 15.5 (OEB).

### TJELD

Status: Vanlig om våren, økende forekomst.

**2005:** 10 observasjoner av i perioden 28.3 – 10.6. Maks antall 10 ind. 29.4 (BEL).

### DVERGLO

Status: Vanlig

**2005:** 20 observasjoner av i perioden 15.4 – 20.7. Maks antall 3 ind. 14.5 (JEN).

### SANDLO

Status: Vanlig

**2005:** 30 observasjoner i periodene 23.3 – 30.7. Maks antall 12 ind. 30.6 (JEN).

### HEILO

Status: Meget sjelden

**2005:** 1 ind. på trekk nord 9.4 (JEN, REA). Ett værømslag i perioden 16.5 - 19.5 førte til at en flokk heiloer slo seg ned på jordene rett nord for observasjonsområdet. Maks 60 ind. 16.5 (JEN).

### TUNDRALO

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

### VIPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl i jordbrukslandskapet.

**2005:** 67 observasjoner i perioden 23.3 – 1.9, hyppigst om våren. Maks antall 35 ind. 3.4 (SST). Hekking ble påvist ved jordhaugene 1.6 (JEN) (se bilde).



### POLARSNIFE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1977.

### DVERGSNIPE

Status: Årlig i lite antall på trekk.

**2005:** 3 ind. 16.5 (JEN).

### TEMMINCKSNIFE

Status: Årlig i lite antall på trekk.

**2005:** 2 ind. 18.5 (GAC) og 1 ind. 20.5 (REA).

### TUNDRASNIPE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2004.

### FJÆREPLYTT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1995.

### MYRSNIPE

Status: Årviss på trekk i lite antall.

**2005:** 4 ind. 16.5 (JEN), 1 ind. 20.5 (REA), 1 ind. 21.8 (SST) og 1 ind. 31.8 (BEL), 1 ind. 4.9 (OEB).

### BRUSHANE

Status: Årviss på trekk i lite antall.

**2005:** Sett 7 ganger i periodene 27.4 - 7.5 og 30.7 – 11.9. Maks antall 3 ind. 11.9 (JEN).

### KVARTBEKKASIN

Status: Sjelden.

**2005:** 1 ind. 1.5 (OEB, JMJ, ØSY, EBE) og 1 ind. 5.5 (OEB, JMJ) trolig samme ind. Første observasjoner av arten siden 1998.

### ENKELTBEEKKASIN

Status: Vanlig på trekk.

**2005:** Observert 25 ganger i periodene 3.4 – 3.5 og 21.8 – 24.10. For det meste 1 – 2 ind. Maks antall 5 ind. 18.4 (BEL, JEN, REA). 1 ind. i mekreflukt over Dyno-dammen 30.4 og 1.5 (JEN). Enkeltbekkasin



ble sett ved Møysund med unger ca. 1987 (Steinar Nielsen pers. medd).

### **DOBBELTBEEKASIN**

Status: Meget sjelden.

**2005:** Første observasjon siden 1978 ble gjort med 1 ind. 30.9 (JEN)!

### **RUGDE**

Status: Sjelden.

**2005:** 1 ind. 11.4 (BEL).

### **SMÅSPOVE**

Status: Årviss på trekk i lite antall

**2005:** 5 observasjoner i tidsrommet 30.4 - 18.5. Maks 2 ind. 2.5 (OEB) og 17.5 (TSL).

### **STORSPOVE**

Status: Vanlig på trekk, oftest om våren.

**2005:** Observert 10 ganger i perioden 3.4 – 1.5. Kun en høstobservasjon 26.8. Maks antall 18 ind. 18.4 (REA).

### **SVARTHALESPOVE**

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2003.

### **SOTSNIFE**

Status: Sjelden. Sist sett i 2002.

### **RØDSTILK**

Status: Årviss på trekk i lite antall

**2005:** 6 observasjoner i periodene 16.5 – 11.6. Ingen høstobservasjoner. Maks antall 22 ind. 16.5 (BEL).

### **GLUTTSNIPE**

Status: Vanlig på trekk

**2005:** 21 observasjoner gjort i perioden 22.4 – 14.8. Maks antall 5 ind. 9.5 (OEB). Sommerobservasjoner ble gjort av enkeltind. 26.6 (OEB) og 2.7 (BEL).

### **SKOGSNIPE**

Status: Meget vanlig, mulig hekkefugl

**2005:** 44 observasjoner fra 2.4 – 20.7, for det meste 1 – 2 ind. Maks antall 5 ind. 18.4 (BEL, JEN, REA).

### **GRØNNSTILK**

Status: Årviss på trekk i lite antall

**2005:** 12 observasjoner i periodene 4.5 – 11.6. Kun 1 høstobservasjon 1 ind. 14.8 (JEN). Maks antall 9 ind. 10.5 (BEL, JEN, REA).

### **STRANDSNIPE**

Status: Meget vanlig, sannsynlig hekkefugl.

**2005:** 57 observasjoner fra 24.4 – 10.9. Maks antall 6 ind. 19.5 (JEN, JGY, REA).

### **STEINVENDER**

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1972.

### **DVERGMÅKE**

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1994.

### **HETTEMÅKE**

Status: Meget vanlig.

**2005:** 120 observasjoner fra 22.3 – 23.10. Maks antall 120 ind. 4.4 (JEN).

### **FISKEMÅKE**

Status: Meget vanlig året i den isfrie perioden.

Hekker av og til på bøyer utenfor Gilhusodden.

**2005:** 121 observasjoner i perioden 16.1 – 27.11. Maks antall 200 ind. 12.4 (JEN). Oftest tilstede 10 – 18 ind.

### **SVARTEHAVSMÅKE**

Status: Meget sjelden

**2005:** Første observasjon på Linnestranda og i Buskerud ble gjort 24.4. Ett ad. ind. ble sett og fotografert av Ole Edvard Bakken (OEB)!

*"Svartehavsmåka ble oppdaget i en større ansamling fiskemåker og gråmåker kl. 15.30. Den satt for det meste i vannet mellom to sandbanker utenfor tårnet ved vestre utløp. Ved et par anledninger var den oppe på den ene sandbanken, lettet og forsvant nordover kl. 15.55."*



Foto: Ole E. Bakken

### **SILDEMÅKE**

Status: Vanlig i lite antall i sommerhalvåret.

**2005:** 62 observasjoner ble gjort i perioden 28.3 – 4.9. Oftest sees 2-3 ind. Maks antall var 11 ind.

2.6 (BEL, EGA). 1 lys adult sildemåke, mulig ua. graellsii, ble sett 3.5 (EGA) (ikke behandlet av LRSK ennå).

### **GRÅMÅKE**

Status: Meget vanlig året rundt.

**2005:** Observert 134 ganger fordelt over hele året. Vanligvis 8 -23 ind. Maks antall 500 ind. 23.12 (BEL). En ubestemt lys måke, trolig en gråmåke med avvikende utseende, ble sett 5.5 (SST).

### **GRØNLANDSMÅKE**

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2001.

### **POLARMÅKE**

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

### **SVARTBAK**

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden.

**2005:** Observert 140 ganger fordelt over hele året. Oftest 2-3 ind. Maks antall 12 ind. 4.6 (JEN).

### **SPLITTERNE**

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

### **MAKRELLTERNE**

Status: Vanlig i sommerhalvåret.

**2005:** Observert 47 ganger fra 4.5 – 29.9. Oftest sees 2 ind. Maks antall 6 ind. 30.6. Kurtise og parring ble observert 10.5 (BEL, JEN, REA).

### **RØDNEBBTERNE**

Status: Sjelden.

**2005:** En familie på 5 ble sett 19.8 - 20.8 (JEN, REA, SST).



### **LOMVI**

Status: Er blitt stadig vanligere de siste årene.

**2005:** 30 observasjoner av oftest 2-3 ind. i perioden 21.9 til 18.12. Den 27.9 ble min 7 ind. observert (GGI). Ytterligere 18 ubestemte lomvi/alke var mest sannsynlig denne arten, selv om alke ble førstegangsobservert 3 dager etterpå.

### **ALKE**

Status: Meget sjelden

**2005:** Observert for første gang på Linnestranda 30.9 (REA). 1 ind. kom flygende forbi Gilhusodden.

### **ALKEKONGE**

Status: Meget sjelden

**2005:** Observert for første gang på Linnestranda 24.10. 1 ind. lå utenfor Lierstranda (REA). Den 12.11 ble en svartbak observert med en død alkekonge i nebbet (JEN).

### **BYDUE**

Status: Er blitt sjelden etter at fast oppholdsted ved Gilhus er blitt borte. Sist sett i 2004.

### **SKOGDUE**

Status: Årlig i lite antall.

**2005:** 1 ind 5.5 (REA), 1 ind. 16.5 (REA), 1 ind. 9.6 (EGA, TUG), 1 ind. 9.9 (JEN) og 5 ind. 21.9 (REA).

### **RINGDUE**

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret. Hekkefugl.

**2005:** Sett 113 ganger i perioden 23.3 – 23.10. Maks antall 100 ind. 22.9 (BEL). Som oftest sees 5 - 9 ind. Hekking ble bekreftet ved funn av 2 unger på reir 11.6 (JEN).

### **TYRKERDUE**

Status: Var vanlig på 70-tallet, nå sjelden.

**2005:** 1 ind. ble observert ved Gullaug kirke 11.5 (REA).

### **GJØK**

Status: Sees eller høres nesten årlig.

**2005:** 1 ind. hørt 27.5 (JEN).

### **KATTUGLE**

Status: Sjelden.

**2005:** 1 ind. hørt 11.6 (EGA, JMJ m.fl.)

### **JORDUGLE**

Status: Meget sjelden. Sist sett 2004.

### **TÅRNSEILER**

Status: Vanlig i sommerhalvåret

**2005:** 39 observasjoner i perioden 15.5 – 27.8. Maks antall 300 ind. 19.8 (JEN, REA). Dette er høyeste registrerte antall noensinne.



### ISFUGL

Status: Blir nesten årlig observert på Linnestranda, som er et av de sikreste stedene i Norge for arten.

**2005:** 1 ind. fisket fra en trestamme tvers over elva fra fugletårnet den 25.9 (BEL).

### VENDEHALS

Status: Meget sjelden.

**2005:** 1 ind. sett og hørt ved Gullaug skole 8.5 (OEB) og 1 ind. ved Dynodammen 9.5 (OEB).

### GRÅSPETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1973.

### GRØNNSPETT

Status: Vanlig på Dynos område, høres fra reservatet.

**2005:** Kun 1 vårobobservasjon, 1 ind. hørt langt borte 23.3 (EGA), 6 høstobservasjoner fra 4.9 - 8.10.

### SVARTSPETT

Status: Sjelden.

**2005:** 1 ind. kom flygende fra Linnestranda ved jordhaugene 10.5 (REA), 1 ind. hørt 20.8 (JEN), 1 ind. 4.9 (OEB).

### FLAGGSPETT

Status: Forholdsvis vanlig i vinterhalvåret.

**2005:** 32 observasjoner fra 19.2 og ut året. Første sikre hekking ble påvist ved observasjon av unge som ble matet 28.6 (JEN).

### HVITRYGGSPETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1973.

### DVERGSPETT

Status: Vanlig, hekkefugl.

**2005:** 27 observasjoner i perioden 27.3 – 24.8. Maks 4 ind. ble observert 2.4 (JEN). Kurtise ble observert. Mating av unge ble sett 2.7 (BEL).

### SANGLERKE

Status: Meget vanlig, hekkefugl i jordbrukslandskapet.

**2005:** 38 observasjoner i perioden 23.3 – 15.10. Maks 40 ind. 2.10 (JEN).

### SANDSVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret.

**2005:** Observert 30 ganger i perioden 5.5 – 7.8 med maks 50 ind. 16.5, 19.5 og 21.5.

### LÅVESVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret.

**2005:** 60 observasjoner fra 30.4 – 26.9. Maks 300 ind. 16.5 (REA).



### TAKSVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret.

**2005:** 39 observasjoner av fra 30.4 til 20.8. Maks 300 ind. 16.5 (REA).

### TREPIPLERKE

Status: Meget sjelden på Linnestranda, til tross for at den er vanlig i skogområder i nærheten. Sist sett i 1999.

### HEIPIPLERKE

Status: Vanlig på trekk vår og høst.

**2005:** 23 observasjoner i periodene 2.4 – 19.5 og 30.7 – 7.10. Maks 15 ind. 17.9 (JEN).

### SKJÆRPIPLERKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1998.

### GULERLE

Status: Vanlig på trekk, fortrinnsvis om høsten.

**2005:** Ble observert 11 ganger i periodene 8.5 - 22.5 og 20.8 - 4.9. Maks antall 25 ind. ble sett 16.5 (REA)

### VINTERERLE

Status: Årviss på trekk i lite antall. Passerer på vei til og fra hekkeplassene i Lierdalen.

**2005:** 12 observasjoner ble gjort i tidsrommene 27.3 - 16.4 og 19.8 - 4.10. Største antall 4 ind. 1.4 (REA) sammen med linerler på jordet ved Gilhusodden.

### LINERLE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

**2005:** 105 observasjoner ble gjort i perioden 1.4 - 9.12. Maks antall 90 ind. 18.4 (BEL, JEN, REA).

### SIDENSVANS

Status: Sporadisk forekommende i vinterhalvåret.

**2005:** 4 observasjoner i perioden 21.10 - 30.10.

Maks antall 30 ind. 24.10 (BEL).

### FOSSEKALL

Status: Nesten årviss på trekk. Passerer på vei til og fra hekkeplassene i Lierelva.

**2005:** 1 ind. ble observert 28.3 (BEL, JEN, REA) og 1 ind. 15.10 (JEN).

### GJERDESMETT

Status: Vanlig, men varierende i antall, hekkefugl.

**2005:** 128 observasjoner fordelt på hele året. Maks antall 9 ind. 10.4 (JEN, REA). Utfløyede unger sett 31.5 (BEL).

### JERNSPURV

Status: Vanlig i lite antall om våren, hekkefugl.

**2005:** 31 observasjoner i perioden 28.3 - 28.6. Maks 5 ind. 10.4 (JEN, REA).



### RØDSTRUPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

**2005:** 106 observasjoner i perioden 30.3 - 3.12, pluss 1 vinterobservasjon 1 ind. 1.1 (BEL). Maks 15 ind. 10.4 (JEN, REA).



### NATTERGAL

Status: Vanlig i hekketiden, trolig årlig hekkende.

**2005:** 27 observasjoner i perioden 16.5 - 26.6. Maks antall 5 ind. 2.6 (REA).

### BLÅSTRUPE

Status: Sjelden. Sist sett i 2001.

### RØDSTJERT

Status: Sjelden. Sist observert i 2004.

### BUSKSKVETT

Status: Tidligere hekkefugl, nå sjelden

**2005:** 1 observasjon av en hann bak Gullaug skole 21.8 (JEN).

### STEINSKVETT

Status: Sjelden

**2005:** Hele 6 ind. ble sett samtidig på jordet på Linnestranda 17.5 (JEN) og 1 ind. ble sett 10.9 (JEN).





### RINGTROST

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2003.

### SVARTTROST

Status: Vanlig, hekkefugl

**2005:** 94 observasjoner i perioden 23.3 - 3.12  
Maksimum 10 ind. ble sett 1.5 (JEN). Et par med 3 utfløyne unger ble sett 24.5 (REA).

### GRÅTROST

Status: Meget vanlig, hekkefugl i stort antall

**2005:** 120 observasjoner i perioden 6.3 - 23.12.  
Et overvintrende eksemplar ble sett 29.1 (BEL). I hekketiden var høyeste registrerte antall 50 ind. På høsttrekket ble det sett maks. 150 ind. 2.10 (JEN).

### MÅLTROST

Status: På trekk i lite antall

**2005:** Det ble gjort 11 observasjoner, maks 2 ind. 10.4 (JEN, REA) og 16.4 (JEN). Vårtrekk 9.4 - 11.5. Kun en høstobservasjon 25.7 (JGY).

### RØD Vingetrost

Status: Meget vanlig, hekkefugl i stort antall.

**2005:** 105 observasjoner i perioden 26.3 - 6.11. Maksimum 25 ind. 4.6 (JEN).

### Duetrost

Status: Sjelden.

**2005:** 1 ind. på Gilhusodden 23.3 (EGA).

### Gresshoppesanger

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1997.

### Sivsanger

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1998.

### Myrsanger

Status: Årlig hekkende i lite antall

**2005:** Klart tilbakeslag for myrsanger etter fjorårets rekord. Kun 3 observasjoner ble gjort, 1 ind. enga ved Linneskryset 4.6 (JEN), 1 ind. 6.6 (JEN) og 1 ind. bak rensanlegget 7.6 (EGA).

### Rørsanger

Status: Vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl

**2005:** Det ble gjort observasjoner på 45 dager i perioden 11.5 - 27.8. Maks antall var 10 ind. 17.5 (TSL)

### Gulsanger

Status: Vanlig om våren.

**2005:** 24 observasjoner ble gjort i perioden 17.5 - 28.6. Maks 7 ind. ble observert 4.6 (JEN).

### Møller

Status: Årviss i lite antall om våren.

**2005:** 1 ind. 14.5 (JEN), 1 ind. 16.5 (JEN), 3 ind. 17.5 (JEN). 1 høstobservasjon: 1 ind. 26.8 (REA).

### Tornsanger

Status: Årviss i lite antall om våren.

**2005:** 1 ind. observert 26.6 (OEB).

### Hagesanger

Status: Vanlig i hekketiden

**2004:** 35 observasjoner ble gjort i perioden 14.5 - 31.8, med maks 12 ind. 24.5 (BEL).

### Munk

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

**2005:** Det ble gjort observasjoner på 35 dager fra 26.4 - 4.9, med maks 15 ind. 16.5 (JEN) og 17.5 (TSL).

### Bøksanger

Status: Meget sjelden.

**2005:** 1 ind. syngende bak Kiwi på Gullaug fra 7.5 (REA) - 28.5 (JEN). Første siden 1982!



### Gransanger

Status: Vanlig på trekk.

**2005:** 31 observasjoner i perioden 8.4 - 16.10. Også sett sporadisk utenom trekketiden. Maks. 3 ind. 20.8 (JEN) og 10.9 (JEN).

### Løvsanger

Status: Meget vanlig, hekkefugl

**2005:** Det ble gjort 72 observasjoner i perioden 30.4 - 28.9. Maks antall 60 ind. ble observert 14.9 (JEN). Oftest observeres 5-9 ind.

### Fuglekonge

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1998.

### GRÅFLUESNAPPER

Status: Vanlig i lite antall om våren. Sannsynlig hekkefugl.

**2005:** 9 observasjoner i perioden 15.5 – 28.5. En høstobservasjon av 1 ind. 31.8 (BEL). Maks antall 8 ind. 22.5 (OEB).



### SVARTHVIT FLUESNAPPER

Status: Vanlig i lite antall om våren. Hekkefugl.

**2005:** Ble observert kun 2 ganger, 3 ind. 5.5 (JNY, KAJ, FNI) og 1 ind. 16.5 (JEN).

### SKJEGGMEIS

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2001.

### STJERTMEIS

Status: Sees sporadisk i små familieflokker i vinterhalvåret.

**2005:** Ble sett 4 ganger: 3 ind. 15.1 (JEN), 6 ind. 23.10 (BEL), 7 ind. 17.11 (EGA) og 5 ind. 17.11 (JEN).

### LØVMEIS

Status: Vanlig hele året, men kan være nokså stillferdig og usynlig i perioder. Hekkefugl.

**2005:** Ble sett på 46 dager i perioden fordelt på hele året. Maks 3 ind. ble sett flere ganger.

### GRANMEIS

Status: Art som bruker området om vinteren, men ellers holder til i nærliggende barskogsområder.

**2005:** 1 ind. 2.10 (JEN) og 1 ind. 5.11 (BEL, JEN)

### SVARTMEIS

Status: Sjelden.

**2005:** 1 ind. 23.10 (JEN) i gran overfor Gullaug skole.

### BLÅMEIS

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl

**2005:** Ble observert på hele 159 dager, oftest 4-5 individer, men maksimum 30 individer 23.10 (BEL). Reirhull ved stien til tårnet funnet 7.6 (JEN).

### KJØTTMEIS

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl

**2005:** Ble observert hele 142 dager, oftest 3-4 individer, men maksimum 20 individer 18.6 (JEN), derav 2 ungekull.

### SPETTMEIS

Status: Vanlig, hekkefugl

**2005:** Ble observert 88 ganger i perioden 12.2-29.12, maksimum 7 ind. 18.6 (JEN) deriblant 2 ungekull.

### TREKRYPER

Status: Sporadisk i vinterhalvåret

**2005:** Ble observert 7 ganger i vinterhalvåret 16.10 - 19.2. Maks 2 ind. 29.1 (BEL) og 18.12 (BEL).

### TORNSKATE

Status: Sjelden.

1 hann 27.5 (REA) ved jordhaugene.

### VARSLER

Status: Sjelden. Sist sett i 2003.

### NØTTESKRIKE

Status: Årviss i lite antall

**2005:** 1 ind. 2.7 (BEL), 1 ind. 17.9 (JEN), 1 ind. 18.9 (CMI, EMI, SST) og 5 ind. 28.9 (BEL)

### SKJÆRE

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl

**2005:** Ble observert på 147 dager, oftest 3-4 ind, men maksimum 12 ind. 29.3 (JEN) og 31.12 (JEN).

### NØTTEKRÅKE

Status: Årviss i lite antall

**2005:** 1 ind. hørt fra Gullaug 4.9 (JEN, REA).

### KAIE

Status: Overnatter på Gilhusodden i store flokker vinterstid sammen med kråker.

**2005:** Ble observert 37 ganger i løpet av året. Inntil 8 ind. ble sett i perioden 29.1 – 27.5. Inntil 500 ind. ble observert i perioden 9.9 – 26. 11. 500 ind. ble observert sammen med kråker 24.10 (JEN) på vei mot utfyllingsområdet på Lierstranda.

## KORNKRÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett 2001.

## KRÅKE

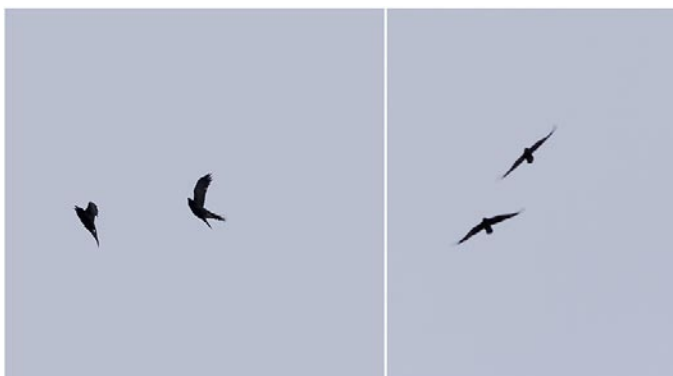
Status: Meget vanlig, hekkefugl. Overnatter på Gilhusodden i store flokker vinterstid sammen med kaier.

**2005:** Kråke ble observert på 146 ulike dager, fordelt på hele året. Vanligste antall 6 - 16 ind. Maks antall var 400 ind. 23.12 (BEL).

## RAVN

Status: Årviss i lite antall

**2005:** 2 ind. 12.2 (JEN), 2 ind. 26.2 (BEL), 1 ind. 26.3 (JEN), 2 ind. 28.3 (BEL, JEN, REA), 1 ind. 3.4 (JGY, TGY) og 1 ind. 26.8 (REA).



## STÆR

Status: Vanlig, hekkefugl

**2005:** Ble observert 48 ganger i perioden 24.3 – 13.10. Maks antall 400 ind. 7.10 (EGA). 2 ad. med mat for unger ble sett 28.5 (JEN).

## GRÅSPURV

Status: Vanlig i lite antall, hekkefugl. Tilstede hele året

**2005:** Ble observert bare 29 ganger, Maks 18 ind. 31.12 (BEL) Skyldes at vi ikke så ofte er innom artens kjerneområde nær Gullaug kirke.

## PILFINK

Status: Meget vanlig, hekkefugl. Tilstede hele året

**2005:** Ble observert 95 ganger, oftest 3-6 ind. maksimum 50 individer 14.8 (JEN).

## BOKFINK

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl

**2005:** Ble observert 88 ganger i perioden 24.3 – 13.11. Maks antall 25 ind. 23.4 (JEN, REA).

## BJØRKEFINK

Status: Årlig på trekk i lite antall.

**2005:** Ble observert 13 ganger i periodene 12.4 –

16.5 og 10.9 - 19.11. Maks antall 4 ind. 30.4 (JEN).

## GRØNNFINK

Status: Meget vanlig, hekkefugl

**2005:** Ble observert 123 ganger fordelt over hele året. Maks antall 30 ind. ble sett 20.8 (JEN).

## STILLITS

Status: Vanlig, hekkefugl

**2005:** 68 observasjoner i perioden 24.3 – 31.12. Maks antall 16 ind. 30.11 (BEL).

## GRØNNISISIK

Status: Vanlig i vinterhalvåret, kan ha invasjonstypet forekomst, noen år også om sommeren.

**2005:** Ble observert 12 ganger fra 1.1 - 19.7 og 38 ganger i perioden 27.8 – 9.12. Maks antall 170 ind. ble sett 5.11 (JEN).

## TORNIRISK

Status: Sjelden, mulig årlig hekkende i tujahekk ved veien til Gilhusodden..

**2005:** 2 ind. 11.4 (EGA), 2 ind. 24.5 (BEL) og 1 ind. 26.6 (OEB).

## BERGIRISK

Status: Sjelden. Sist sett 2001.

## GRÅSISIK

Status: Vanlig i vinterhalvåret. Se kommentar under brunsisik

**2005:** Totalt 20 observasjoner spredt over året. Maks 50 ind. 26.11 (JEN).

## BRUNISISIK

Status: Denne er nylig utskilt fra gråsisik som egen art, ble tidligere betegnet som underart cabaret.

Den er mer brunlig i drakten en den nordlige nominatrasen. Begge har trolig alltid forekommet på Linnestranda, men har ikke blitt systematisk registrert.

**2005:** Kun 1 observasjon av brunsisik i år, 10 ind. 18.12 (SST).

## GRANKORSNEBB

Status: Meget sjelden, sist observert i 2004.

## ROSENFINK

Status: Årviss i lite antall på våren

**2005:** 1 hann syngende ved Dynodammen 27.5 (REA), 3 hanner syngende på begge sider av elvemunningen 28.5 (JEN) og 2 ind. 30.5 (REA).



## DOMPAP

Status: Vanlig i vinterhalvåret

**2005:** 1 ind. 6.3 (REA), 1 ind. 14.5 (JEN) og 21 observasjoner i perioden 2.10 - 31.12. Maks 4 ind. flere ganger. Ett ind. med ”trompetlyd” ble sett og hørt 17.11 (EGA).

## KJERNEBITER

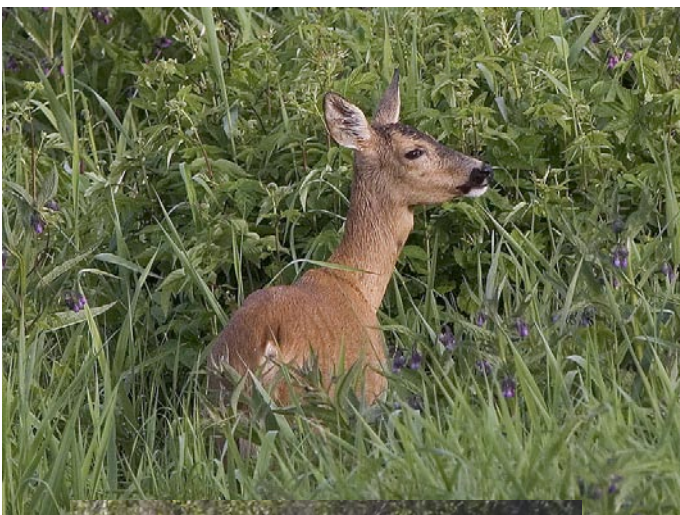
Status: Sjelden. Sannsynlig hekkefugl.

**2005:** 1 ind. 1.5 (JEN), ett par ved Dynodammen 7.5 (SST), 1 ind ved Dynodammen 14.5 (JEN) og ett par 17.5 med reirmateriale (JEN). Sannsynlig hekking.



## LAPPSPURV

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.



## SNØSPURV

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2000.

## GULSPURV

Status: Meget vanlig, hekkefugl

**2005:** Arten ble observert 55 ganger, i perioden 24.3 til 3.12. Maks antall 12 ind. 2.10 (JEN).

## HORTULAN

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1993.

## SIVSPURV

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl

**2005:** 102 observasjoner i perioden 26.3 – 27.11. Maks antall 8 ind. 2.10 (JEN). Ett reir med egg ble funnet på Gilhusodden 16.5 (JEN).

## Pattedyr:

**MINK :** 1 ind. 29.1 (BEL), 2 ind. 28.3 (JEN), 1 ind. 3.4 (BEL), 1 ind. 16.4 (JEN), 1 ind. 18.5 (REA), 3 ind. 29.6 (JGY, TGY), 1 ind. 25.5 (JEN), 1 ind. 9.8 (BEL),

**RØDREV:** 1 ind. ved jordhaugene 17.5 (JEN), 1 ind. 18.5 (REA),

**RÅDYR:** 1 ind. 25.5 (BEL), 1 ind. 17.6 (EGA), 2 ind. 18.6 (JEN),

**ELG:** 1 elgkalv ved Dynodammen 4.6 (JEN).



# På spettetur

Av Steinar Stueflotten

Sist vinter bestemte jeg meg for å gjøre en innsats på hvitryggspett i Buskerud i et forsøk på å oppdatere statusen til denne fylkets sjeldneste hakkespett. Jeg innså at dette ville kreve mye feltarbeid i en hektisk vårperiode, så her gjaldt det å mobilisere flere til dugnad. Jeg gikk derfor ut med et opprop på FuBu-listen på internett i slutten av mars i håp om å skape interesse for prosjektet. Det morsomme var at jeg like i forkant av dette fikk en telefon fra Rune Solvang (NOF avdeling Telemark), som kunne fortelle at de hadde gjennomført et tilsvarende prosjekt i nabofylket, og det med godt resultat spesielt i Tinn kommune. Nå hadde han og en kamerat tenkt seg en tur over i Buskerud for å lete etter hvitryggspett også her. Litt av et sammentreff! Da visste jeg i alle fall at jeg ikke ble alene om å lete etter denne sjeldne hakkespetten.

Den beste tiden for kartlegging av hakkespetter, er om våren i april. Da er de aktivt opptatt med å hevde territorium, og trommer og roper hyppig særlig om morgenen. Hvitryggspetten har en ca. 2 sekunder lang og karakteristikk tromming med en akselererende og avdempet avslutning. Andre steder i landet hadde de hatt suksess med å bruke lydprovokasjon på hvitryggspett for å få den til å svare. Så jeg fant derfor frem en av de gamle kassetten mine med hvitryggspettlyd utgitt av Sveriges Radio i 1981, og gikk til innkjøp av en liten batteridrevet reisehøytaler som jeg kunne koble til den gode gamle Walkmannen min.

Våren kom seint i 2006 etter den mest snørike vinteren på Østlandet siden 1994. I begynnelsen av april lå snøen ennå tykk innover i marka. Det kunne derfor bli noen lange og tunge skiturer for å komme inn til de mest aktuelle hvitryggspettlokalitetene. Jeg besluttet i stedet å velge en litt mer komfortabelt strategi i starten ved å kjøre rundt i bilen og lytte etter spetter fra bilvinduet. Området rundt Eikeren hadde pekt seg ut som spesielt interessant da det visstnok skulle ha blitt sett hvitryggspett der sist sommer. Tidlig om morgenen den 1. april pakket jeg ned lydutstyr og kikkert og kjørte optimistisk av gårde mot Vestfossen. Brøyttekantene lå fortsatt meterhøye, så jeg måtte stoppe der det var mulig og spille av hvitryggspett-tromming fra kassettspilleren i bilen. Litt slapt spør du meg, og det var da heller ingen hvitryggspett som svarte fra liene den dagen. De trodde kanskje det var en aprilspøk fra min side. Jeg trøstet meg med alle grønnspettene som ropte fra de bladløse tretoppene ved Eikeren, og så fram til bedre utbytte over påske.

Første helga etter påske var det fint vær, men ganske kjølig. Nå var det på tide å komme seg ut i vårskogen igjen for å lytte etter spetter. Dette prosjektet forpliktet, og jeg måtte jo gå foran med et godt eksempel. Nå var det blitt delvis bart nede i bygda, men oppe i åsene lå snøen fortsatt tykk. Jeg bestemte meg likevel for å kjøre opp i Krambudalen fra Vestfossen og lytte etter hvitryggspett der. Det hadde jo tross alt blitt observert en hvitryggspett der oppe høsten 2001. Jeg betalte mine 25 kr i bommen og kjørte freidig oppover lia fra Såsen. Nederst var grusveien tørr og fin, så kanskje var det mulig å kjøre helt opp? Jeg stoppet under veis og spilte av trommelyd fra hvitryggspett flere steder, men de eneste som svarte var et par flaggspetter. Halvveis oppe i dalen traff jeg på snø i veibanen, og mer og mer ble det jo lenger opp jeg kom. Til slutt kjørte jeg oppover skogsbilveien i to dype spor etter en skogsmaskin, og selv om jeg hadde en robust firehjulstrekket, begynte jeg etter hvert å bli nervøs for hvordan dette skulle ende. Jeg hadde ikke lyst til å stoppe og rygge nedover igjen heller. Så nå lot jeg spettelytting være spettelytting og konsentrerte meg fullt og helt om å finne et sted å snu. Heldigvis hadde det vært kaldt om natta, så snøen var hard der skogsmaskinen hadde brøytet ut en liten snuplass langt oppe i dalen. Jeg innrømmer at jeg var ganske lettet da de piggfrie vinterdekkene på nytt rullet over grusen nede i dalen igjen.

Dagen etter, den 23. april, ville jeg forsøke et annet opplegg. Det var fortsatt godt skiføre innover i marka, selv om de fleste drammensere nå hadde lagt skiene med påskeklisteret bort for sesongen. Jeg bestemte meg for å lete innover mot Brentåsen på Mjøndalsskauen. Jeg spente på meg fjellskiene med rødt klister, og la i vei innover skiløypa fra Viksetra. Det var fint å gå i de oppkjørte løypene selv om det tydeligvis var en stund siden noen hadde kjørt der, og sporene var fulle av både barnåler og barkflak som satte seg fast i klisteret. Jeg stoppet flere steder og tok frem Walkmannen og den nyinnkjøpte reisehøytaleren fra ryggsekken og lot hvitryggspettens tromming lyde utover den vinterlige vårskogen. Men ingen hakkespett svarte. I stedet for å følge skiløypa en lang omvei, bestemte jeg meg for å krysse rett over Brentåsen. Dette valget resulterte i en heller strevsom skitur i dyp og råttens vårsnø. Da jeg skulle ned igjen på den andre sida, måtte jeg endatil ta av meg skiene og bakse meg vei i dypsnøen nedover ei bratt skogsl. Flaggspetten som varslet øverst i lia, lurte nok på hva jeg drev på med. Han skulle bare vite! Sliten men glad kunne jeg endelig fortsette turen tilbake i den oppkjørte skiløypa. Nistepakka og varm kaffe fra termosens hjalp godt på humøret i fravær av trommende hvitryggspetter også denne april dagen.



Neste helg var det regn og dårlig vær, så da fikk den planlagte turen innover mot Grasåsen i Øvre Eiker være til fordel for et besøk på Fiskumvannet. Men inn dit skulle jeg uansett, for her ble det observert hvitryggspett flere ganger på 1990-tallet, og Grasåsen er trolig blant de potensielt beste områdene for arten her i nedre Buskerud. Tidlig om morgenen den 7. mai pakket jeg på nytt sekken med SR-kassetten og kjørte optimistisk innover Jungerveien fra Ormåsen. Jeg var litt usikker på om snøen endelig hadde gått i området, så jeg tok for sikkerhets skyld med meg skiene i bilen. Det viste seg helt unødvendig, for innover i Junger-området var det nå stort sett bart og tørt. Jeg parkerte ved Høgåsen og tok beina fatt innover stien mot Spærensetra. På veien møtte jeg tre trette unge menn som hadde vært på tiurleik, men for dem hadde det vært bomtur. Kanskje et varsel om hva jeg selv hadde i vente? Vel inne ved Grasåsen tok jeg frem lydspilleren igjen og trommet i vei som en våryr hvitryggspett fra Romsdalen. Og sannelig oppe i lia der svarte det en hakkespett med en lang trommehvirvel. Endelig hvitryggspett? Hjertet mitt slo litt raskere mens spetten fortsatte å tromme. Men det var noe som ikke stemte helt. Visstnok var trommingen lang, 2 sekunder og vel så det, men den manglet den karakteristiske avdempede akselereringen mot slutten. Hvem var det da som trommet så iherdig oppe i lia med de mange døde og morkne trærne? Jeg gikk litt nærmere og fikk øye på et ferskt spettehull oppe i ei osp. Og der fløy det da sannelig en svart og hvit spett gjennom skogen. Men var ikke det en flaggspett da? Trommeren tok en pause og begynte så å varsle, så dette var nok eieren av reirhullet. Heller ikke varlingen var helt slik jeg kjente den fra hvitryggspett i Romsdalen. Jeg begynte nå å få mistanke til hvem trommeren kunne være, men det måtte da kunne gå an å få et glimt av den jævla spetten! I stedet for tålmodig å bli sittende å vente, valgte jeg å søke aktiv i retning av den varslende fuglen, som nå var blitt til et par. Og endelig der fikk jeg øye på den høyt oppe i en tørrgran – en gråspett! Jeg visste jo at gråspetten kunne tromme av og til, men ikke så iherdig som denne. Jeg får la det sterke ønsket om endelig å kunne lykkes med hvitryggspett-prosjektet mitt, og de andre mislykkede turene denne våren, ta skylden for at jeg i et øyeblikks rus trodde jeg hadde nådd målet. Men jeg gir meg ikke! Søk etter hvitryggspett fortsetter.

Grasåsen er for øvrig et meget fint område for hakkespetter – med mye døde og halvdøde trær i variert blandingsskog langsetter den bratte, sørøstvendte sida av åsen. Det hekket to par gråspett, ett par grønnspett og to par flaggspett der. Jeg fant også hakkemerker etter svartspett ved Svartskurden, og tilbake ved bilen ropte en svartspett et siste farvel - og jeg takket så mye for en fin spettetur på skauen.



Gråspett hann (en luring) fotografert 1. april 2006 av Kjell A. Dokka.

# Sjeldne fugler i Buskerud 2005

Rapport fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomiteen (LRSK) i Buskerud

Av Steinar Stueflotten

**I 2005 ble det observert flere nasjonale sjeldenheter enn normalt i Buskerud, og det ble godkjent to nye arter for fylket. En stormperiode i januar resulterte i funn av flere sjeldne sjøfugler, og på slutten av året førte en mild forvinter til observasjon av flere uvanlige arter utover i desember.**

## Saksbehandling

Denne rapporten er basert på ca. 400 registrerte observasjoner av 89 arter. Dette er omtrent samme antall registreringer som i foregående år, mens antall arter er høyere enn tidligere. Bare 10 av funnene er fra perioden før rapporteringsåret 2005.

LRSK/NSKF har i forbindelse med denne rapporten ferdigbehandlet 30 godkjenningssaker. Av disse er 5 saker (17%) ikke godkjent. 2 saker er plassert i kategorien avventes. 7 nye saker fra perioden er blitt oversendt NSKF for godkjenning: amerikakrikkand (2), egretthege (2), rødhøne, svartehavsmåke og ubestemt måke. Vi har mottatt tilbakemelding fra NSKF om at følgende observasjoner er godkjent: 1 amerikakrikkand (2005), 2 egretthege (2005) og 1 sabinemåke (2004), mens en observasjon av ubestemt måke (2005) ikke ble godkjent som en mulig sjelden måkeart. Vi venter fortsatt på NSKFs godkjenning av 1 amerikakrikkand (2005) og 1 rødhøne (2004). 50% av godkjenningssakene var denne gangen dokumentert med fotobelegg mot 38% i 2004.

LRSK har avholdt ett møte i 2006, ingen møter i 2005. Ut over dette har saksbehandlingen skjedd vha telefon, epost og brev.

LRSKs arbeid avhenger av en god tilgang på observasjoner. Derfor er det viktig at flest mulig sender inn sine funn av sjeldne arter i fylket, enten ved å gjøre dem tilgjengelige på Internett, eller ved å sende dem direkte til LRSKs sekretær. LRSK forbeholder seg retten til å kunne vidererapportere funn som observatøren(e) har publisert andre steder (f.eks. på fugler.net). For arter som krever dokumentasjon, er det viktig at observatøren gir en så fyldig beskrivelse av fuglen og dens adferd som mulig, slik at forveksling med andre arter kan utelukkes. Derfor er det ikke nok bare å beskrive at du så fuglen, du må beskrive fuglen som du så. En oversikt over hvilke arter som skal rapporteres og hvilke som skal beskrives, finner du bakerst i denne rapporten.

Vi takker alle rapportørene som har bidratt til å holde kunnskapen om sjeldne arters forekomst i fylket oppdatert, og til nok en fyldig årsrapport fra LRSK.

## Noen hovedtrekk fra forekomsten i 2005

Fugleåret 2005 i Buskerud ble innledet med stormen Inga i januar, noe som førte store mengder sjøfugl inn i Oslofjorden. I dagene 09.-17.01.05 ble det observert både havhest, havsule, krykkje og lunde utenfor Hurum, og vinddrevne viper helt inn til Kongsberg og Vikersund. Våren overrasket også med flere nasjonale sjeldenheter i april og mai som amerikakrikkand, egretthege og svartehavsmåke. Sistnevnte er ny art for Buskerud. Det skal også ha blitt observert en glente i mars (ikke rapportert til LRSK). Andre observerte sjeldenheter dette året: ringgås (funn nr.8), polarjo (ny art), lappiplerke (funn nr.6) og svartstrupe (funn nr.4), og på samme dag den 28.04. ble hærfulg sett på to forskjellige lokaliteter. Mai og juni var sure og kalde, noe som resulterte i få observasjoner av nattsangere i 2005. En høststorm i månedsskiftet september/oktober ga nok en gang et stort innsig av alkefugler i Oslofjorden, og på nytt havnet mange lomvier i innlandet. På slutten av året førte en mild forvinter til at flere uvanlige arter som musvåk, fjellvåk, tårnfalk, hornugle og flere munk, ble sett utover i desember.

Tabell 1: Funnstatistikk pr. kommune (inkl. godkjente etter-rapporteringer fra 2003 og 2004).

Kommune	2003	2004	2005
Drammen	7	9	5
Flesberg	0	1	1
Flå	0	2	5
Gol	12	7	3
Hemsedal	9	3	0
Hol	4	7	9
Hole	107	57	47
Hurum	32	40	52
Kongsberg	16	23	10
Krødsherad	0	0	0
Lier	50	62	40
Modum	10	2	11
Nedre Eiker	16	17	16
Nes	5	1	1
Nore og Uvdal	0	2	2
Ringerike	112	56	51
Rollag	0	0	1
Røyken	5	7	7
Sigdal	2	1	1
Øvre Eiker	118	99	122
Ål	21	12	11

Kommuneoversikten (tabell 1) viser antall funn per kommune de tre siste årene. Øvre Eiker topper lista med over dobbelt så mange funn som nest beste

kommune Hurum som har kommet sterkt de siste par årene. Ringerike og Hole som lå høyt på lista tidligere, har derimot skuffet litt de siste par årene.

### Endringer i rapporteringslista

Svarthavsmåke er ny art på lista, mens grågås (H), storskarv (V), låvesvale (O) og blåstrupe (K) er strøket fra lista. Heretter skal bare vinterfunn av kortnebbgås og gravand rapporteres, og bare hekkefunn av sivhøne. Følgende arter er nedgradert fra beskrivelsesart til rapportart: sædgås, tundragås, ringgås, snadderand, havørn, gresshoppesanger og sivsanger. Beskrivelsesarter skal heretter ha lik status i hele fylket. Nytt fra neste år er også at fotodokumenterte hybrider skal godkjennes av LRSK. Lista er ellers tilpasset ny revidert liste fra NFKF, og den systematiske rekkefølgen er endret i tråd med anbefalingene fra AERC/TAC, noe som bl.a. innebærer at andefugler nå er plassert først. Ny oppdatert rapporteringsliste fins bakerst i rapporten.

### Oppbygging av rapporten

Denne rapporten er bygd opp etter samme mønster som tidligere. Opplysningene i artsomtalen settes opp på følgende vis: (1) fuglens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) antall funn/individer i parentes (funn/individer før rapportåret - funn/individer i rapportåret), (4) eventuelt angivelse av hvilken funnkategori som er med i rapporten (f.eks. vinterfunn). R betyr at arten er rapporteringsart og at LRSK ikke krever beskrivelse av funn, mens NSKF betyr at funnet er godkjent av NSKF, (5) år, (6) kommune i alfabetisk rekkefølge, (7) antall individer (ikke angitt hvis 1), (8) kjønn og alder hvis bestemt, (9) lokalitet, (10) dato(er), (11) \* bak dato angir positivt belegg, og en parentes med symbol angir beleggstype (F - fotografi, V - video/filmopptak, L - lydopptak og D - drept eller funnet død hvis den er innsamlet og skinnlagt/utstoppet), (12) navn på den som observerte fuglen (ved opptil tre observatører angis samtlige, ved flere enn tre angis bare rapportør/hovedobservatør), (13) kommentarer til observasjonen(e).

For noen arter er det innrapportert mange funn. Arter med fem eller flere funn er derfor presentert i tabellform og i kronologisk rekkefølge for å spare plass. Disse artene forekommer normalt temmelig regulært i fylket. For kortnebbgås er ikke alle funnene gjengitt av plasshensyn, kun et sammendrag av funnmengden. Hekkefunn er angitt med (H) i tabellene.

Antall oppgitte funn/individer gjelder i utgangspunktet bare funn som er innrapportert til og godkjent av LRSK. For flere underrapporterte arter gir funnstatistikken derfor ikke et helt korrekt uttrykk for antall kjente funn av arten i Buskerud.

Eventuelle opplysninger om utbredelse til artene er i hovedsak hentet fra Handbook of the Birds Europe, the Middle East and North Africa – the Birds of the Western Palearctic (Cramp et.al. 1977-1994) og Norsk Fugle-atlas (Gjershaug m.fl. 1994).

### Rapporterte og godkjente funn

#### Sangsvane *Cygnus cygnus* sommerfunn/hekking **R**

2005 HOLE: Svarstadvika 08.07. (B.H.Larsen, V.Ree, M.Brandt, K.Myrmo).

KONGSBERG: ad Ravalsjøen, Skrimfjella 07.06. (K.A.Dokka).

NES: 1 par hekket på samme lokalitet 5. året på rad (S.W.Frydenlund).

ØVRE EIKER: 1-2 ind jevnlig på Fiskumvannet hele sommeren (J.T.Bollerud, S.Stueflotten m.fl).

Arten observeres nå årlig om sommeren i Buskerud, og ser også ut til å ha etablert seg som fast hekkefugl bl.a. i Nes kommune.

#### Sædgås *Anser fabalis* (23/148 – 1/1)

2005 RINGERIKE: Karlsrudtangen 16.04. (J.L.Hals, K.Myrmo).

Arten observeres nesten årlig i trekketidene både vår (april - medio mai) og høst (ultimo sept. – medio nov.) i Nordre Tyrifjorden og Fiskumvannet, sjelden ellers.

#### Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* **R**

Vårtrekket i 2005 startet 27.03. og varte til 10.05. Dette er tidligste ankomst til nå, jf. gjennomsnittlig ankomstdato: 05.04. (9 år). Til sammen ble det registrert ca. 9.000 ind ptN denne våren, de fleste i dagene 12.-18.04. og 21.-25.04. Høsttrekket pågikk fra 14.09. til 23.10. og det ble da registrert til sammen ca. 5.000 ind ptS gjennom Ringerike, Modum, Øvre Eiker og Hurum. Beste trekkdager på høsten var 17.-22.09.

#### Tundragås *Anser albifrons* (14/21 – 2/2)

2005 RINGERIKE: 1 ad Ask 16.04. (K.Myrmo, J.L.Hals).

ØVRE EIKER: 1 ad Fiskum 03.04. (T.Andersen)

Arten observeres nesten årlig i trekketidene, vår (april) og høst (ultimo september – medio november), hyppigst i Nordre Tyrifjorden. Begge observasjonene gjaldt underarten *albifrons*, og det kan ikke utelukkes at det var samme individ som ble observert begge steder.

#### Grågås *Anser anser* hekking **R**

2005 RØYKEN: 1 par m/4 pull Slemmestad 08.05. (R.E. Andersen, S.Stueflotten).

NEDRE EIKER: ca.100 ad og juv Mjøndalen 17.08. (S.Stueflotten).

#### Stripegås *Anser indicus* (7/7 – 1/9) **R**

2005 HOLE: 9 ptS Steinsfjorden 09.06. (V.Bunes).



Arten er sett sporadisk i sommerhalvåret f.o.m. år 2000. De 9 individene som trakk mot sør over Steinsfjorden og videre vestover mot Nordfjorden, var trolig de samme 9 som ble sett i Tønsberg s.d. (fugler.net). Funnene av stripegjess er plassert i kategori E (arter som regnes som rømlinger).

#### Hvitkinngås *Branta leucopsis* (52/128 – 8/27) R

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
16.04	1	Karlsruddtangen, Ringerike	J.L.Hals
23.04.	1	Nordfjorden, Ringerike	O.H.Kristiansen
30.04.	2	Nordfjorden, Ringerike	O.H.Kristiansen
08.05.	2	Geitungholmen, Røyken	R.E.Andersen, S.Stueflotten
08.05.	3 (1 på reir)	Sundbyholmene, Røyken	R.E..Andersen, S.Stueflotten
21.05.	2 par (H)	Vealøs, Hurum	T.Andersen, E.T.Tollefsen, H.Bergø
22.05.	7	Geitungholmen, Røyken	S.Stueflotten
23.05.	2	Steinsvika, Hole	B.H.Larsen
31.05.-01.06.	2	Lierstranda, Lier	J.Fr.Erichsen, S.Stueflotten
22.09.	6	Averøya, Ringerike	K.Myrmo m.fl.

#### Ringgås *Branta bernicla* (7/823 – 1/1)

2005 HOLE: 1 ad Purkøya 02.-08.07.\* (F) (L.Kornbråten, B.E.Pedersen, K.Myrmo, V.Ree, m.fl.).

Fuglen som var av den lysbukete underarten *hrota*, ble oppdaget av LKO og BEP på båtut 02.07. Fuglen var litt skadet i den ene vingen, og den ble derfor innfanget og ringmerket under den årlige vannfugltellingen i Tyrifjorden 08.07. (K.Myrmo, V.Ree m.fl.). Etterpå ble den sluppet i Svarstadvika hvor det var bedre beiteforhold. Ringgås sees ellers bare en sjelden gang på vårtrekket (ultimo mai – primo juni) i Buskerud.



Ringgås Tyrifjorden 08.07.05 (K.Myrmo)

#### Gravand *Tadorna tadorna* (? – 4/21) innlandsfunn R

2005 HOLE: 15 Nygardsvatnet 21.07. (S.E.Ringen). RINGERIKE: 2 Nordfjorden 30.04. (J.L.Hals, V.Ree, K. Myrmo m.fl.), 2 Nordfjorden 04.09. (J.L.Hals, K.Myrmo), 1 Nordfjorden 11.09. (K.Myrmo). ØVRE EIKER: 2 Fiskumvannet 16.04. (J.L.Hals)

Årvis om våren i Tyrifjorden og Fiskumvannet. Arten observeres svært sjeldent i øvre deler av fylket, og 15 ind i samlet flokk på Nygardsvatnet 1000 moh!, hører med til sjeldenhetene. Gravanda ankommer kysten av Hurum og Røyken medio mars.

#### Brunnakke *Anas penelope* hekking R

2005 RINGERIKE: 1 par + 1F m/3 pull Solbergstjern, Tyrstrand 08.07. (K.Myrmo, V.Ree).

Arten hekker spredt i nordfylket, sjelden ellers.

#### Snadderand *Anas strepera* (21/42 – 3/4)

2005 HOLE: 1 par Svarstadvika 27.04.\* (F) (V.Bunes, K.Myrmo), 1 par Steinsvika 30.04. (K. Myrmo, J.L.Hals, V.Ree m.fl.). LIER: 1M Linnestranda 27.04.-04.05.\* (F) (J.E. Nygård, R.E.Andersen, S.Stueflotten, m.fl.) NEDRE EIKER: 1M Miletjern 27.08.\* (F) (S.Stueflotten), 1M Drammenselva ved Krokstadelva 07.09.\* (F) (C.& E.Mikalsen).

Arten observeres nesten årlig både på vårtrekket (april-mai) og høsttrekket (sept-okt). Observasjonene i Hole må antas å gjelde samme par, og de i Nedre Eiker samme hann.

#### Amerikakrikkand *Anas carolinensis* (2/2 – 1/1) NSKF

2005 HOLE: 2K+ hann Hovsfjorden 23.-31.05.\* (F) (B.Sloan, P.Furusest, M.O.Furusest, m.fl.).

(Nord-Amerika). Dette er det tredje funnet i Buskerud av denne nordamerikanske arten. Det ble gjort ett funn til av arten i 2005 (fotodokumentert), men det er ikke ferdigbehandlet av NSKF ennå.

#### Knekkand *Anas querquedula* (? – 6/11) R

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
21.04.	1M+1F	Steinsvika, Hole	B.H.Larsen
03.05.	1M+2F	Linnestranda, Lier	E.Gates m.fl.
11.05.	1M	Linnestranda, Lier	J.E.Nygård, B.Ellingsen
14.05.	2M+1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud
21.05.	1M	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals
23.-29.05.	1M	Steinsvika, Hole	B.H.Larsen, K.Myrmo, J.L.Hals
30.05.	1M+1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	T.Bakken
02.06.	1M	Linnestranda, Lier	E.Gates, B.Ellingsen
30.09.	1F	Hallingdalselva Sf Flå, Flå	E.Kristoffersen

Arten observeres regelmessig men fåtallig, spesielt om våren (april-mai). Gjennomsnittlig ankomstdato: 24.04. (25 år).

**Skjeand** *Anas clypeata* (? – 7/14) **R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
21.04.	1M	Steinsvika, Hole	B.H.Larsen
22.04.- 04.05.	1M (2 ind 24/4)	Linnesstranda, Lier	J.E.Nygård m.fl. (O.E.Bakken)
27.04.	2	Svarstadvika, Hole	K.Myrmo, V.Bunes
03.05.	2M+1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	E.Kristoffersen
10.+ 25.05.	1M	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud, F.Brandbu, AHals
30.05.	1M+1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	E.Kristoffersen
04.09.	2 hunnf.	Sundbyholmene, Røyken	R.E.Andersen, J.E.Nygård
18.- 30.09.	1-3 hunnf. (3F 25/9)	Miletjern, Nedre Eiker	S.Stueflotten, C&E.Mikalsen
16.+ 23.10.	1F	Miletjern, Nedre Eiker	S.Stueflotten

Arten observeres fåtallig men regelmessig, spesielt i trekketidene, vår (medio april – mai) og høst (sept – okt). Gjennomsnittlig ankomstdato: 26.04. (22 år).



Skjeender Miletjern 24.09.05 (S.Stueflotten)

**Taffeland** *Aythya ferina* (? – 3/3) **R**

2004 HOLE: Bjørnsrudvika, Sundvollen 26.10. (B.H.Larsen).

2005 NEDRE EIKER: 1F Miletjern 13.11. (C&E. Mikalsen) og 16.11. (G.Acklam).  
ØVRE EIKER: 1M Fiskumvannet 30.04. (J.T. Bollerud, m.fl.) og 01.05. (J.L.Hals), 1F Fiskumvannet 08.+11.10. (B.T. Bollerud, J.T.Bollerud, S.Stueflotten, A.Olsen, m.fl.).

Arten har vært sett regelmessig i Fiskumvannet og Nordre Tyrifjorden både vår (medio april – medio mai) og høst (medio sept – medio nov), men få funn i 2005. Gjennomsnittlig ankomstdato: 18.04. (19 år).

**Ærfugl** *Somateria mollissima* (8 – 1) innlandsfunn **R**

2005 MODUM: 1M Jarentangen v/Drolsum 26.04. (A.Olsen).

Arten hekker i skjærgården utenfor Røyken og Hurum. Observeres sjeldent i innlandet i april og mai.

**Havelle** *Clangula hyemalis* (? – 1/1) **R**

2004 HOLE: 1 hunnf. Vikbukta 03.11. (B.H.Larsen).  
2005 LIER: Gilhusodden 17.06. (F) (E.Gates).

Sjelden hekkefugl i indre fjellstrøk, ellers fåtallig og sporadisk i lavlandet vår (april-mai) og høst (oktober-november). Observasjonen ved Gilhusodden skiller seg i denne sammenheng ut tidsmessig.

**Svartand** *Melanitta nigra* vinterfunn (? – 2/16) **R**

2005 HURUM: 15 Verket 02.01. (E.Gates), 10+ Verket 10.01. (E.Gates).  
LIER: 1 hunnf. Gilhusodden 09.-11.12. (G.Acklam, J.E.Nygård).

Sjelden men nesten årvisst vintergjest, hyppigst observert rundt Hurumlandet. Hekker i fjellet i nordfylket.

**Sjøorre** *Melanitta fusca* (? – 3/10) **R**

2005 HURUM: 2 Verket 02.01. (E.Gates), 1 Ramvikholmen 24.10. (M.Klann).  
ÅL: 5M+2F Strandafjorden 08.05. (T.Breiehagen)

Arten hekker spredt i indre fjellstrøk, og sees sporadisk i lavlandet utenom hekketida og på kysten høst og vinter.

**Lappfiskand** *Mergus albellus* (96 – 4/6) **R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
27.03.	1M	Nordfjorden, Ringerike	K.Myrmo, J.L.Hals
01.04.	1 par	Nordfjorden, Ringerike	K.Myrmo
08.+ 10.04.	1F	Synneren, Ringerike	K. Myrmo
17.04.	2	Karlsruvtangen, Ringerike	K.Myrmo, J.L.Hals
17.10.	1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud, E.Kristoffersen
29.10.	1 hunnf.	Linnesstranda, Lier	J.E.Nygård
16.11.	2M	Nordfjorden Ø, Hole	B.H.Larsen

Arten overvintrer regelmessig, oktober – april. Færre observasjoner de to siste årene.

**Vaktel** *Coturnix coturnix* (? – 6/6) **R**

2005 HOLE: Steinsvika, Stadum-Onsaker og Gomnes 31.05. (V.Bunes), Steinsletta 23.06. (J.Lønner).  
ØVRE EIKER: Fiskumvannet 28.05. (J.L.Hals), Hals 06.06. (A.Hals).

Arten observeres årlig i nedre deler av fylket fra ultimo mai til primo august. Gjennomsnittlig ankomstdato: 30.05. (13 år).

**Smålom *Gavia stellata* (? – 6/25) R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
28.03.	1	Frognøya, Hole	V.Ree, J.L.Hals K.Myrmo
16.04.	10	Gomnes, Hole	V.Ree
21.04.	4	Frognøya, Hole	B.H.Larsen
24.04.	8+	Frognøya, Hole	J.L.Hals, K.Myrmo
24.04.	6	Gomnes, Hole	J.L.Hals, K.Myrmo
27.05.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals
18.07.	1 par m/2 unger	Uspes., Ål (ny hekkelokalitet)	T.Breichagen
24.- 26.07.	1 par m/2 juv	Varaldset, Hol	C.Mikalsen, E.Mikalsen
18.09.- 02.10.	1 juv	Linnesstranda, Lier	S.Stueflotten, J.E.Nygård, m.fl.

Arten hekker spredt i nordfylket, og sees regelmessig på vårtrekket i Tyrifjorden. Gjennomsnittlig ankomstdato: 15.04. (10 år). 28.03. er tidligste ankomst til nå. Sjelden art å se på høsttrekket.



Smålom (juv) Linnesstranda 18.09.05 (S.Stueflotten)

**Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis* (>100 - 7/10) R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
14.01.	1	Storelva v/Mælingen, Ringerike	K.Myrmo
28.08.	1 ad	Fiskumvannet, Øvre Eiker	B.T.Bollerud, S.Stueflotten m.fl.
24.09.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	B.T.Bollerud
05.- 23.10.	1-3 (3 ind 9/10)	Linnesstranda, Lier	J.E.Nygård, B.Ellingsen, S.Stueflotten m.fl.
08.10.- 06.11.	1-2	Fiskumvannet, Ø.Eiker	B.T.Bollerud, J.T.Bollerud m.fl.
12.11.	1	Juveren, Ringerike	K.Myrmo
16.11.	1 ad	Simoa v/Haugfossen Modum	O.E.Bakken

**Toppsykker *Podiceps cristatus* hekking R**

2005 ØVRE EIKER: Fiskumvannet, 1 par fikk frem kun 1 unge (S.Stueflotten m.fl.).

**Horndykker *Podiceps auritus* (? – 5/6) R**

2004 HOLE: Steinsvika 24.08. (B.H.Larsen)

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
09.05.	1	Linnesstranda, Lier	O.E.Bakken
09.06.	2	Uspes. Golsfjellet, Gol	S.Sannes
03.09.- 09.10.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	S.Stueflotten, J.L.Hals, m.fl.
07.10.	1	Linnesstranda, Lier	E.Gates
26.10.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	E.Kristoffersen

Arten sees regelmessig i sørfylket på vårtrekket (medio april - mai) og høsttrekket (august - november). 1-2 par har hekket på Golsfjellet de siste tre årene.

**Havhest *Fulmarus glacialis* (8/22 – 2/5) R**

2005 HURUM: 2-4 Drøbaksundet v/Storskjær 11.-17.01. (E.Gates), Storsand 17.01. (E.Gates), Nf Mølen 21.05. (T.Andersen, E.T.Tollefsen, H.Bergø).

Arten besøker av og til ytre Oslofjord. Mye sjøfugl ble sett i Oslofjorden etter stormen Inga medio januar, deriblant flere havhester.

**Havsule *Sula bassana* (6/19 – 1/1) R**

2005 HURUM: Drøbaksundet v/Storskjær 17.01. (E.Gates).

Sjelden gjest i Buskerud som regel i forbindelse med storm på kysten. Flest observasjoner er gjort i oktober. Dette er det første vinterfunnet, også det etter sterk storm i januar. Forrige funn var et individ som nødlandet i Sylling 03.10.1999.

**Storskarv *Phalacrocorax carbo* vinterfunn R**

2005 DRAMMEN: 1-4 Drammen havn 02.-28.12. (J.Gylder).  
HOLE: Geitøya, Tyrifjorden 15.01. (K.Myrmo).  
LIER: 1-6 Linnesstranda januar (J.E.Nygård, S.Stueflotten, B.Ellingsen).  
RINGERIKE: Nordfjorden 09.01. (K.Myrmo).

Arten er blitt stadig vanligere også om vinteren i nedre deler av Buskerud, så sant det er åpent vann. I tillegg til vinterfunnene, kan det nevnes at vårtrekket startet 26.03 i 2005, jf. midlere ankomst: 31.03. (10 år). Det ble rapportert om over 100 flokker på trekk mot N-NV over Tyrifjorden frem til 27.04. (V.Ree, K.Myrmo).

**Egretthegre *Ardea cinerea* (3/3 – 1/1) NSKF**

2005 MODUM: Vassbotn i Bergsjøen 29.-30.04.\* (F) (A.Berget, K. Myrmo, J.L.Hals, m.fl.).  
ØVRE EIKER: Fiskumvannet 22.05.\* (F) (J.T. Bollerud, S.Stueflotten, B.Ellingsen, m.fl.).



(Utbredt på de fleste kontinenter, nominatunderarten *alba* i sørøstlige Europa og temperert sone i Asia). Tidligere funn i fylket: Fiskumvannet, Ø.Eiker 02.06.87, Karlsrudtangen, Ringerike 30.06.98, og Karlsrudtangen på nytt 10.-12.06.00 og 17.06.00. De to observasjonene i 2005 må antas å være samme individ.



Egretthege Fiskumvannet 22.05.05. (S.Stueflotten)

**Vepsevåk** *Pernis apivorus* (? – 1) hekking **R**  
2005 KONGSBERG: Reir m/2 unger v/Hvitvingfoss  
31.07. (H.J.Hovelstad).

**Havørn** *Haliaeetus albicilla* (17/17 – 2/2)  
2005 KONGSBERG: 1 ad Raje, Skrim 13.04.  
(K.A.Dokka).  
ØVRE EIKER: 1 ad Dunserudhagen 15.08.  
(J.T.Bollerud).

Arten observeres nå årlig i nedre Buskerud. De fleste funn blir gjort i vinterhalvåret (november - mars). Oversikten er dessverre mangelfull fordi flere funn ikke innrapporteres til LRSK, eller ikke er blitt godkjent pga mangelfulle beskrivelser.

**Sivhauk** *Circus aeruginosus* (? – 9/9) **R**  
2004 HOLE: 1 hunnf. Steinsvika 17.08. (B.H.Larsen).

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
14.04.	1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud
26.04.	1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	T.Bakken
01.-10.05.	1 hunnf.	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals, J.T.Bollerud m.fl.
18.05.	1 juv M	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud
23.05.	1F	Steinsvika, Hole	B.H.Larsen
23.+25.05.	1 hunnf.	Fiskumvannet, Øvre Eiker	B.T.Bollerud, A.Hals, m.fl.
27.05.	1M 3K+	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
14.+19.06.	1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	E.Kristoffersen
28.08.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	F.T.Brandbu
03.09.	1 juv	Fiskumvannet, Øvre Eiker	B.T.Bollerud, S.Stueflotten m.fl.
04.09.	1 juv	Karlsrudtangen, Ringerike	K.Myrmo, J.L.Hals
12.09.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	C.Mikalsen, E.Mikalsen

Flere av observasjonene dreier seg sannsynligvis om de samme individene. Gjennomsnittlig ankomstdato: 26.04. (17 år), men en uke tidligere i seinere år.

**Myrhauk** *Circus cyaneus* (? – 12/14) **R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
10.+15.04.	1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	B.Ellingsen, Naturskolen
10.-11.04.	1M	Synneren, Ringerike	K.Myrmo, B.H.Larsen
21.04.	1	Ask, Ringerike	O.H.Kristiansen, V.Ree
22.04.	1M	Lundebakken, Øvre Eiker	I.Stensrud
16.05.	1F	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud, J.L.Hals
22.05.	1F	By/Røyse, Hole	V.Ree
05.06.	1F/3 egg (H)	Hardangervidda, Nore og Uvdal	M.O.Furuseth, P.Furuseth
01.-03.08.	1F/2 pull (H)	Nordfjella, Hol	O.V.Slåten, M.O.Furuseth m.fl.
10.+14.09.	1K	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals, B.T.Bollerud
05.10.	1M	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud
18.10.	1M	Nf Volelii, Ål	H.J.Huitfeldt
26.10.	1M (2K?)	Fiskumvannet, Øvre Eiker	E.Kristoffersen

Arten hekker fåtallig i fylkets nordlige deler. I nedre deler observeres den fåtallig men regelmessig på vårtrekket (medio april – mai) og høsttrekket (ultimo august – oktober). Gjennomsnittlig ankomstdato: 22.04. (26 år), men en uke tidligere i seinere år.

**Musvåk** *Buteo buteo* (1/1 – 1/1) vinterfunn **R**  
2005 NEDRE EIKER: Krokstadelva 01.12.  
(T.Bakken).

Forrige vinterfunn på Berg v/Vestfossen 01.02.1998.

**Fjellvåk** *Buteo lagopus* (6 - 1) vinterfunn **R**  
2005 ØVRE EIKER: Fiskumvannet 13.11.-18.12.  
(J.T.Bollerud m.fl.).

Forrige vinterfunn i Finnemarka 24.01.2000.

**Kongeørn** *Aquila chrysaetos* (26 - 1) lavlandsfunn **R**  
2005 ØVRE EIKER: 1 subad Darbu 10.04.  
(S.Stueflotten).

Arten hekker spredt i høyere liggende deler av fylket. Spesielt ungfugler kan av og til sees på streif i lavere liggende deler av fylket, særlig i vinterhalvåret.

**Tårnfalk** *Falco tinnunculus* (3/3 – 1/1) vinterfunn **R**  
2005 ØVRE EIKER: 1 hunnf. Fiskumvannet 11.12. og 25.-28.12. (J.T.Bollerud, B.Ellingsen).

Forrige vinterfunn Ustaoset, Hol 23.12.1994.

**Dvergfallk** *Falco columbiarius* (7 – 1) vinterfunn **R**  
2005 ØVRE EIKER: Darbu januar (M.Sjøblom).

Forrige vinterfunn Gomnes, Hole 12.-14.02.2002.

**Lerkefallk** *Falco subbuteo* (89/125 – 13/47) **R**  
Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
07.05.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud
22.05.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud
30.+ 31.05.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	T.Bakken, P.Ø.Klunderud
15.06.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	O.E.Bakken, M.Sjøblom, m.fl.
25.06.	2	Fiskumvannet, Øvre Eiker	B.&B.Ellingsen
sommer	13H 21 unger	Uspes. nedre Buskerud	A.Olsen
23.07.	1	Klunderud, Øvre Eiker	P.Ø.Klunderud
07.08.	1	Nedberg, Øvre Eiker	P.Ø.Klunderud
28.08.+ 30.08.	1 juv	Fiskumvannet, Øvre Eiker	B.T.Bollerud, T.Bakken, m.fl.
05.09.	1	Røssholmstranda, Ringerike	J.T.Fossum
05.09.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud
10.09.	1K	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals

Et godt år for lerkefallk i Buskerud, rekordmange 13 hekkefunn med 21 unger registrert, derav 17 ringmerket (A.Olsen). Gjennomsnittlig ankomstdato: 04.05. (18 år).

**Jaktfallk** *Falco rusticolus* (? – 3/3) **R**  
2005 LIER: Linnestranda 29.09.(E.Gates), Amtmannssvingen 30.09. (J.Mjåland). ØVRE EIKER: 1K Fiskumvannet 10.09. (J.L.Hals). ÅL: sannsynlig hekking uspes. lokalitet 10.09. (G.S.Andersen).

Arten hekker spredt og fåtallig i fjellet i øvre og midtre deler av fylket. Sjelden gjest i sørfylket.

**Vannrikse** *Rallus aquaticus* (38/44 – 4/7) **R**  
Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
23.04.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals
01.05.	2	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals
04.05.- 06.06.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals, J.T.Bollerud m.fl.
31.05.- 08.06.	1-2	Vollgata, Hårum, Hole	V.Bunes
10.- 18.09.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals, C&E.Mikalsen, S.Stueflotten
18.+ 19.09.	1 2	Linnestranda, Lier	S.Stueflotten, G.Acklam
05.+ 09.10.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud m.fl.

Arten er blitt observert årlig de siste årene, mai – november, hyppigst ved Fiskumvannet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 11.05. (8 år).

**Myrrikse** *Porzana porzana* (35/42 – 2/2) **R**  
2005 HOLE: Onsakervika 17.06. (V.Bunes). LIER: Møysund, Linnestranda 23.05. (J.E.Nygård)

Arten ankommer nedre deler av fylket i slutten av mai. Gjennomsnittlig ankomstdato: 22.05. (13 år).

**Åkerrikse** *Crex crex* (48 – 3/3) **R**  
2005 NEDRE EIKER: 1K ringmerket Miletjern 27.08. (M.Halmrast). RINGERIKE: Brekkebygda, hørt i flere dager, 30.05. (H.Bull-Tomsø). ØVRE EIKER: Hals 07.-14.07. (A.& L-E.Hals).

Arten ankommer normalt Buskerud ultimo mai. Gjennomsnittlig ankomstdato: 25.05. (9 år).



Åkerrikse ringmerket Miletjern 27.08.05 (M.Halmrast)

**Sivhøne** *Gallinula chloropus* (? – 9/35) **R**  
Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
14.04.- 01.05.	2	Lahelldammen, Lier	J.Mjåland, E.Gates
20.04.- 24.05.	1-2	Miletjern, Nedre Eiker	J.&T.Gylder, B.Ellingsen, S.Stueflotten

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
30.04.	1 ad	Svensedammen, Drammen	S.Stueflotten
08.05.+ 21.05.	1 ad	Nedredammen, Sætre Hurum	S.Stueflotten
05.06.	1par/ 5+ pull	Lahelldammen, Lier	J.Mjåland, E.Gates
14.06.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	E.Kristoffersen
20.06.	3 pull	Nedredammen, Sætre Hurum	R.E.Andersen
08.07.	1	Solbergstjern, Ringerike	K.Myrmo, V.Ree
23.07.- 14.08.	1+	Miletjern, Nedre Eiker	M.Halmrast
14.- 21.08.	2-4 juv	Linnesstranda, Lier	B.Ellingsen, S.Stueflotten m.fl.
14.08.- 02.10.	maks. 2 ad+6 juv	Miletjern, Nedre Eiker	S.Stueflotten m.fl.
05.09.	1 juv	Linnesstranda, Lier	G.Acklam
Sept.	1	Bergsjøen, Modum	A.Olsen
18.09.+ 24.09.	2 juv, 3 ad + 4 juv	Hærstrøm, Nedre Eiker	S.Stueflotten
24.09.- 16.10.	1 juv	Linnesstranda, Lier	S.Stueflotten, J.E.Nygård m.fl.
01.10.	2 ad+3 juv	Sætre, Hurum	S.Stueflotten
29.10.	1 ad	Nedredammen, Sætre Hurum	R.E.Andersen

Arten ankommer normalt i siste halvdel av april og holder seg i vårt område til ut i oktober. Gjennomsnittlig ankomstdato: 18.04. (15 år). Hekket på de faste lokalitetene i Miletjern, Lahelldammen og Sætre i 2005.



*Sivhøne (juv) Hærstrøm 24.09.05 (S.Stueflotten).*

#### **Trane *Grus grus* (? – 1) hekking R**

2005 GOL: 2ad + 1 juv Golsfjellet 21.06. (S.Sannes).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud. Trolig økende bestand som LRSK ønsker mer informasjon om.

#### **Dverglo *Charadrius dubius* (? – 0) hekking R**

2004 RINGERIKE: 3-4 hekkende par ved Hønstjern 31.05., bl.a. reir m/4 egg og 1 par m/1 pull (B.H.Larsen).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud som LRSK ønsker mer informasjon om. Sannsynlig hekking også et par andre steder i Hønefoss-området i 2004 og 2005.

#### **Boltit *Charadrius morinellus* (? – 2/8) R**

2005 HOLE: 2 Røyse 19.05. (V.Ree).

ØVRE EIKER: 3M+3F Flesaker 16.-17.05. (J.T. Bollerud, J.L.Hals, R.Holmen).

Boltiten trekker vanligvis direkte til hekkeområdene i høyfjellet og ses derfor sjelden på vårtrekk i lavlandet. Sen vår og mye snø i fjellet er nok årsaken til at det ble sett mange boltiter i lavlandet i Sør-Norge i mai dette året. Sist sett ved Fiskumvannet 25.05.1997.

#### **Vipe *Vanellus vanellus* (0 – 4/6) vinterfunn R**

2005 KONGSBERG: 2 Hedenstad 15.01. (O.Såtvedt).

MODUM: 1 Bergsjøen, 1 Vikersund, 2 Natveit 13.01. (B.H.Larsen).

Meget sjelden vintergjest. Over 1000 viper blåste over Nordsjøen og inn mot Norskekysten i forbindelse med den sterke sørvestlige stormen Inga medio januar. Et uvanlig høyt antall for Norge vinterstid. Flere individer havnet også langt inne i landet som de seks i Buskerud.

#### **Sandløper *Calidris alba* (11 – 1/3) R**

2005 RINGERIKE: 3 Nordfjorden 22.05. (K.Myrmo, J.L.Hals).

Sjelden gjest som observeres år om annet på høsttrekket i Tyrifjordsområdet. Sist sett på Averøya 04.08.1998. Meget sjelden på vårtrekket, sist sett på Averøya 15.05.1976.

#### **Dvergsnipe *Calidris minuta* (? – 2/8) R**

2005 HOLE: 5 Svendsrudvika 27.05. (K.Myrmo),

3 samme sted 29.05., 1 Svarstadvika 29.05.

(K.Myrmo, J.L.Hals).

LIER: 3 Linnesstranda 16.05. (J.E.Nygård).

Arten observeres nesten årlig i lite antall på høsttrekket (medio august – september) i nedre deler av fylket, sjeldnere på vårtrekket (mai).

#### **Temmincksnipe *Calidris temminckii* (? – 4/14) R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
18.05.	2	Linnesstranda, Lier	G.Acklam
20.05.	1	Linnesstranda, Lier	R.E.Andersen
27.05.	2	Svendsrudvika, Hole	K.Myrmo
29.05.	9	Svendsrudvika, Hole	K.Myrmo, J.L.Hals
05.06.	1	Svendsrudvika, Hole	K.Myrmo
10.08.	1+	Fiskumvannet, Øvre Eiker	M.Sjøblom
26.08.	2 juv	Karlsrudtangen, Ringerike	K.Myrmo

Arten hekker sparsomt i øvre deler av fylket, og observeres sporadisk i nedre deler på vårtrekket (mai) og høsttrekket (medio august – ultimo september).



**Kvartbekkasin** *Lymnocyptes minimus* (? – 1/1)

2005 LIER: Linnestranda 01.+05.05.\* (F)  
(O.E.Bakken, J.Mjåland m.fl.).

Observeres oftest på høsttrekket fra medio september til medio november. Vårobservasjoner er mer sjeldne.



Kvartbekkasin Linnestranda 05.05.05 (O.E.Bakken)

**Dobbeltbekkasin** *Gallinago media* (? – 3/3) **R**

2005 HOL: Syningsset 07.06. (ukjent på BV).  
LIER: Linnestranda 30.09. (J.E.Nygård).  
ÅL: Eitrestølen 09.09. (G.S.Andersen).

Arten hekker spredt i øvre deler av Buskerud, og ses sporadisk på trekket vår og høst i nedre deler av fylket.

**Sotsnipe** *Tringa erythropus* (45 – 2/3) **R**

2005 ØVRE EIKER: ad Flesaker, Fiskumvannet  
17.05. (J.T.Bollerud, E.Kristofferen), 2 1K  
Fiskumvannet 10.09. (J.L.Hals)

Arten observeres nesten årlig i Buskerud i lite antall på vårtrekket (mai) og høsttrekket (august-september).

**Steinvender** *Arenaria interpres* (21 – 3/6) **R**

2005 HURUM: 1 Ramvikholmen, 4 Mølen 21.05.  
(T.Andersen, E.T.Tollefsen, H.Bergø).  
RINGERIKE: Karlsrudtangen 26.05. (V.Ree).

Arten observeres kun sporadisk, oftest i mai.

**Svømmesnipe** *Phalaropus lobatus* (? – 6/23) **R**

2005 HOL: 2 Hovsfjorden 31.05. (S.Sannes), 7  
Pålgardvatnet 05.06. (S.Sannes), 1+ par Stolen  
11.06. (M.O.Furuseth).  
RINGERIKE: 2 Averøya 05.06. (K.Myrmo).  
ÅL: 1F Vassfjorden 18.05. (A.W.Clarke), 9  
Strandafjorden 31.05. (S.Sannes).

Arten hekker flere steder i øvre deler av Buskerud, sees sjelden på trekket i lavlandet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 22.05. (11 år).

**Polarjo** *Stercorarius pomarinus* (0 – 2/2)

2005 ØVRE EIKER: ad Fiskumvannet 21.05.  
(J.T.Bollerud), 1K Bergsvingen, Vestfossen  
10.-11.11.\* (FD) (A.Berg, M.Sjøblom m.fl.).

(Arktisk cirkumpolar, hekker i tundrabeltet i Nord-Russland øst for Kvitsjøen og på tundraen i Nord-Amerika). Dette er de første bekreftede funn av polarjo i Buskerud. Den voksne fuglen som ble observert 21.05. var i sommerdrakt, og ble sett i forbindelse med sterk vind fra SØ. Den unge polarjoen av mørk morf, ble funnet skadet i Bergsvingen 10.11. Den ble tatt hånd om av M.Sjøblom, men døde dessverre neste dag. Fuglen som var avmagret (veide bare 410 gram), ble overlevert til skinnsamlingen ved Zoologisk Museum i Oslo.



Polarjo fotografert i Bomenga 11.11.05 (S.Stueflotten)

**Fjelljo** *Stercorarius longicaudus* (8 – 1/1)

2005 ØVRE EIKER: ad Fiskumvannet 21.05.  
(J.T.Bollerud).

Arten hekker sporadisk i fjellet i Hol og Ål i gode smågnagerår. Sees sjelden på trekket i lavlandet. Observasjonen ble gjort i forbindelse med sterk SØ vind 21.05. Sist sett (1K) ved Fiskumvannet 19.09.1982.

**Svarthavsmåke** *Larus melanocephalus* (0–1/1) **NSKF**

2005 LIER: 3K+ Linnestranda 24.04.\* (F) (O.E.  
Bakken).



Svarthavsmåke,  
Linnestranda,  
24.04.05

Foto: O.E.Bakken



(Spredt i Europa, med tyngdepunkt i øst rundt Svartehavet). Det har vært en kraftig økning i bestandene rundt Svartehavet med spredning mot nord og vest. Dette er nok årsaken til at det i seinere år er gjort stadig flere funn av denne sjeldne måkearten i Norge (39 funn per 2003, Mjølssnes m.fl. 2005.).

#### **Sabinemåke** *Larus sabini* (2/4 – 0/0) **NSKF**

2004 HURUM: 1K Ramvikholmen 18.09. (Ø.Hagen).

(Sirkumpolar høyarktisk utbredelse, overvintrer vesentlig i tropiske strøk). Det ble observert flere sabinemåker i Oslofjorden i dagene rundt 20.09.04 etter storm i Nordsjøen og Skagerrak. Noen få individer ble også sett utenfor Hurum i dagene 18-22.09.04. Disse, inkl. individet ovenfor, regnes som ett funn av 3 individer.

#### **Krykkje** *Rissa tridactyla* (? – 7/27) **R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
09.01.	20+	Østnestangen, Hurum	E.Gates, J.L.Hals, J.Mjålssnes
11.01.	1	v/Storskjær, Hurum	E.Gates
13.01.	7	v/Storskjær, Hurum	E.Gates
13.01.	2 ad + 2K	Ramsvik, Hurum	E.Gates
13.01.	2 ad	Røsshalmstranda, Ringerike	B.H.Larsen
13.01.	2K	Vikersund, Modum	B.H.Larsen
14.01.	2K	Buttingsrud/Sperillen Ringerike	B.H.Larsen
17.01.	17	v/Storskjær, Hurum	E.Gates
17.01.	1	Ramsvik, Hurum	E.Gates
17.01.	2	Tofte, Hurum	E.Gates
21.05.	1	Sf Mølen, Hurum	T.Andersen, E.T.Tollefsen, H.Bergø
07.07.	1	Hajern, Kongsberg (410 moh)	J.T.Bollerud, L.R.Kolstad, E.Evensen
13.11.	1K	Tofte, Hurum	S.Stueflotten
13.11.	1K	Drøbak-sundet, Hurum	J.E.Nygård, R.E.Andersen
15.11.	1K	Filtvet, Hurum	E.Gates

Arten forekommer trolig relativt hyppig langs kysten av Hurumlandet i vinterhalvåret, spesielt etter uværsperioder som i januar og november 2005. Vi må tilbake til januar og november i 2000 for å finne en tilsvarende masseforekomst av krykkjer i Buskerud. Observasjonene i Hurum i januar 2005 regnes som ett funn av 20 ind. Den 08.11.05 ble det observert 40 krykkjer i Drøbak-sundet (K.Johannessen), flere av disse var trolig også over på Hurum-sida. Innlandsfunn er mer sjeldne, og funnet oppe i Hajern er det høgstliggende til nå. Også vår- og sommerfunn er sjeldne i fylket.

#### **Rødnebbterne** *Sterna paradisaea* utenom nord-fylket (? – 2/7)

2005 LIER: 1 ad + 3 juv Linnestranda 19.-20.08.\*(F) (R.E.Andersen, J.E.Nygård, S.Stueflotten). ØVRE EIKER: 3 juv Fiskumvannet 28.08. (S.Stueflotten m.fl.).

De fleste funn av rødnebbterne i sørfylket blir gjort i trekketidene i mai og august-oktober på Fiskumvannet og Linnestranda. På Fiskumvannet ble det sett 1-3 juvenile rødnebbterne (trolig de samme) frem til 03.09. Arten er trolig underrapportert pga forveksling med makrellterne. Arten hekker fåtallig i fjellet i nord-fylket.

#### **Lomvi** *Uria aalge* innlandsfunn (? – 7/18) **R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
28.03.	2	Frogøy, Hole	K.Myrmo, J.L.Hals, V.Ree
24.04.	2	Gomnes, Hole	K.Myrmo, J.L.Hals
24.04.	1	Frogøy, Hole	K.Myrmo, J.L.Hals
27.09.	2	Fiskumvannet, Øvre Eiker	T.Bakken
30.09.	1	Eggedal, Sigdal	N.Johnset
03.-04.10.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	B.T.Bollerud, J.T.Bollerud
02.10.	1	Mjøndalen, N.Eiker	E.Mikalsen
03.10.	1	Gol, Gol	Ø.Østro
03.10.	1	Andorsrud, Drammen	A.Gravdal
06.10.	10	N.Tyrixfjorden, Hole	V.Ree
07.10.	1	Gomnes, Hole	K.Myrmo
07.10.	1	Steinsvika, Hole	K.Myrmo
24.10.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud
12.11.	1	Åsa, Steinsfjorden, Ringerike	K.Myrmo
16.11.	1	u/Onsakervika, Hole	B.H.Larsen
16.11.	1	u/Bønsnes, Hole	B.H.Larsen
16.11.	1	Vik, Hole	B.H.Larsen
18.-27.11.	1	Steinsfjorden, Hole	K.Myrmo
18.11.	1	Frogøy, Hole	K.Myrmo
20.11.	3	Frogøy, Hole	K.Myrmo, V.Ree
23.11.	1	Onsakervika, Hole	B.H.Larsen

Lomviene som havnet i Tyrixfjorden under den store invasjonen høsten 1997, har hatt tilhold der siden. Antallet har avtatt noe for hvert år, og vinteren 2004/05 var det bare 2-3 ind igjen. Store mengder lomvi ble observert i Oslofjorden i forbindelse med stormvær på kysten i slutten av september. De første dagene i oktober ble det funnet mange lomvier langt inne i innlandet på Østlandet. I Buskerud havnet 1 ind helt oppe på Gol! Også Tyrixfjordsbestanden fikk påfyll av nye individer denne høsten, jf. observasjonen 06.10. I mars 2006 ble det sett 8 ind i området (p.m. V.Ree).

#### **Teist** *Cephus grylle* (7/8 – 1/1) **R**

2005 HURUM: Sætrepollen 12.11. (R.E.Andersen).

Sjelden art langs kysten av Hurum og Røyken. Dette er første observasjon i Sætrepollen.

#### **Alkekonge** *Alca alle* innlandsfunn (? – 5/25) **R**

2005 HOLE: Viksenga 08.11. (V.Bunes, V.Ree), 2 Steinsvika 15.11. (J.L.Hals). NEDRE EIKER: Mjøndalen 06.11. (E.Mikalsen) RINGERIKE: Follum 01.06. (A.Lillethun, B.H.Larsen). ØVRE EIKER: 20+ Fiskumvannet 24.10. (T.Bakken).

Arten observeres regelmessig langs kysten av Buskerud seinhøstes fra oktober til desember, noen ganger til ut i januar. Innlandsfunn er mer sjeldne og forekommer normalt bare i forbindelse med stormperioder og alkekongler på kysten. Stort innsig av alkekonger i Oslofjorden i slutten av oktober og mange individer ble da observert langs kysten av Hurum i begynnelsen av november. Fuglene som ble funnet på land i Viksenga og Mjøndalen, ble tatt hånd om og sluppet i fjorden igjen. Individet som ble funnet i en hage på Follum 1. juni!, døde da den seinere skulle slippes på Røssholmstranda. Bare en gang tidligere er arten observert om sommeren i Buskerud (1 ind Sætre primo juli 1953).

**Lunde** *Fratercula arctica* (1/1 – 1/1) **R**  
2005 HURUM: v/Storskjær 11.01. (E.Gates).

Meget sjelden art i Buskerud. Dette er bare det andre funnet i fylket. Det første var et individ som ble funnet dødt i fjæra på Tofte en vinter mellom 1970 og 1975.

**Haukugle** *Surnia ulula* (? – 7/7) **R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
18.09.	1	Saulifjellet, Flå	E.Kristoffersen, M.Pettersborg
01.10.	1	Fyrisjøen, Flå	E.Kristoffersen
02.10.	1	Ljosvatnkalven, Skirvedalen, Rollag	J.Gylder
15.10.	1	Hals, Øvre Eiker	A.Hals
30.11.	1	Skurdalen, Hol	M.O.Furuseth
16.12.	1	Svartåsen, Finnemarka, Modum	A.Olsen
25.12.	1	Tannbergkollen, Flesberg	T.E.Jelstad

Arten hekker spredt i øvre deler av fylket i gode smågnagerår. Bra forekomst i midt-fylket denne høsten kan tyde på en mindre invasjon.

**Hornugle** *Asio otus* (5 - 1) vinterfunn **R**  
2005 ØVRE EIKER: Fiskumvannet 15.12.  
(I.Stensrud).

Hornugla er trekkfugl, men enkelte individer kan overvintre i Sør-Norge i snøfattige vintre med mye smågnagere.

**Nattravn** *Caprimulgus europaeus* (? – 11/20) **R**  
2004 HURUM: 2-3 Knivsfjellet 07.-08.06. (E.Gates).

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
01.- 02.06.	1	Tørrbekk / Eikeren, Øvre Eiker	S.Stueflotten
primo juni	1	Seterpytten, Hurum	T.H.Ugstad
11.06.	3	Tørrbekk-Storekleiv Øvre Eiker	S.Stueflotten, I.Svee

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
11.06.	1	SØf Rørvik, Hurum	E.Gates, J.Mjåland
12.06.	1	Klokkarstua, Hurum	E.Gates, J.Mjåland
12.06.	1	Dalen, Hurum	E.Gates, J.Mjåland
12.06.	4	Knivsvik, Hurum	E.Gates, J.Mjåland
15.06.	2	Skoklevanna, Hurum	E.Gates, J.Mjåland, F.N.Bye, K.Bergerud
16.06.	2	Vestby, Hurum	E.Gates, J.Mjåland, F.N.Bye, K.Bergerud
20.06.	2	Storekleiv-Tryterud, Eikeren, Øvre Eiker	J.Lønner
20.07.	2	Daleby / Langvatnet, Hurum	K-Å.Bergerud
21.08.	1	Mørkvannet, Hurum	E.H.Mathiesen

Dette er fjerde året med kartlegging av nattravnens forekomst i Buskerud i regi av NOF Drammen og omegn lokallag. Vi har nå fått en god oversikt over artens forekomst i fylket. Likevel oppdages det stadig nye lokaliteter. Nattravnen ankommer normalt i midten av mai. Gjennomsnittlig ankomstdato: 19.05. (9 år). 21.08. er blant de seineste observasjonene i fylket.



Nattravn ringmerket på Hurum 15.06.05 (E.Gates)

**Isfugl** *Alcedo atthis* (47 – 2/2) **R**  
2005 LIER: Linnestranda 25.09. (B.Ellingsen).  
RINGERIKE: Synneren 22.05. (K.Myrmo,  
J.L.Hals).

Arten observeres nå årlig i nedre Buskerud. De fleste funn blir gjort på Linnestranda. Arten ankommer normalt i slutten av april. Gjennomsnittlig ankomstdato: 26.04. (9 år).

**Hærfugl** *Upupa epops* (21 – 3/3) **R**  
2005 HURUM: Sætre 28.04. (E.Hopland, E.Gates).  
KONGSBERG: Gamlegrendåsveien, Kongsberg  
26.+28.04. (T.N.Holm).  
ØVRE EIKER: Hegstad 28.08. (Å.Klunderud).

Arten er ikke årvisst og forekommer bare sporadisk i Buskerud, spesielt vår (ultimo april – mai) og høst (okt-nov). To forskjellige individer på samme dag (28.04.) er uvanlig.



Hærflugl Sætre 28.04.05 (E.Gates).

**Gråspett** *Picus canus minor* (? - 1) hekking **R**

2005 KONGSBERG: 1 par, reir m/unger Kolsjø, Meheia 19.06. (J.Gylder).

LRSK ønsker flere rapporter om hekkefunn for å få en bedre oversikt over denne rødlistearterens utbredelse.

**Hvitryggspett** *Dendrocopos leucotos* (? - 0/0)

2002 FLESBERG: F Stuvestadgrenda, Lyngdal 04.10. (J.T.Bollerud).

Hvitryggspetten regnes som en direkte truet art i Buskerud. De fleste observasjonene i seinere år er gjort i Øvre Eiker.

**Dvergspett** *Dendrocopos minor* (? - 2) hekking **R**

2005 RØYKEN: 1 ind hakket ut reirhull på Nærnes 10.05. (F.N.Bye).  
ØVRE EIKER: 1 par hekket ved Fiskumvannet i juni (B.T.Bollerud m.fl.).

I tillegg ble det registrert flere mulige hekkelokaliteter i Nordre Tyrifjords-området i april 2005 (B.H.Larsen). LRSK ønsker flere rapporter om hekkefunn for å få en bedre oversikt over denne rødlistearterens utbredelse.

**Lappiplerke** *Anthus cervinus* (5/5 - 1/1)

2005 RINGERIKE: Nøkleby 10.09. (G.F.Karlsen).

Sjelden trekkgjest som tidligere bare er observert to ganger på vårtrekket i mai og tre ganger på høsttrekket (ultimo august - medio september). Art som oftest blir identifisert på fuktlyd av erfarne observatører.

**Skjærpiplerke** *Anthus petrosus* (? - 5/16) **R**

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
07.01.	2	Tofte, Hurum	E.Gates
18.03.	1	Tofte, Hurum	E.Gates

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
29.04.	1	Nordfjorden, Ringerike	K.Myrmo
19.10.	10	Ramvikholmen, Hurum	M.Klann
24.10.	5	Ramvikholmen, Hurum	M.Klann
31.10.	2	Slottet, Hurum	E.Gates

Arten hekker sporadisk/sparsomt langs kysten av Hurumlandet, og sees heller sjeldent på trekket, spesielt i (september-oktober), kan også overvintre enkelte år på kysten av Hurum. Flere funn i 2005 enn tidligere år.

**Blåstrupe** *Luscinia svecica* (? - 1/1) kystfunn **R**

2005 HURUM: Klokkekarstua 11.05. (E.Gates).

**Svartstrupe** *Saxicola torquata* (3/3-1/1)

2005 ØVRE EIKER: Bergsvingen, Vestfossen 25.03. (M.Sjøblom).

Sjelden gjest på vårtrekket i Buskerud. Underarten kunne ikke sikkert fastslås for dette individet, men det ble antatt å tilhøre en av de vesteuropeiske underartene. Arten ble sist sett i 1989 (Miletjern 16.05.89).

**Gresshoppesanger** *Locustella naevia* (23 - 1/1)

2005 ØVRE EIKER: Delerelva 07.07. (J.T.Bollerud).

Fiskumvannet er sikreste lokalitet for arten i Buskerud. Lokaliteten ved Delerelva ligger i sørenden av Fiskumvannet.

**Myrsanger** *Acrocephalus palustris* (89 - 9/15) **R**

2004 HOLE: Steinsletta 13.06. (K,Myrmo).

Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
01.06.-07.07.	1-2 sy	Fiskumvannet, Øvre Eiker	S.Stueflotten, J.T.Bollerud m.fl.
04.-07.06.	1 sy	Linnestranda, Lier	J.E.Nygård, E.Gates
06.+08.06.	1 sy	Åsåker stasjon, Røyken	J.Mjåland
09.06.	1 sy	Sætre, Hurum	J.Mjåland
10.-11.06.	6-7 sy	Fiskumvannet, Øvre Eiker	S.Stueflotten, T.Bakken, m.fl.
12.06.	1 sy	Vestfosselva v/Berg, Øvre Eiker	S.Stueflotten, I.Svee
18.-20.06.	1 sy	Sætrepollen, Hurum	E.Gates
20.06.	1	Bønsnes, Hole	J.T.Fossum, M.Lundström
23.06.	1	Steinsletta, Hole	J.Lønner
29.06.	1 sy	Skallestad, Skoger, Drammen	S.Stueflotten
sommer	1+	Hvam, Kongsberg	B.R.Skullestad

Arten ankommer Buskerud i månedsskiftet mai/juni. Gjennomsnittlig ankomstdato: 29.05. (18 år).

**Munk** *Sylvia atricapilla* (6 – 3/4) vinterfunn **R**

2005 DRAMMEN: M Hedensrud 11.12. (J.Gylder),  
1M+1F samme sted 23.12. (J.Gylder).  
MODUM: Vikersund 25.12. - ut året (A.Olsen).  
ØVRE EIKER: Darbu 14.12. (B.T.Bollerud).

Enkelte individer kan overvintre i milde vintrer, og arten opptrer da ofte på foringsplasser. Flere funn enn normalt i desember 2005.

**Tornskate** *Lanius collurio* hekking **R**

2005 NEDRE EIKER: 1 par m/2+ unger Ryghsetra  
sommer (S.Lundemo).  
ÅL: 1 par m/2 unger Dokki, Fetjastøldalen  
20.07.-01.08. (T.Breiehagen).

Vanlig men heller fåtallig hekkefugl i Buskerud. Andre året på rad med hekking i Fetjastøldalen 920 moh.

**Varsler** *Lanius excubitor* (? – 11/12) **R**

2004 KONGSBERG: Senning 13.11. (F.T.Brandbu).

## Observasjoner 2005:

Dato	Antall	Lokalitet	Observatør
30.- 31.01.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	H.Anker Johansen, J.T.Bollerud
30.01.	1	Nore & Uvdal	E.Klunderud
18.02.- 08.04.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.T.Bollerud m.fl.
23.02.	1	Sangelie, Ål	O.Vaagan Slåtten
14.04.	1	Sangefjellet, Ål	O.Vaagan Slåtten
29.07.	1	Dokki, Fetjastøldalen Ål	T.Breiehagen
18.09.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	J.L.Hals m.fl.
01.10.	2	Fyrisjøen, Gulsvikfjellet, Flå	E.Kristoffersen, M.Pettersborg
02.10.- 24.11.	1	Fiskumvannet, Øvre Eiker	S.Stueflotten, B.Ellingsen m.fl.
16.10.	1	Sørbølfjellet, Flå	E.Kristoffersen, M.Pettersborg
30.10.	1	Efteløt, Kongsberg	F.T.Brandbu
05.- 12.11.	1	Senning, Kongsberg	F.T.Brandbu
08.+ 18.12.	1	Hals, Øvre Eiker	A.Hals

**Nøttekråke** *Nucifraga caryocatactes* hekkefunn **R**

2005 HURUM: en familiegruppe der ungene ble  
matet Knivsfjellet 04.07. (E.Gates).  
NEDRE EIKER: 1 par m/2-3 unger Ryghsetra  
sommer (S.Lundemo).

Hekkefunn av nøttekråke blir rapportert relativt sjeldent, selv om arten hekker over store deler av fylket.

**Kornkråke** *Corvus frugilegus* (? – 1/1) **R**

2005 ØVRE EIKER: Flesaker 23.04. (S.Stueflotten,  
T.Bakken m.fl.).

Arten observeres årlig i Buskerud, de fleste i vinterhalvåret. Bare ett funn i 2005 er færre enn normalt.

**Brunsisik** *Carduelis cabaret* (? – 3/29) **R**

2005 HURUM: Klokkearstua 16.-17.12. (E.Gates).  
LIER: Tranby 09.02. (R.E.Andersen).  
NEDRE EIKER: 27 ringmerket Miletjern  
31.07.-07.10. (M.Halmrast).

Arten er tidligere stort sett bare blitt observert i vinterhalvåret i Buskerud, men ringmerkingsaktiviteten på Miletjern viser at arten også forekommer om høsten. Det diskuteres nå om denne nye arten skal endre status tilbake til underart av gråsisik igjen.

**Polarsisik** *Carduelis hornemanni* (? – 1/1)

2005 ØVRE EIKER: 1K Bomenga, Hokksund 28.12.  
(J.T.Bollerud, M.Sjøblom).

**Konglebit** *Pinicola enucleator* (? – 1/5) **R**

2005 LIER: 5-6 Sneisene, Finnemarka 23.01.  
(R.E.Andersen).

Arten opptrer tidvis invasjonstet i Sør-Norge, men de siste årene er det bare gjort noen få funn i Buskerud.

**Kjernebiter** *Coccothraustes coccothraustes* hekk. **R**

2005 LIER: 1-2 Linnestranda 01.-22.05. (J.E.Nygård,  
S.Stueflotten, O.E.Bakken), med reirmateriale i  
nebbet 17.05. (J.E.Nygård).

Arten er meget vanskelig å påvise hekkende, og bare et fåtall hekkefunn er kjent i Buskerud.



Kjernebiter med reirmateriale i nebbet, Linnestranda 17.05.05 (J.E.Nygård).

## **Funn som inntil videre er plassert i kategorien "avventes"**

**Amerikakrikkand** *Anas carolinensis* NSKF  
2005 RINGERIKE: Juveren 20.-22.04.

**Rødhøne** *Alectoris rufa* NSKF  
2004 LIER: Drag juni.

## **Ikke godkjente funn**

**Ubestemt måke** *Larus sp.* NSKF  
2005 LIER: Linnestranda 05.05.

**Britisk sildemåke** *Larus fuscus graellsii*  
2005 LIER: Linnestranda 03.05.

**Jo sp.** *Stercorarius sp.*  
2005 HURUM: Mølen 21.05.

**Hvityggspett** *Dendrocopos leucotos*  
2005 ØVRE EIKER: Eikeren 26.06.

**Svartkråke** *Corvus corone corone*  
2005 RINGERIKE: Tyrstrand 24.05.

## **Rettelser til LRSK-rapport 2004**

Observasjon av varsler ved Senning i Lågendalen, Kongsberg ble publisert med feil dato (10.11.04), riktig dato skal være 09.11.04.

## **LRSKs sammensetning**

Steinar Stueflotten (sekretær), Vegard Bunes, Jon Ludvig Hals og Kendt Myrmo.

## **Litteratur**

Cramp, S. & Simmons, K. E. L. (red.) 1977-1994. Handbook of the Birds Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic. London. 9 bind.

Dale, S., Andersen, G.S., Eie, K., Bergan, M. og Stensland, P. 2001. Guide til fuglelivet i Oslo og Akershus. Norsk Ornitologisk Forening, avdeling Oslo og Akershus.

Gjershaug, J.O. m.fl. (red) 1994. Norsk Fugleatlas. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.

Mjølunes, K.R., Bunes, V. & Solbakken, K.Aa. 2005. Sjeldne fugler i Norge i 2003. *Ornis Norvegica* 28(1): 4-50.

Stueflotten, S. 2005. Sjeldne fugler i Buskerud 2004. Buskskvetten 21 (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>).

Stueflotten, S. 2004. Sjeldne fugler i Buskerud 2003. Buskskvetten 20 (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>).

## LRSKs innrapporteringsliste

Koder:

Alltid med beskrivelse:

X	Observasjoner skal innrapporteres LRSK med utførlig beskrivelse. "NSKF" indikerer at LRSK videresender rapporten til behandling i NSKF, eller NSKF behandler saken direkte.
---	---

I tillegg kommer alle arter som ikke tidligere er registrert i Buskerud og/eller Norge, og fotodokumenterte hybrider.

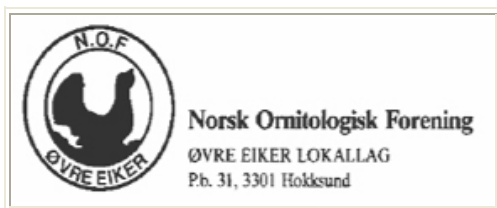
Beskrivelse ikke nødvendig:

x	Observasjoner skal innrapporteres LRSK.
z	Observasjoner skal innrapporteres LRSK. Funn basert på lyd/sang trenger ikke beskrives, ellers som X.
H	Hekkefunn skal innrapporteres LRSK. Beskrivelse av hekkeomstendighetene ønskes.
S	Sommerfunn skal innrapporteres LRSK.
V	Vinterfunn skal innrapporteres LRSK.
I	Innlandsfunn skal innrapporteres LRSK.
N	Bare funn fra nedre deler av Buskerud skal innrapporteres LRSK.

Versjon 2006, gyldig fra 01.01.2007

X	Dvergsvane	X NSKF	Glente	X NSKF	Sabinemåke	X NSKF	Busksanger
SH	Sangsvane	X NSKF	Båndhavørn	V	Sildemåke	X NSKF	Trostesanger
x	Sædgås	x	Havørn	X	Grønlandsmåke	V	Munk
V	Kortnebbgås	x	Sivhauk	X	Polarmåke	X	Hauksanger
x	Tundragås	x	Myrhauk	x	Krykkje	X NSKF	Østsanger
x	Stripegås	X NSKF	Steppehauk	X NSKF	Rovterne	X NSKF	Fuglekongesanger
x	Snøgås	V	Musvåk	X	Splitterne	X	Gulbrynsanger
x	Hvitkinngås	V	Fjellvåk	XN/H	Rødnebbterne	V	Gransanger
x	Ringgås	X NSKF	Steppeørn	X NSKF	Dvergtterne	X NSKF	<i>Phyl. c. tristis</i>
X NSKF	Niland	N	Kongeørn	X	Svarterne	X NSKF	Rødtoppfuglekonge
X NSKF	Rustand	H	Fiskeørn	I	Lomvi	X	Dvergfluesnapper
V	Gravand	V	Tårnfalk	X	Polarlomvi	X NSKF	Halsbåndfluesnapper
x	Mandarinand	X NSKF	Aftenfalk	I	Alke	X	Skjeggmeis
H	Brunnakke	V	Dvergfalk	x	Teist	X	Lappmeis
x	Snadderand	x	Lerkefalk	I	Alkekonge	X	Pirol
X NSKF	Amerikakrikkand	x	Jaktfalk	x	Lunde	X NSKF	Rødhalevarsler
VH	Stjertand	V	Vandrefalk	X NSKF	Steppehøne	H	Tornskate
x	Knekkand	z	Vannrikse	H	Skogdue	x	Varsler
x	Skjeand	z	Myrrikse	X	Turteldue	N	Lavskrike
X NSKF	Rødhodeand	z	Åkerrikse	X	Hubro	H	Nøttekråke
x	Taffeland	H	Sivhøne	X	Snøugle	X	<i>Sibirnøttekråke</i>
VH	Bergand	VH	Trane	x	Haukugle	x	Kornkråke
I	Ærfugl	V	Tjeld	X	Slagugle	X	Svartkråke
x	Havelle	H	Dverglo	X	Lappugle	X NSKF	Rosenstær
VH	Svartand	V	Sandlo	VH	Hornugle	X NSKF	Gulirisk
x	Sjøorre	x	Boltit	VH	Jordugle	H	Stillits
x	Lappfiskand	V	Heilo	x	Nattravn	V	Tornirisk
X NSKF	Stivhaleand	x	Tundralo	x	Isfugl	V	Bergirisk
X	Rapphøne	V	Vipe	X NSKF	Bieter	x	Brunsisik
z	Vaktel	x	Polarsnipe	X NSKF	Blåråke	X	Polarsisik
x	Smålom	x	Sandløper	x	Hærfugl	X	Båndkorsnebb
V	Storlom	x	Dvergsnipe	H	Gråspett	H	Grankorsnebb
X	Islom	x	Temmincksnipe	X	Hvitryggspett	H	Furukorsnebb
X	Gulnebbblom	X	Tundrasnipe	H	Dvergspett	H	Rosenfink
x	Dvergdykker	x	Fjæreplytt	X NSKF	Topplerke	x	Konglebit
H	Toppdykker	V	Myrsnipe	X	Trelerke	H	Kjernebiter
X	Gråstrupedykker	X	Fjellmyrløper	x	Fjellerke	X	Hortulan
x	Horndykker	V	Brushane	V	Heiplierke	X	Vierspurv
X NSKF	Svarthalsdykker	X	Kvartbekkasin	X	Lappiplierke	X	Dvergspurv
X NSKF	Svartbrynalbatross	x	Dobbeltbekkasin	x	Skjærpiplerke	X NSKF	Svarthodespurv
X NSKF	Gråhodealbatross	V	Rugde	X	Sørlig gulerle	X	Hybrider (foto)
x	Havhest	X	Svarthalespove	X	Engelsk gulerle		
X NSKF	Storlire	X	Lappspove	X	Svartryggerle		
X	Grålire	H	Småspove	V	Jernspurv		
X	Havlire	H	Storspove	H	Nattergal		
x	Havsule	x	Sotsnipe	X NSKF	Sørnattergal		
X	Toppskarv	x	Steinvender	X NSKF	Blåstrupe <i>cyaneacula</i>		
X NSKF	Rørdrum	x	Svømmesnipe	X	Svartrødstjert		
X NSKF	Egretthegre	X NSKF	Polarsvømmesnipe	X	Svartstrupe		
H	Gråhegre	X	Polarjo	V	Måltrost		
X NSKF	Stork	X	Tyvjo	V	Duetrost		
X NSKF	Bronseibis	X	Fjelljo	x	Gresshoppesanger		
X NSKF	Skjestork	X	Storjo	X NSKF	Elvesanger		
H	Vepsevåk	XNSKF	Svartehavsmåke	x	Sivsanger		
X NSKF	Svartglente	X	Dvergmåke	z	Myrsanger		





## FUGLER VED FISKUMVANNET 2005

Av Terje Bakken

### FUGLEÅRET 2005

Dette er nå 12. året på rad vi gir ut en rapport om fuglelivet på/ved Fiskumvannet. Ingen av observasjonene har vært behandlet av LRSK.

164 arter er registrert ved Fiskumvannet i 2005. Det er 2 nye arter dette året, fjelljo og polarjo.

Fra loggboka i fugletårnet leser vi:

Antallet registreringsdager er 162 i tiden 15/1 til 31/12.

Antall besøk ca. 720 .

Antall besøkspersoner ca 500 .

Antall skoleklasser er 12.

Den mest aktive fuglekikkeren er Jan Trygve Bollerud med 88 besøk.

Vannet var isfritt rundt midten av april.

Registreringsdager pr. måned:

Januar : 3 dager

Februar : 6 dager

Mars : 13 dager

April : 24 dager

Mai : 26 dager

Juni : 14 dager

Juli : 8 dager

August : 11 dager

September : 20 dager

Oktober : 18 dager

November : 8 dager

Desember : 11 dager

### ANTALL ARTER OG UNDERARTER TOTALT VED FISKUMVANNET PR. 31/12-2005.

Etter siste beregninger er vi kommet til at det pr. 31. desember 2005 er registrert:

**Antall arter : 237**

**Antall underarter : 16**

Krokstadelva i mars 2006 Terje Bakken



## ARTSOMTALE

### Observerte arter i 2005

#### SMÅLOM *Gavia stellata*

1 observasjon ved Fiskumvannet i 2005, 1 eks 27/5 (JLH).

Kun 3 kjente observasjoner tidligere, 1977, 1989 og 1994.

#### STORLOM *Gavia arctica*

Mange observasjoner ved vannet i 2005, de fleste på våren. Størst antall 5 eks 21/5.

Ligger vanligvis langt ute på vannet og blir ofte oversett.

#### DVERGDYKKER *Tachybaptus ruficollis*

Mange observasjoner ved vannet i 2005, alle på høsten, både 1 og 2 eks.

#### TOPPDYKKER *Podiceps cristatus*

En vanlig fugl i Fiskumvannet i 2005. Første og siste årsobs. er 9/4 og 16/11.

#### HORNDYKKER *Podiceps auritus*

Mange observasjoner ved vannet i 2005, alle på høsten, siste gang 26/10, 1 eks hver gang.

#### STORSKARV *Phalacrocorax carbo*

Ble observert en rekke ganger ved vannet i 2005. Første og siste årsobs. er 10/4 og 20/11.

#### EGRETTHEGRE *Casmerodius alba*

1 observasjon ved Fiskumvannet i 2005. 1 eks 22/5 (JTB,MS,SS,EH,TA m/fl.)

Kun 1 observasjon tidligere i 1987 ved Anders Hals.

#### GRÅHEGRE *Ardea cinerea*

Observert relativt ofte ved vannet i 2005. Første og siste årsobs. er 28/3 og 13/11.

#### KNOPPSVANE *Cygnus olor*

Vanlig art ved vannet i 2005. Første og siste årsobs. er 22/3 og 11/12.

#### SANGSVANE *Cygnus cygnus*

En vanlig art ved Fiskumvannet vår og høst i 2005.

#### KORTNEBBGÅS *Anser brachyrhynchus*

Ble observert med store flokker vår og høst i 2005. 1. flokk vår: 16/4, 1. flokk høst 17/9.

#### TUNDRAGÅS *Anser albifrons*

Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005 og datoen var 3.april (Tonny A) med 1 eks.

Kun 1 observasjon tidligere ved Fiskumvannet i 1999.

#### GRÅGÅS *Anser anser*

Ble observert regelmessig vår og høst i 2005. Første og siste årsobs. er 25/3 og 24/9.

#### KANADAGÅS *Branta canadensis*

Vanlig art ved vannet i 2005 i lite antall. Første og siste årsobs. er 22/3 og 28/11.

#### GRAVAND *Tadorna tadorna*

Ble observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005. 2 eks 16/4 (JLH).

#### BRUNNAKKE *Anas penelope*

Vanlig art hele sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs. er 11/4 og 6/11.

#### KRIKKAND *Anas crecca*

Vanlig art i vannet i sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs. er 8/4 og 14/11.

#### STOKKAND *Anas platyrhynchos*

Vanlig art i vannet i 2005. Første og siste årsobs. er 25/3 og 11/12.

#### STJERTAND *Anas acuta*

4 observasjoner ved vannet i 2005. 30/8 (1), 18/9 (1), 2/10 (2), 11/10 (1).

#### KNEKKAND *Anas querquedula*

Vanlig art i lite antall på forsommeren i 2005. Sett i tiden 14/5 til 25/5. 4 eks 30/5.

#### TAFFELAND *Aythya ferina*

4 observasjoner ved Fiskumvannet i 2005. 30/4, 1/5, 8/10 og 11/10. 1 eks hver gang.

#### SKJEAND *Anas clypeata*

Observert 4 ganger i 2005. 3/5 (3), 10/5 (1), 25/5 (1) og 30/5 (2).

#### TOPPAND *Aythya fuligula*

Vanlig art ved vannet i 2005. Første og siste årsobs. er 8/4 og 11/12.

#### BERGAND *Aythya marila*

6 observasjoner ved vannet i 2005, alle obs. er i oktober og november, størst antall 10 eks 7/11.

#### SVARTAND *Melanitta nigra*

Mange observasjoner ved Fiskumvannet i 2005, både vår og høst, størst antall 14 eks 7/11.

#### KVINAND *Bucephala clangula*

Observert jevnlig gjennom hele året 2005. Første og siste årsobs. er 8/4 og 11/12.

#### LAPPFISKAND *Mergus albellus*

Observert 1 gang ved vannet i 2005. 1 eks 17/10.

#### SILAND *Mergus serrator*

Observert jevnlig ved Fiskumvannet i 2005. Første og siste årsobs. 18/4 og 18/9.

#### LAKSAND *Mergus merganser*

En relativt vanlig art i Fiskumvannet i 2005. Observert i tiden 27/3 til 11/12.

VEPSEVÅK *Pernis apivorus*  
6 observasjoner fra Fiskumvannet i 2005. 1 eks hver gang 28/6, 10/8, 16/8, 28/8, 10/9 og 18/9.

SIVHAUK *Circus aeruginosus*  
Observert en rekke ganger i 2005. Først og siste årsobs. er 14/4 og 12/9.

MYRHAUK *Circus cyaneus*  
Observert mange ganger ved Fiskumvannet i 2005. Første og siste årsobs. er 10/4 og 26/10.

HØNSEHAUK *Accipiter gentilis*  
Vanlig ved Fiskumvannet hele året 2005.

SPURVEHAUK *Accipiter nisus*  
Vanlig ved Fiskumvannet hele året 2005.

MUSVÅK *Buteo buteo*  
Observert ved Fiskumvannet hele sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs. er 22/3 og 23/10. Det ble observert 7 eks samtidig 2/10.

FJELLVÅK *Buteo lagopus*  
3 observasjoner ved vannet i 2005, 1 eks 23/4, 2 eks 30/8 og 1 eks som ble observert helt til 18/12!!!

KONGEØRN *Aquila chrysaetos*  
1 observasjon ved Fiskumvannet i 2005. 1 eks ble sett 10/4.

FISKEØRN *Pandion haliaetus*  
Regelmessig observert ved vannet i sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs. er 10/4 og 30/8.

TÅRNFALK *Falco tinnunculus*  
Mange observasjoner ved vannet i 2005. Første gang 9/4 og 1 eks helt fram til 28/12!!!!

DVERGFALK *Falco columbarius*  
5 observasjoner ved vannet i 2005. 1 eks hver gang 18/4, 21/5, 3/9, 12/9 og 18/9.

LERKEFALK *Falco subbuteo*  
Observert en rekke ganger ved Fiskumvannet i 2005. Første og siste årsobs. er 7/5 og 10/9.

VANDREFALK *Falco peregrinus*  
Mange observasjoner ved vannet i 2005. Første og siste årsobs. er 27/3 og 14/11, 2 eks 1/9.

JAKTFALK *Falco rusticolus*  
Observert 1 gang ved vannet i 2005. 1 eks observert 10/9.  
En sjelden fugl ved vannet, kun 5 observasjoner tidligere, 1982, 1988, 1995, 1999 og 2004.

VAKTEL *Coturnix coturnix*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005, dato var 27/5, 1 eks.

VANNRIKSE *Rallus aquaticus*  
Observert mange ganger ved vannet i 2005. Første og siste årsobs. er 23/4 og 9/10.

SIVHØNE *Gallinula chloropus*  
Observert 1 gang ved vannet i 2005. 1 eks ble sett 14/6.

SOTHØNE *Fulica atra*  
Vanlig art i Fiskumvannet i sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs. er 8/4 og 11/12.

TRANE *Grus grus*  
Observert i 2005 en rekke ganger i tiden 8/4 til 27/5.

TJELD *Haematopus ostralegus*  
Observert 2 ganger ved vannet i 2005. 14/4 (1) og 23/4 (2).

SANDLO *Charadrius hiaticula*  
Observert 2 ganger ved vannet i 2005. 1 eks hver gang 16/5 og 10/8.

BOLTIT *Eudromias morinellus*  
Observert 2 ganger ved vannet i 2005. 6 eks hver gang 16/5 og 17/5.  
En sjelden fugl ved vannet, kun 4 observasjoner tidligere, 1979, 2 ganger 1994 og 1999.

HEILO *Pluvialis apricaria*  
I 2005 ble arten observert både vår og høst. Første gang 23/4, siste gang 27/9.

VIPE *Vanellus vanellus*  
Vanlig ved vannet hele sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er 25/3 og 25/10.

TEMMINCKSNIPE *Calidris temminckii*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005. 1 eks 10/8.

MYRSNIPE *Calidris alpina*  
Observert 3 ganger ved Fiskumvannet i 2005. 10/9 (2), 12/9 (1) og 18/9 (1).

BRUSHANE *Philomachus pugnax*  
Observert 4 ganger ved Fiskumvannet i 2005. 1 eks hver gang dagene 3/, 5/5, 8/5 og 28/8..

ENKELTBEEKKASIN *Gallinago gallinago*  
Observert hele sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er 30/3 og 24/10.

RUGDE *Scolopax rusticola*  
Observert 4 ganger ved vannet i 2005. Datoene var 28/3, 15/5, 24/5 og 6/6.

SMÅSPOVE *Numenius phaeopus*  
Er observert 6 ganger ved vannet i 2005. Alle gangene i mai.

STORSPOVE *Numenius arquata*  
Observert en rekke ganger ved Fiskumvannet i 2005. Første og siste årsobs. er 8/4 og 28/8.

SOTSNIFE *Tringa erythropus*  
Observert 2 ganger ved Fiskumvannet i 2005. 1 eks 17/5 og 2 eks 10/9.  
En sjelden fugl ved vannet, kun 5 observasjoner tidligere, 1996, 1997, 1998, 1999 og 2001.

RØDSTILK *Tringa totanus*  
Er observert mange ganger ved vannet i 2005. Første og siste årsobs. er 26/4 og 18/9.

GLUTTSNIPE *Tringa nebularia*  
Er i 2005 observert i tiden 28/4 til 27/5.

SKOGSNIPE *Tringa ochropus*  
Observert i tiden 8/4 til 3/9 i 2005.

GRØNNSTILK *Tringa glareola*  
Relativt vanlig art ved vannet i 2005. Første og siste årsobs er 28/4 og 9/10.

STRANDSNIPE *Actitis hypoleucos*  
Vanlig art ved vannet i 2005 i lite antall. Første og siste årsobs er 4/4 og 16/9.

POLARJO *Stercorarius pomarinus*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005, datoen var 21/5. NY ART FOR FISKUMVANNET!  
Observatør er Jan Trygve Bollerud.

FJELLJO *Stercorarius longicaudus*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005, datoen var 21/5. NY ART FOR FISKUMVANNET!  
Observatør er Jan Trygve Bollerud.

HETTEMÅKE *Larus ridibundus*  
Registrert regelmessig i 2005 i tiden 13/4 til 28/6.

FISKEMÅKE *Larus canus*  
Vanlig ved vannet hele sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs. er 8/4 og 19/11.

SILDEMÅKE *Larus fuscus*  
Observert en rekke ganger ved vannet i 2005 i tiden 23/4 til 13/8.

GRÅMÅKE *Larus argentatus*  
Vanlig art ved vannet i 2005. Første og siste årsobs er 4/4 og 11/12.

SVARTBAK *Larus marinus*  
Mange observasjoner ved vannet i 2005. Første og siste årsobs er 10/4 og 16/10.

MAKRELLTERNE *Sterna hirundo*  
Observert regelmessig ved vannet i sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er 24/5 og 29/9.

RØDNEBBTERNE *Sterna paradisaea*  
Observert 4 ganger ved Fiskumvannet i 2005. 28/8

(2), 30/8 (3), 1/9 (1) og 3/9 (1).  
En relativt sjelden art ved Fiskumvannet, sist gang observert er i 2002.

LOMVI *Uria aalge*  
Observert 4 ganger ved vannet i 2005, datoen var 27/9 (2), 3/10 (1), 4/10 (1) og 24/10 (1).  
En sjelden fugl ved Fiskumvannet, kun 4 observasjoner tidligere, 1997, 1998, 2000 og 2004.

ALKEKONGE *Alle alle*  
Observert 1 gang ved vannet i 2005 og datoen var 24/10 med 20+ eks.  
En sjelden fugl ved Fiskumvannet, kun 3 observasjoner tidligere, 1989, 1995 og 1999.

SKOGDUE *Columba oenas*  
Observert 5 ganger ved Fiskumvannet i 2005. Datoene var 26/4, 28/4, 17/5 (2), 28/8 (3), 2/10 (1).

RINGDUE *Columba palumbus*  
Vanlig art ved vannet i sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er 22/3 og 24/10. Max 2/10 (180)

TYRKERDUE *Streptopelia decaocto*  
Observert 1 gang ved vannet i 2005, datoen var 8/10 med 2 eks.

GJØK *Cuculus canorus*  
Hørt/sett en rekke ganger fra Fiskumvannet i 2005 i tiden 17/5 til 13/8.

KATTUGLE *Strix aluco*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005 datoen var 11/10 1 eks, men fuglen var DØD.

HORNUGLE *Asio otus*  
2 observasjoner ved vannet i 2005, datoene var 23/6 og 15/12, 1 eks hver gang

JORDUGLE *Asio flammeus*  
1 eks sett i tiden 9/4-21/4 og 1 eks sett 11/10 i 2005 ved vannet.

TÅRNSEILER *Apus apus*  
Vanlig art i sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er 8/5 og 1/9.

HÆRFUGL *Upupa epops*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005, datoen var 28/8, 1 eks . obs.v/Åse Klunderud.  
Sjelden fugl ved Fiskumvannet, kun observert 3 ganger tidligere, 1977, 1991 og 1993.

VENDEHALS *Jynx torquilla*  
Observert 2 ganger ved Fiskumvannet i 2005. 2 eks 11/5 og 1 eks 16/5.

GRØNNSPETT *Picus viridis*  
Observert en rekke ganger ved vannet i 2005 i tiden 25/3 til 4/10.

SVARTSPETT *Dryocopus martius*  
Observert flere ganger ved vannet i 2005 , i tiden  
19/3 til 24/10.

FLAGGSPETT *Dendrocopos major*  
Vanlig art i hele 2005 ved Fiskumvannet.

DVERGSPETT *Dendrocopos minor*  
Har vært en vanlig art ved Fiskumvannet i 2005.  
Mulig hekking.

SANGLERKE *Alauda arvensis*  
Vanlig ved vannet i sommerhalvåret 2005. Første  
og siste årsobs. 24/3 og 17/10.

SANDSVALE *Riparia riparia*  
Vanlig art ved Fiskumvannet i sommerhalvåret  
2005. Første og siste årsobs er 1/5 og 28/8.

LÅVESVALE *Hirundo rustica*  
Vanlig art ved vannet i sommerhalvåret 2005.  
Første og siste årsobs er 18/4 og 25/9.

TAKSVALE *Delichon urbica*  
Vanlig art ved vannet i sommerhalvåret 2005.  
Første og siste årsobs er 28/4 og 16/9.

Et ”mylder” av disse 3 svaleartene (hundrevis)  
enkelte dager.

TREPIPLERKE *Anthus trivialis*  
I 2005 er den observert ved Fiskumvannet i tiden  
18/4 til 23/10.

HEIPIPLERKE *Anthus pratensis*  
Vanlig art ved vannet i trekktidene i 2005. Første  
og siste årsobs er 25/3 og 20/11.

GULERLE *Motacilla flava*  
Observert ved vannet i 2005 i tiden 5/5 til 28/8.

VINTERERLE *Motacilla cinerea*  
Observert 3 ganger ved Fiskumvannet i 2005, 18/9,  
6/10 og 26/10, 1 eks hver gang .

LINERLE *Motacilla alba*  
Vanlig art ved Fiskumvannet i 2005. Første og siste  
årsobs. er 30/3 og 20/11.

GJERDESMETT *Troglodytes troglodytes*  
Observert jevnlig ved vannet i 2005 i lite antall.

SIDENSVANS *Bombycilla garrulus*  
Observert på høsten 2005 ved Fiskumvannet, størst  
antall 24/10 med 30 eks.

FOSSEKALL *Cinclus cinclus*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005, datoen  
var 28/11.

JERNSPURV *Prunella modularis*  
Observert i april og mai ved Fiskumvannet i 2005.

RØDSTRUPE *Erithacus rubecula*  
Vanlig art ved vannet i sommerhalvåret 2005.  
Første og siste årsobs er 26/3 og 11/10.

NATTERGAL *Luscinia luscinia*  
Observert jevnlig ved vannet i 2005 i tiden 23/5 til  
12/6.

BLÅSTRUPE *Luscinia svecia*  
Observert 2 ganger ved Fiskumvannet i 2005,  
datoene var 16/5 (3) og 28/8 (1).

RØDSTJERT *Phoenicurus phoenicurus*  
Observert 3 ganger ved Fiskumvannet i 2005,  
datoene 15/5, 16/5 og 7/7, 1 eks hver gang.  
En relativt sjelden art som ikke blir observert her  
hvert år.

BUSKSKVETT *Saxicola rubetra*  
Observert jevnlig ved Fiskumvannet i  
sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er 26/4  
og 25/9.

STEINSKVETT *Oenanthe oenanthe*  
Vanlig art ved vannet i sommerhalvåret 2005.  
Første og siste årsobs. er 20/4 og 27/9, 50+ eks  
16/5.

SVARTTROST *Turdus merula*  
Observert ved vannet hele sommerhalvåret 2005.  
Første og siste årsobs er 25/3 og 23/10.

GRÅTROST *Turdus pilaris*  
Vanlig ved vannet hele sommerhalvåret 2005.  
Første og siste årsobs. er 29/1 !!! og 16/11.

MÅLTROST *Turdus philomelos*  
Relativt vanlig art ved vannet hele sommeren 2005  
obs. i tiden 2/4 til 25/9.

RØD Vingetrost *Turdus iliacus*  
Vanlig art ved vannet hele sommerhalvåret 2005.  
Første og siste årsobs er 25/3 og 6/11.

DUETROST *Turdus viscivorus*  
Observert 3 ganger ved Fiskumvannet i 2005. 14/4,  
21/5 og 24/5 1 eks hver gang.

GRESSHOPPESANGER *Locustella naevia*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005 , 1 eks  
ble observert 7/7.

MYRSANGER *Acrocephalus palustris*  
Observert jevnlig ved Fiskumvannet i 2005 i tiden  
1/6 til 7/7.

RØRSANGER *Acrocephalus scirpaceus*  
Observert regelmessig ved Fiskumvannet i 2005 i  
tiden 8/5 til 25/9.

GULSANGER *Hippolais icterina*  
Observert regelmessig ved vannet i 2005 i tiden 8/5  
til 18/6.

MØLLER *Sylvia curruca*  
Observert regelmessig ved vannet i 2005, første obs 3/5 og siste obs 6/11.

TORNSANGER *Sylvia communis*  
Observert regelmessig ved vannet i 2005 i tiden 15/5 til 10/9.

SIVSANGER *Acrocephalus schoenobaenus*  
Observert 3 ganger ved Fiskumvannet i 2005 16/5, 17/5 og 21/5.

HAGESANGER *Sylvia borin*  
Observert regelmessig ved vannet i 2005 i tiden 5/5 til 10/9.

MUNK *Sylvia atricapilla*  
Observert regelmessig ved vannet i 2005 i tiden 4/5 til 25/9.

GRANSANGER *Phylloscopus collybita*  
Observert regelmessig ved vannet i 2005 i tiden 30/3 til 16/10.

LØVSANGER *Phylloscopus trochilus*  
Vanlig art ved vannet hele sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er 18/4 og 24/10.

FUGLEKONGE *Regulus regulus*  
Vanlig ved vannet hele året 2005 i lite antall.

GRÅFLUESNAPPER *Muscicapa striata*  
Observert en rekke ganger ved Fiskumvannet i 2005, første og siste årsobs er 15/5 og 10/8, 25 eks 16/5.

SVARTHVIT FLUESNAPPER *Ficedula hypoleuca*  
Er observert ved Fiskumvannet i 2005 i tiden 15/5 til 28/7.

STJERTMEIS *Aegithalos caudatus*  
Er vanlig rundt vannet hele året 2005 i varierende antall.

GRANMEIS *Parus montanus*  
Vanlig art ved vannet i 2005 i lite antall.

SVARTMEIS *Parus ater*  
Vanlig art ved Fiskumvannet i 2005, men blir lite observert.

BLÅMEIS *Parus caeruleus*  
Vanlig hele året 2005.

KJØTTMEIS *Parus major*  
Vanlig hele året 2005.

SPETTMEIS *Sitta europaea*  
Vanlig art ved Fiskumvannet i 2005, men blir ikke ofte observert.

TREKRYPER *Certhia familiaris*  
Er nok relativt vanlig ved Fiskumvannet i 2005,

men blir ikke ofte observert.

TORNSKATE *Lanius collurio*  
Observert 3 ganger ved Fiskumvannet i 2005. 22/5, 28/8 og 30/8 med 1 eks hver gang.

VARSLER *Lanius excubitor*  
Vanlig ved Fiskumvannet i 2005 i vinterhalvåret, vanligvis blir 1 eks observert.

NØTTESKRIKE *Garrulus glandarius*  
Vanlig hele året 2005 rundt Fiskumvannet.

SKJÆRE *Pica pica*  
Vanlig art ved vannet hele 2005.

NØTTEKRÅKE *Nucifraga caryocatactes*  
Observert 5 ganger ved Fiskumvannet i 2005, 10/9, 14/9 (5+), 24/9 (1), 3/10 (6), 8/10 (1).

KAIE *Corvus monedula*  
Vanlig hele året 2005 ved Fiskumvannet.

KORNKRÅKE *Corvus frugilegus*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005, og datoen var 23/4, 1 eks.  
En relativt sjelden art som ikke blir observert her hvert år.

KRÅKE *Corvus corone*  
Observert gjennom hele året 2005 ved Fiskumvannet.

RAVN *Corvus corax*  
Relativt vanlig art ved Fiskumvannet i 2005.

STÆR *Sturnus vulgaris*  
Vanlig art ved vannet i sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er 22/3 og 13/11.

GRÅSPURV *Passer domesticus*  
2 observasjon ved vannet i 2005. Er en vanlig fugl i bebyggelsen rundt Fiskumvannet.

PILFINK *Passer montanus*  
Vanlig art ved Fiskumvannet hele året 2005.

BOKFINK *Fringilla coelebs*  
Vanlig art ved vannet hele sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er 22/3 og 23/10.

BJØRKEFINK *Fringilla montifringilla*  
Vanlig art ved vannet hele sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs er ? og 24/10.

GRØNNFINK *Carduelis chloris*  
Vanlig ved vannet hele 2005.

STILLITS *Carduelis carduelis*  
Vanlig art ved vannet hele sommerhalvåret 2005. Første og siste årsobs 2/4 og 23/10.



GRØNNSISIK *Carduelis spinus*  
Vanlig art ved vannet i 2005.

TORNIRISK *Carduelis cannabina*  
Observert 4 ganger ved vannet i 2005, 7/5, 16/5,  
30/5 (2) og 8/9 (2)

BERGIRISK *Acanthis flavirostris*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005, datoen  
var 16/10 og 15 eks ble observert.

GRÅSISIK *Carduelis flammea*  
Observeret regelmessig ved Fiskumvannet i 2005  
(kan også ha vært brunsisik).

BRUNNSISIK *Carduelis cabaret*  
Observert regelmessig ved vannet i 2005, men blir  
nok ofte tatt for gråsisik.

GRANKORSNEBB *Loxia curvirostra*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005 og  
datoen var 30/5. Blir sjelden observert ved vannet.

FURUKORSNEBB *Loxia pytyopsittacus*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005 og  
datoen var 9/4 med 4 eks.  
Blir sjelden observert ved vannet.

ROSENFINK *Carpodacus erythrinus*  
Blir observert jevnlig ved vannet i 2005 i tiden 21/5  
til 21/7.

DOMPAP *Pyrrhula pyrrhula*  
Vanlig art rundt vannet hele 2005. Også den  
"østlige arten" er hørt/sett.

KJERNEBITER *Coccothraustes coccothraustes*  
Observert 1 gang ved Fiskumvannet i 2005, datoen  
var 22/5 med 2 eks.  
En relativt sjelden art ved Fiskumvannet.

GULSPURV *Emberiza citrinella*  
Vanlig ved vannet hele 2005.

SIVSPURV *Emberiza schoeniclus*  
Vanlig art ved vannet i sommerhalvåret 2005.  
Første og siste årsobs er 25/3 og 24/10.



Foto: Steinar Stueflotten

## OBSERVATØRER

Jan Trygve Bollerud	Ingunn Bollerud	Steinar Stueflotten
Iselin Dehnes	Bjørn Tore Bollerud	Leif Palmstrøm
Terje Bakken	Torbjørn Gylder	Jan Gylder
Tonny Andersen	Jon Trygve Johnsen	Egil Mikalsen
Christoffer Mikalsen	Sverre Lundemo	Per Øystein Klunderud
Knut E. Weman	Rune Voie	Inger T. Steen
Magne Sjøblom	Frank Brandbu	Berit Brandbu
Jon Ludvik Hals	Morten Hunn	Sindre Hunn
Kristen Grøsland	Eirik Kristoffersen	Bjørn V. Nyhus
Lene Kornbråten	Hans J. Hovelstad	Kjell Værnes
Tom Engstrøm	Kåre Urdal	Stian Landsverk
Henrik Dybdal	Roger Holmen	Bjørn Olav Tveit
Dagfinn Kolberg	Bent Ellingsen	Sølve Hunn
Arne Nævra	Inge Stensrud	Sondre Esnali
Gunn Stensrud	Benjamin Hvidtsten	Hanne Røbakk
Bjørn Roar Skullestad	Joakim Steinvåg	Arve Olsen
Roger Kristensen	Øyvind Lågbu	Anne Kvam
Rita Rustan	Ingar Nilsen	Frank E. Klever
Tomas Lande	Torill Mesna	Rolf Knivestøen
Svenn Finnanger	Mette Fredriksen	Adrian T. Nilsen
Ø. Skullerud	A. Skullerud	Lars Hals

Noen kan være uteglemt, dessuten er det ikke like lett å tyde enkelte navnetrekk.

## LITT HISTORIKK

**Antall arter og antall registreringsdager siden tårnet ble bygget høsten 1993:**

År:	Antall arter:	Antall reg. dager:
1994	159	86
1995	167	113
1996	160 (justert til 158)	137
1997	168	150
1998	172	142
1999	170	131
2000	157	140
2001	156	135
2002	150	129
2003	152	143
2004	145	119
2005	164	161

# Fugletrekk og ankomstdatoer i Kongsberg 1932 - 2000

Et sammendrag av registreringene til Petter Auerdahl og Einar Lagesen

Av Steinar Stueflotten

I begynnelsen av oktober 2006 fikk jeg låne en perm med fugleobservasjoner som nå avdøde Einar Lagesen (1919-2005) hadde samlet fra Kongsberg kommune og noen andre steder i Buskerud, gjennom et langt liv. Spesielt verdifullt er de lange seriene med årlige førsteobservasjoner som han sammen med kona Unna og tidligere Petter Auerdahl (1889-1966), hadde samlet fra årene 1932 til 2000. Selv om det er noen huller i tidsrekka, så inneholder materialet opptil 40 år med registreringer for flere vanlige trekkfugler. Så lange tidsserier er sjeldne, og de representerer et meget verdifullt ornitologisk materiale. I tillegg utgjør de et viktig lokalhistorisk dokument.

Petter Auerdahl var tidligere adjunkt ved Kongsberg Gymnas, der han bl.a. underviste i biologi, mens Einar Lagesen i mange år var ansatt som kasserer i Kongsberg Sparebank. Hans kone Unna lever fortsatt i beste velgående på Kongsberg. I perioden 1932-1965 publiserte Petter Auerdahl årlig et sammendrag av disse førsteobservasjonene i lokalavis. Et sammendrag av dette materialet er tidligere også publisert i tidsskriftet "Langs Lågen" (Såtvædt 2002).

Jeg har gått gjennom materialet og skal her gi et kort sammendrag samt noen vurderinger av det. Notatene inneholder til sammen 1740 førsteobservasjoner av 117 arter, de fleste (1536) fra Kongsberg kommune. Sammenhengende registreringer fins for årene 1954-1965 (P.Auerdahl) og 1976-2000 (E.Lagesen).

Tabellen på neste side viser gjennomsnittlig ankomstdato for perioden, antall år med data, og tidligste registrering i perioden. Førsteobservasjoner som opplagt gjelder overvintrende fugler eller som er for seine til å være ankomstdatoer, er utelukket fra oversikten. For noen arter er dataene til Auerdahl og Lagesen supplert med noen få tilleggsregistreringer fra samme periode hentet fra LRSKs database.

Registreringer over en så lang periode kan vise mange interessante endringer i fuglefaunaen, både klimatiske og menneskeskapte. For flere arter er Lagesens ankomsttider fra årene 1976-2000 opptil 1-2 uker seinere enn Auerdahls fra årene 1937-1965. Dette kan nok like gjerne skyldes forskjeller og endringer i observatørens feltaktivitet, som en effekt av eksempelvis klimatiske endringer. Dette støttes av andre studier som snarere viser en svak tendens mot tidligere ankomst for en del arter de siste tiårene. Forskjellen kan også forklare at mange arter i dette materialet ser ut til å ankomme Kongsberg et par uker

seinere enn nærliggende områder i Lier, Drammen og Eiker. Dette gjelder bla ringdue, sanglerke, svaler, heipiplerke, munk, gransanger, og sivspurv.

Når det gjelder gjøkens ankomst til Kongsberg, så viser registreringene en midlere ankomst 11.mai på 1950-tallet og 27.mai på 1990-tallet. Siden dette er en lett oppdagbar art, er trolig endringen til en viss grad reell. Årsaken kan muligens være at arten i perioden er blitt mindre vanlig som hekkefugl i lavlandet, og derfor nå ankommer seinere til hekkeplassene i fjellet.

Ankomsttidspunktet for artene kan variere mye fra år til år, spesielt hos tidligtrekkerne, noe som i hovedsak skyldes varierende klimatiske forhold. Noen arter som linerle og løvsanger, viser likevel stor stabilitet med et standardavvik på bare  $\pm 5$  dager på ankomstdatoen over nesten 70 år.

Notatene viser også at noen arter er blitt borte fra Kongsberg i løpet denne perioden. Dette gjelder bl.a. topplerke og hortulan. LRSK har registrert to sannsynlige hekkefunn av **topplerke** i Kongsberg sentrum i mai 1943 og 1944 (anonym, Såtvædt 2001), og Auerdahl har notert ankomst av topplerke i seks år i perioden 1937 – 1964 (25.03.37, 25.03.48, 23.03.54, 20.04.56, 26.05.60 og 07.05.64), men arten var neppe vanlig i Kongsberg den gangen.

Ellers merker vi oss med vemod at også **hortulan**, som var fast hekkefugl på Kongsberg fram til midten av 1960-tallet, for lengst er forsvunnet fra distriktet. Den ankom normalt i første halvdel av mai (10. mai), tidligst 25.04.1963 og 1965. Den hekket bl.a. på Raumyr og i Stretalia like nedenfor Sulusåsen. Noterte ankomstdatoer: 08.05.37, 09.05.40, 26.04.48, 12.05.54, 25.05.55, 10.05.56, 13.05.57, 16.05.58, 20.05.59, 11.05.60, 20.05.62, 25.04.63 og 25.04.65. Som kjent forsvant arten som hekkefugl også fra resten av Buskerud på 1970-tallet (siste hekkeplass var i Øvre Eiker), og den er bare sett sporadisk seinere. Siste godkjente observasjon stammer faktisk fra Kongsberg kommune: 1 hann Passebekk 05.05.03 (H.J.Hovelstad).

I årene 1951-1954 hekket det et par **svartrødstjert** i Stasjonsbakken like ved Storgata i Kongsberg. Ankomstdatoer for arten ble da notert 15.04.51, 29.04.52, 10.04.53, 07.05.54 og 05.05.55 (bare de to siste var referert i permene til Lagesen). På den tiden var dette det eneste kjente hekkestedet for arten i Norge.

Tabell: Ankomsttidspunkter for trekkfugler i Kongsberg kommune 1932 - 2000

Art	Midlere dato	Antall år	Tidligste dato
Stær	20.mar	41	20.02.1961
Grønnfink	25.mar	10	06.02.1957
Svarttrost	25.mar	38	03.03.1957
Bokfink	26.mar	39	09.03.1954
Vipe	26.mar	16	01.03.1960
Kaie	02.apr	11	10.03.1940
Snøspurv	05.apr	3	22.03.1937
Vintererle	06.apr	5	02.04.1937
Grønnsisik	06.apr	30	13.02.1955
Gråsisik	06.apr	14	13.02.1955
Rødstrupe	06.apr	41	18.03.2000
Sanglerke	07.apr	28	27.02.1998
Linerle	09.apr	40	02.04.1960
Hettemåke	10.apr	12	18.03.1961
Gråtrost	10.apr	36	19.03.1963
Kjernebiter	10.apr	1	10.04.1983
Skogdue	11.apr	9	18.03.1960
Bergirisk	13.apr	9	10.03.1954
Fiskemåke	14.apr	21	04.04.1981
Topplerke	15.apr	6	23.03.1954
Duetrost	15.apr	16	19.03.1961
Rødvingetrost	15.apr	41	27.03.1963
Jernspurv	17.apr	40	25.03.1959
Bjørkfink	17.apr	36	08.03.1962
Rugde	18.apr	21	29.03.1948
Måltrost	18.apr	38	03.04.1957
Storspove	18.apr	1	18.04.1984
Ringdue	19.apr	30	24.03.1954
Fjellvåk	21.apr	2	16.04.1963
Musvåk	23.apr	8	30.03.1960
Gransanger	23.apr	36	04.04.1999
Tornirisk	24.apr	15	06.04.1965
Heipilerke	24.apr	34	14.04.1991
Gjerdsmett	24.apr	13	20.03.1993
Sivspurv	24.apr	12	05.04.1999
Svartrødstjert	25.apr	5	10.04.1953
Ringtrost	25.apr	21	12.04.1961
Trane	25.apr	4	19.04.1963
Dvergfalk	27.apr	1	27.04.1958
Sildemåke	27.apr	1	27.04.1963

Art	Midlere dato	Antall år	Tidligste dato
Steinskvett	27.apr	39	09.04.1994
Tårnfalk	30.apr	4	10.04.1937
Stillits	01.mai	2	01.05.1991
Løvsanger	02.mai	40	17.04.1961
Enkeltbekkasin	02.mai	10	23.04.1961
Vendehals	02.mai	35	11.04.1962
Skogsnipe	03.mai	34	14.04.1991
Trepilerke	04.mai	40	19.04.1959
Svarthvit fluesn.	05.mai	40	16.04.1959
Nattravn	05.mai	2	28.04.1961
Buskskvett	07.mai	20	30.04.1959
Taksvale	07.mai	35	21.04.1961
Låvesvale	07.mai	29	24.04.1993
Strandsnipe	08.mai	40	24.04.2000
Rødstjert	09.mai	36	22.04.1948
Hortulan	10.mai	14	25.04.1965
Sædgås	11.mai	5	02.05.1954
Gulerle	12.mai	15	08.04.1962
Brushane	14.mai	1	14.05.1986
Møller	16.mai	34	04.05.1998
Gjøk	17.mai	39	02.05.1940
Gråfluesnapper	17.mai	28	07.05.1948
Tårnseiler	20.mai	38	09.05.1954
Sandsvale	20.mai	17	13.05.1958
Munk	20.mai	22	29.04.1959
Bøksanger	20.mai	5	11.05.1981
Hagesanger	21.mai	38	08.05.1954
Blåstrupe	22.mai	1	22.05.1958
Gulsanger	22.mai	20	15.05.1988
Tornsanger	22.mai	24	05.05.1998
Tornskate	23.mai	5	16.05.1985
Åkerrikse	29.mai	1	29.05.1940

#### Referanser

Såtvedt, O. 2001. Fugler i Kongsberg. Kongsberg kommune 82.

Såtvedt, O. 2002. Noen arter er blitt borte: Fugletrekk i Kongsberg i forrige hundreår. Langs Lågen 24(1): 38-41.

# Buskspurver i Buskerud

Steinar Stueflotten, Damenga 19, 3032 Drammen, e-post: steinarstue@c2i.net

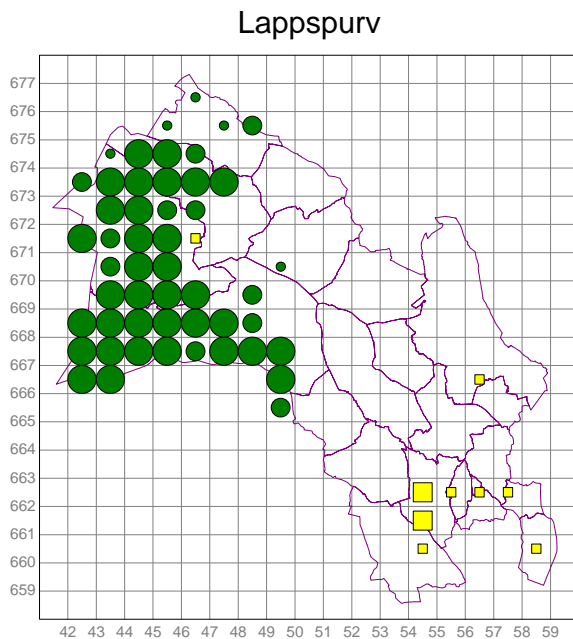
**Buskspurvfamilien er representert med ni arter i Buskerud blant disse både vanlige hekkefugler og noen sjeldne gjester. På tross av familienavnet er det ingenting som tyder på at denne fuglegruppen har noen spesiell forkjærlighet for vårt fylke. Beskrivelsene er basert på den kunnskapen som LRSK for tiden har om de aktuelle artene i Buskerud.**

## Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Arten har en nordlig cirkumpolar utbredelse og hekker på treløse tundraområder i Nord-Europa, Asia og Nord-Amerika. I Fennoskandia hekker lappspurven sørover til fjellområdene i Sør-Norge. Arten har sine viktigste overvintringsområder i Ukraina og videre østover i Sentral-Asia. Den norske bestanden er anslått til 0,2 - 0,5 mill par.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Vanlig hekkefugl i høyfjellet i øvre deler av fylket. Trekkfugl som sjelden sees i lavlandet.



*Kartet viser utbredelsen til lappspurv i Buskerud per 2006 (Atlas-hekketkoder er angitt med runde mørke prikker, trekkobservasjoner med lyse firkanter).*

**Bestand:** Lappspurven hekker spredt i fjellet i kommunene Nore og Uvdal, Hol, Ål og Hemsedal. Hardangervidda utgjør en viktig del av artens hekkeområde i Sør-Norge. Her er det registrert bestandstettheter på 24-26 par/km<sup>2</sup> i noen områder (Cramp & Perrins 1994). Vanligst er arten å finne i

vierbeltet i lavalpin sone fra 1000 til 1300 moh. Hvis vi skalerer den norske bestanden i forhold til utbredelsen i Buskerud, får vi en hekkebestand i fylket på 12.000-30.000 par, men dette er nok for høyt.



*Lappspurv Holværvatnet, Hol, foto: T.Furuseth*

**Trekk:** Lappspurven ankommer normalt Sør-Norge i siste halvdel av april, og til hekkeområdene i fjellet i begynnelsen av mai. Som regel trekker den direkte opp i fjellet, og sees derfor bare sparsomt i lavlandet i sør fylket om våren. Den opptre da normalt bare i småflokker på noen få titalls individer. Gjennomsnittlig ankomstdato til Buskerud er 26.4. (15 år), tidligst 27.3.1999 Efteløt, Kongsberg (F.T.Brandbu), og til Strandafjorden, Ål: 3.5. (3 år, 1967-1973) (T.Breiehagen). Unntaksvis kan arten opptre i større flokker på vårtrekket som for eksempel 100-200 ind ved Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.-24.4.1982 (K.Værnes m.fl.).

Høsttrekket foregår i september-oktober, men arten er også da meget sjelden å se i lavlandet. LRSK kjenner bare til tre observasjoner på høsttrekket:

- 1 ind Drammen 1.11.1950 (S.Haftorn).
- 1M Klokkarstua, Hurum 12.10.1975 (U.Myrvold og G.J.Juriks).
- 1 ind Fiskumvannet, Øvre Eiker 15.9.1983 (T.Schandy og M.Winness).

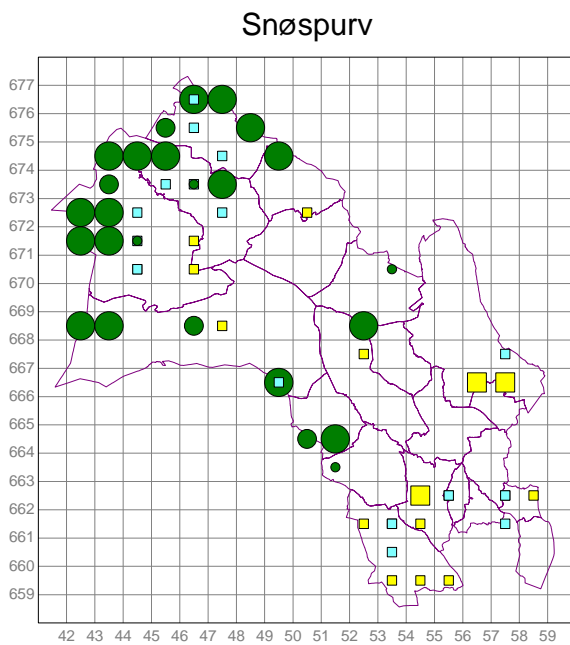


## Snøspurv *Plectrophenax nivalis*

Arten har en nordlig cirkumpolar utbredelse, og er vår nordligste spurvefugl – faktisk den eneste som hekker fast på Svalbard. Arten hekker i høyfjellet over det meste av Norge, og har en mer vestlig utbredelse enn lappspurven. Den forlater hekkeområdene om vinteren og mange overvintrer i Nordsjø-området, en del også langs norskekysten. Den norske bestanden er anslått til 0,1 - 0,5 mill par.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Vanlig til spredt hekkefugl i høyfjellet både i nord- og midtfylket. Trekkfugl som av og til også kan ses i fjellet vinterstid.



Kartet viser utbredelsen til snøspurv i Buskerud per 2006 (Atlas-hekketkoder er angitt med runde mørke prikker, trekkobservasjoner med lyse gule firkanter, og vinterobservasjoner med lyse blå firkanter).

**Bestand:** Snøspurven er en karakterart for høyfjellens karrige ur og blokkmarker. Den hekker helt oppe i mellom- og høyalpin sone i områder med svært skrint og fragmentert vegetasjonsdekke. Vanligst er arten i de indre og nordlige fjellstrøka av Buskerud, men har også mindre bestander på de høyeste fjellpartiene i midtfylket som Norefjell, Skjerveggin og Blefjell. På Finse (Ulvik) er det registrert bestandstettheter på gjennomsnittlig 4 par/km<sup>2</sup> (Cramp & Perrins 1994), noe som trolig også gjelder for nærliggende områder (Hallingskarvet) i Hol. Selv om snøspurven lever i et barskt klima med varierende værforhold fra år til år, er det ingenting som tyder på at dette slår ut i sterke svingninger i bestanden. Hvis vi skalerer den norske bestanden i

forhold til utbredelsen i Buskerud, får vi en hekkebestand i fylket på 3.000 - 14.000 par.



Snøspurv juv Hallingskarvet, Hol, foto: T.Furuseth

**Trekk:** Snøspurven vender tilbake fra vinteroppholdsstedene allerede i slutten av mars. De fleste fuglene drar da rett til fjells og slår seg ned på avblåste rabber hvor de finner fjorårgammelt frø og annet de kan spise. Gjennomsnittlig ankomstdato til Buskerud er 26.3. (21 år), tidligst 7.3.1982 Bomenga ved Hokksund, Øvre Eiker (A.Værnes), til Stranda-fjorden, Ål: 5.4. (5 år, 1967-1973), tidligst 18.3.1973 (T.Breiehagen). Arten kan enkelte år om våren opptre i store flokker på flere hundre individer på stubbåkre og åpne jorder, eksempelvis ca.300 ind på Flesaker, Øvre Eiker 10.4.1994 (L.Palmstrøm, T.Bakken m.fl.), 300-500 ind på Hals, Øvre Eiker 18.3.2002 (A.Hals), og opp mot 1000 ind samme sted 24.3.2004 (A.Hals). Det normale er imidlertid å se småflokker på noen titalls individer.

Høsttrekket i Norge foregår relativt ubemerket i september-november. I Buskerud blir de fleste observasjonene på høsttrekket gjort i lavlandet i sør fylket i siste halvdel av oktober, og det dreier seg da som oftest om småflokker på 10-30 ind.

**Vinter:** Arten er sjelden å se i Buskerud om vinteren. Følgende observasjoner foreligger fra lavlandet i sør fylket: Kongsberg 13.1.1963 (P.Auerdahl), 2 ind v/Hokksund medio feb. 1996 (I.T.Steen), 1 ind Hedenstad, Kongsberg 31.12.1999 (O.Såtvedt), og 8-9 ind Linnestranda 2.1.2000 (K.A.Nygård). I seinere år er det også gjort flere funn i fjellet vinterstid, flere steder i områder helt opp til 1100-1300 moh. Arten ble i VinterAtlas-prosjektet påvist i 9 ruter i nordfylket. Legg merke til at vinterfunnene i fjellet i liten grad overlapper med hekkeområdene. Også i Oppland ble det gjort flere høyfjellsfunn i VinterAtlas-prosjektet i månedene desember, januar og februar.



## Gulspurv *Emberiza citrinella*

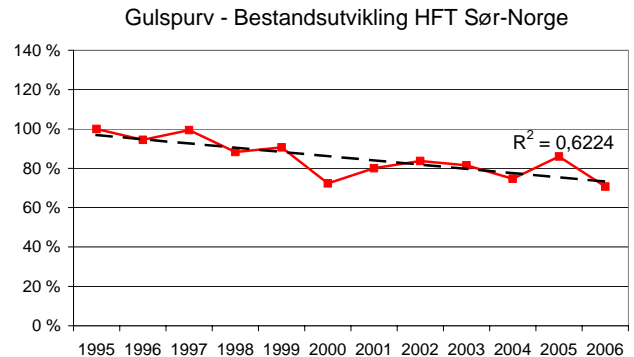
Arten er vidt utbredt i den palearktiske region, og hekker stort sett i hele Europa bortsett fra i Middelhavsområdet. Arten er vanlig hekkefugl i kulturlandskap og jordbruksområder i Sør-Norge, mer spredt nordover i Nord-Norge, og sjelden i Finnmark. Standfugl som streifer litt rundt om vinteren. Den norske bestanden er anslått til mellom 0,2 - 0,5 mill par.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Vanlig hekkefugl i tilknytning til jordbruksområder og kulturlandskap over det meste av fylket. Stand- og streiffugl.

**Bestand:** Arten er påvist i alle fylkets kommuner. Vanligst er den i nedre og midtre deler av fylket, mens den i fjellbygdene i øvre deler av fylket forekommer mer spredt og fåtallig. Det er litt usikkert hvor høyt over havet arten hekker, men det antas at den følger jordbruksområdene i alle fall opp i mellomboreal sone, muligens kan den unntaksvis også hekke på dyringsfelter i nordboreal sone (fjellbjørkeskogen). Total bestandsstørrelse i Buskerud er vanskelig å anslå, men det hekker trolig mellom 10.000 - 30.000 par i fylket.

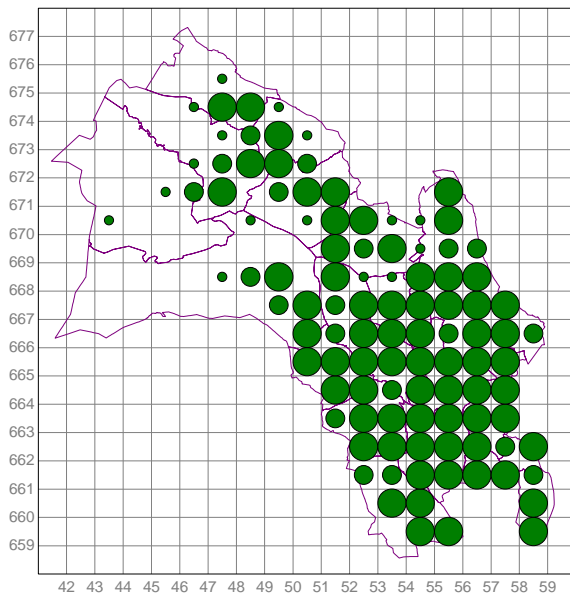
Sør-Norge i løpet perioden 1995-2006 (se figuren nedenfor). Nedgangen er signifikant.



Årsaken til denne bestandsreduksjonen er ikke fullt ut forstått, men den kan ha med omlegging og intensivering i jordbruket å gjøre. På 1950- og 1960-tallet gikk bestanden mange steder sterkt tilbake pga forgiftning fra kvikksølvbeiset såkorn.

**Vinter:** Selv om en del av bestanden forlater Norge om vinteren og vender tilbake igjen i april, er arten i hovedsak en stand- og streiffugl. Vinterutbredelsen i Buskerud er da også omtrent den samme som hekkeutbredelsen, men arten trekker om vinteren ned fra fjellbygdene mot lavlandet hvor nærings-tilgangen er bedre.

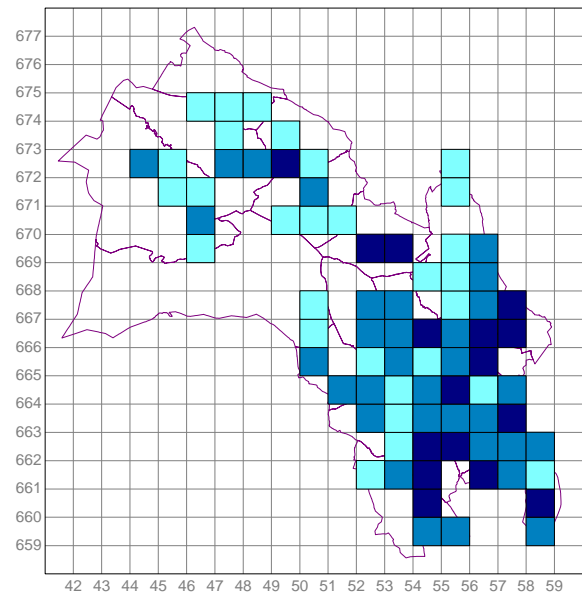
Gulspurv



Kartet viser utbredelsen til gulspurv i Buskerud per 2006 (Atlas-hekkekoder er angitt med mørke prikker)

Gulspurven er en av flere kulturmarksfugler som har vist avtagende bestander i hele Europa i løpet av de siste tiårene. Dette kommer også tydelig fram i registreringene til norsk hekkefugltaksering (HFT) som antyder en nedgang i bestanden på ca. 30% i

Gulspurv (vinter)



Kartet viser vinterutbredelsen til gulspurv i Buskerud (koder i henhold til VinterAtlas-prosjektet: mørke ruter >40 ind, lyse ruter <10 ind).

Enkelte vintre kan gulspurven opptre i til dels store flokker, eksempelvis 300+ ind Averøya, Ringerike 5.2.1988 (A.H.Qvale), ca.300 ind Fiskumvannet, Øvre Eiker 3.12.1997 (ukjent), og ca.200 ind Hals, Øvre Eiker 5.12.1999 (A.Hals).



Gulspurv Klokkarstua Hurum 04.04.06, foto: E.Gates



Gulspurv Linneslia, Lier 12.03.05, foto: J.E.Nygård

## Hortulan *Emberiza hortulana*

Arten har i hovedsak en østlig utbredelse i Europa og hekker fra Sverige østover gjennom Finland og Russland, og i sør fra Spania østover til Lilleasia. I Norge hekket hortulanen tidligere spredt til vanlig på Østlandet, men bestanden har gått kraftig tilbake i løpet av de siste tiåra. Rundt 1990 ble den norske bestanden anslått til maks 500 par. Ti år senere var bestanden redusert til bare 100-200 par. Trekkfugl som overvintrer i Afrika.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Nå sjelden gjest, men hekket tidligere spredt flere steder i sørfylket. Trekkfugl som nå bare unntaksvis blir observert på vårtrekket.

### Historiske funn:

I Atlas-prosjektet (1970-1989) ble arten påvist i 6 ruter i Buskerud, men det foreligger ingen kjente hekkefunn i fylket etter 1980. Arten er nå blitt meget sjelden å se i fylket. Hortulanen er en varmekjær art som i Buskerud har vært knyttet til tørre, varme og solrike lokaliteter i kulturlandskapet. Følgende er kjent om dens tidligere hekkebestand i fylket:

**Lier:** Arten var fram til 1940-tallet ganske vanlig i Lier (S.Haftorn). Den hekket bl.a. på Huseby fram til begynnelsen av 1970-tallet.

**Øvre Eiker:** Hekket bl.a. ved Fiskumvannet (ca. 5 par) og langs jernbanelinja i Vestfossen helt fram til slutten av 1970-tallet (ca. 3-4 syngende hanner/km, Nævra 2002). En syngende hann ble sist sett her i mai 1981.

**Kongsberg:** Hekket bl.a. på Raumyr og i Stretalia i Kongsberg fram til midt på 1960-tallet (P.Auerdahl).

### Andre funn:

1967 ÅL: 1 hunn fanget i mistnett 2.6. (L.Odden).

1979 RINGERIKE: Averøya 5.5. (ukjent).



Hortulan Fiskumvannet 1978, foto: Erling Stensrud

### Godkjente funn etter 1990 (1/1):

2003 KONGSBERG: 1 hann Kleppan, Passebekk 5.5. (H.J.Hovelstad).

Det foreligger noen få funn til fra 1990-tallet og i mai 2000 som ikke er innsendt til og godkjent av LRSK.

I de sist par årene er det hver vår blitt brent bråte langs jernbanelinja i Vestfossen i håp om å bedre habitatet for hortulanen, men så langt har dette vært uten resultat dessverre.

**Trekk:** Hortulanen ankom tidligere Buskerud i første halvdel av mai. Gjennomsnittlig ankomstdato: 9.5. (25 år), tidligst Kongsberg 25.4.1963 og 1965 (P.Auerdahl). Høsttrekket forgikk trolig i august, seineste kjente høstfunn er 1 ind Fiskumvannet 6.9.1980 (ukjent).

## Vierspurv *Emberiza rustica*

Vierspurven har en østlig palearktisk utbredelse og hekker i et bredt belte fra Øst-Norge og Sverige østover gjennom taigaen til Kamtsjatka og nordøstre Sibir. I Norge har arten sin viktigste forekomst i Hedemark. Den norske bestanden er anslått til 100 - 500 par. Trekkfugl som overvintrer i Sentral-Asia, Kina og Japan.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Meget sjelden og tilfeldig sommergjest.

### **Godkjente funn (3/3):**

- 1977 HEMSEDAL: 1 hann Mørckvam 12.-13.6.  
(D.Langfjæran, O.Rygh).  
1978 RINGERIKE: 1 hunn Averøya 5.-6.6.  
(T.Anker-Nilssen m.fl.).  
1984 ØVRE EIKER: 1 hann Kolbergtjern 7.5. (F)  
(D.Kolberg).

I tillegg til ovenstående foreligger det noen få usikre funn til som ikke er innrapportert til og godkjent av LRSK.

## Dvergspurv *Emberiza pusilla*

Dvergspurven har en vid nordlig utbredelse i Eurasia fra Finnmark og Nord-Finland i vest og østover gjennom taigaen i Russland og Sibir til Beringhavet. I Norge er arten bare påvist hekkende i Finnmark. Den norske bestanden er anslått til 0-50 par. Trekkfugl som overvintrer i Sørøst-Asia. Arten ses sjeldent og fåtallig i Sør-Norge på høsttrekket fra ultimo september til primo november.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Meget sjelden og tilfeldig på høsttrekket.

### **Godkjente funn (2/2):**

- 1987 RINGERIKE: 1 ind ringmerket Averøya 1.10.  
(P.Anker-Nilssen, M.Klann).  
1987 HEMSEDAL: 1 ind ringmerket Finnset 9.10.  
(B.Fjeldheim).

## Sivspurv *Emberiza schoeniclus*

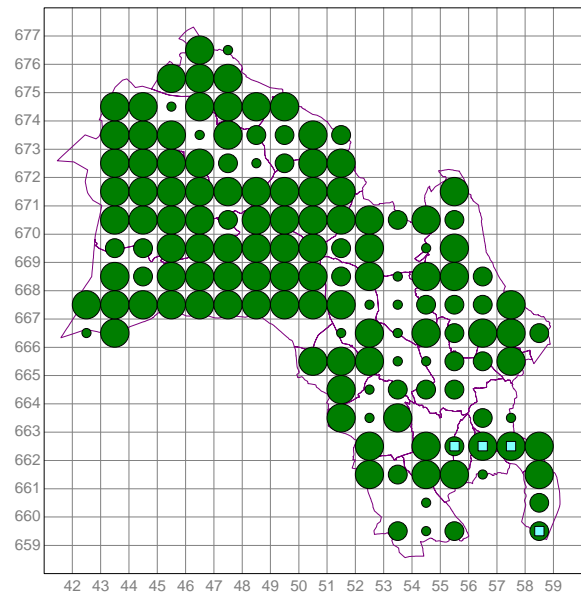
Arten har en vidstrakt utbredelse fra Vest-Europa og østover til Øst-Sibir, Japan og Kamtsjatka. I Norge fins arten over det meste av landet fra kyst til høyfjell nord til Finnmark. Den norske bestanden er anslått til 0,5 - 1,0 mill par. Arten er en typisk trekkfugl som bare sjeldent observeres langs kysten om vinteren.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Vanlig hekkefugl i hele fylket fra lavlandet opp til tregrensa i fjellet. Trekkfugl.

**Bestand:** Sivspurven har i Buskerud som ellers i landet, to ulike utbredelsesområder. Det ene er langs næringsrike innsjøer, elvekanter og strandområder i lavlandet med vierkratt, siv og takrørbelter. Det andre er i litt fuktige områder i fjellbjørkeskogen med myr og vierkratt. Arten kan også hekke i vierkratt ved barskogsmyrer. Størstedelen av bestanden i Buskerud hekker i fjellregionen. Hvis vi skalere den norske bestanden i forhold til utbredelsen i Buskerud, får vi en hekkebestand i fylket på 30.000 - 60.000 par. Ut fra registreringene i norsk hekkefugltaksering (HFT), er det ingenting som tyder på noen markert endring i bestanden i Sør-Norge i perioden 1995-2006.

### Sivspurv



Kartet viser utbredelsen til sivspurv i Buskerud per 2006 (Atlas-hekkekoder er angitt med mørke prikker, lyse blå firkanter viser vinterfunn).

**Trekk:** Sivspurven ankommer Sør-Norge fra slutten av mars til midten av mai. Det er nok fugler som hekker i lavlandet som ankommer først, mens de som skal opp til hekkeplassene i fjellet, kommer noe seinere. Gjennomsnittlig ankomstdato til hekkeplasser i nedre Buskerud: Linnestranda, Lier 27.3. (12 år) tidligst 16.3.1997, Fiskumvannet, Øvre Eiker 28.3. (13 år) tidligst 16.3.2003, og Miletjern, Nedre Eiker 5.4. (10 år) tidligst 28.3.1998. Fugler trolig på gjennomtrekk til hekkeplasser i fjellet synes å ankomme ca. en måned seinere: Kongsberg 26.4. (10 år) (E.Lagesen), Svensedammen, Drammen 30.4. (7 år) (S.Stueflotten), Strandafjorden, Ål 21.4.



(6 år, 1967-1973) (T.Breiehagen). Tidligste ankomst til nordfylket er 1 ind Herad, Gol 1.4.1978 (G.E.Roe), ellers er 11.4. tidligste funn både i Ål og Hol. Det er sjelden å se mer enn noen titalls individer sammen på vårtrekket, maks 75 ind Linnestranda 10.4.2001 og 60 ind 28.4.1978, ellers ca.50 ind Gulliksrud, Øvre Eiker 9.5.1997.



Sivsipurv Linnestranda 08.04.04, foto: J.E.Nygård

Høsttrekket starter i slutten av august og pågår ut i oktober. Gjennomsnittlig sisteobservasjon i sørfylket er 24.10. (16 år), seinest Linnestranda 27.11.2005 og Fiskumvannet 9.11.2004. Arten sees sjelden i større flokker på høsttrekket, maks 300+ ind Fiskumvannet 12.9.1999.

**Vinter:** Arten observeres svært sjeldent om vinteren i Buskerud. Følgende observasjoner er gjort i Vinter-Atlas-prosjektet: 2 ind i NM62 Drammen vinteren 1995/96, 1 ind Linnestranda (NM72) 18.1.1998 og 1 ind i NM52 Mjøndalen vinteren 1999/2000.

## Svarthodespurv *Emberiza melanocephala*

Svarthodespurven hekker i Sørøst-Europa fra Italia og Balkan østover til Iran og sør til Israel. Trekkfugl som overvintrer i India. Sjelden gjest i Nord-Europa.

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Meget sjelden og tilfeldig sommergjest.

### **Godkjente funn (1/1):**

1978 HEMSEDAL: 1 ad hann Skogshorn 27.6. og 4.7. (L.Moesgaard).

Dette funnet, som er godkjent av NSKF, var i sin tid det 9. kjente funnet av arten i Norge.

## Lazulispurv *Passerina amoena*

Arten hekker i Nord-Amerika. Funn i Norge antas å være rømte burfugler, og arten har derfor E-status (funn av arter som regnes som rømlinger).

### Forekomst i Buskerud

**Status:** Meget sjelden og tilfeldig forekomst.

### **Godkjente funn (1/1):**

1981 RINGERIKE: 1 ad hann NØf Bukollen, Vidalen 27.6. (Ø.Syvertsen).

Dette var det andre kjente funnet av arten i Norge. Funnet regnes ikke som spontant.

## **Referanser**

Cramp, S. & Perrins, C.M. 1994. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East, and North Africa; The Birds of the Western Palearctic, Vol.IX. Buntings and New World Warblers.

Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red) 1994: Norsk fugleatlas. NOF, Klæbu, 552 s.

Haftorn, S. 1971. Norges fugler. Universitetsforlaget, Oslo. 862s.

Nævra, A. 2002. Hortulanens skjebnetime. Vår Fuglefauna 25: 62-81.

Svorkmo-Lundberg, T. m.fl. 2006. Norsk VinterfuglAtlas. NOF, Trondheim, 496 s.

Såtvedt, O. 2001. Fugler i Kongsberg. Kongsberg kommune (på Internett).

Såtvedt, O. 2002. Noen arter er blitt borte: Fugletrekk i Kongsberg i forrige hundreår. Langs Lågen 24(1): 38-41.



Foto: Jens Erik Nygård

**Organ for Norsk Ornitologisk Forening  
Avdeling Buskerud**